

GROOT ROTTERDAM PANORAMA

7 OCTOBER 1937 — No. 40

LOSSE NUMMERS 15 CENT

AMERIKA'S
WELKOMSTGROET

LEES ARTIKEL: DE ZWARTE NAPOLEON VAN HAITI

Schep vreugde in 't leven: de artisten van de Nationale Revue trekken in victorie de stille, oude straatjes van Zierikzee binnen.

SCHEP VREUGDE IN ZIERIKZEE

Bent u nooit in Zierikzee geweest? Kom nou — en dat is toch zoo doodeenvoudig! Kijk, u gaat per trein naar Goes. Nee, nee, aansluiting is er niet. Nee, in dit land hebben de mensen allemaal

den tijd. U wacht rustig 'n drie kwartier. En dan gaat u per bus naar Katscheveer. Kent u niet? Kijk nou — 'n heel aardig plaatsje toch! Daar scheept u zich in. En als er nu niet te veel tegenwind of getijstroom is, dan brengt de boot u in een uurtje naar den overkant. Nee, niet zoo haastig nu, we varen nu wel de haven in, maar héél, héél aan het eind, daar ligt pas Zierikzee. Jawel, we zijn nu vanmorgen wel bij nacht en ontij opgestaan, maar u ziet, 't is nog niet heelemaal twee uur en nu zijn we d'r al. Ja, de laatste boot vertrekt alweer om vijf uur. Maar er is nog wel een andere verbinding! Wel natuurlijk. Dan gaan we om

Besproken — uitverkocht — constateert de directeur Bob Peters op 't zaalplan: alle reden om vanmiddag kermis te vieren! Naast den directeur herkennen we aan den eenen kant Wiesje Bouwmeester en Clairette Hammé en rechts Lou Bandy en Bepie de Vries.

Om den grand prix van Zierikzee: Lou Bandy en Bepie de Vries op de autoracebaan.

zes uur met de tram. Wel ja: de tram! Dwars door Schouwen. Zijpe: uitstappen. 't Is maar 'n steenworp, maar daarvoor moeten we toch in een stoomboot naar den overkant, Anna Jacoba. Ja, dat is vlot gegaan, maar nu zullen we hier een half uurtje wachten, 't is toch zoo'n lief plaatsje! En dan vertrekken we recht naar Steenberg. Daar staat de bus al klaar voor Roosendaal. Nee, aansluiting bij aankomst is er daar nu niet precies: we hebben een uurtje te wachten. Wel, we zijn om zes uur vertrokken en 't gaat nu tegen tien: wedden, dat we voor twaalfen nog een aardig eindje 't land in komen? Maar als u nu 'n volgenden keer nog 'ns erheen wilt, doet u 't dan per K.L.M.! Dan krijgt u ten

Matthieu van Eijdsen en Dries Krijn voelen zich veel minder zeeziek in den draaimolen dan op de Zierikzeesche boot.

Een meesterschot!

minste de kans, van Zierikzee nog wat te zien ook: Zierikzee, na Middelburg de best geconserveerde van de eens zoo rijke handelssteden, die in de Middeleeuwen en in den Gouden Tijd Zeeland tot een der machtigste gewesten maakten.

Zie die oude ophaalbruggen daar, als peinsden ze met opgetrokken wenkbrauwen diepzinnig na over zoo'n fatalen ommekeer. Kijk de zware poorten en torens daar wijdbeens en kloek staan te poseeren, als treurspel-figuren, die met weidsch en tragisch gebaar een noodlot tarten. Zie den ernst, waarmee het zware 's-Gravensteen, de deftigheid, waarmee het Tempeliershuis op u neerziet. En wat een verfijning spreekt er uit die antieke koopmanshuizen, wat een weelde zelfs nog uit die stijlvolle burgermansgeveltjes. Maar het leven, dat gaat er maar zoo schuchtertjes, als met ingetogen adem, zijn gang: het weet wel, dat het in die omgeving ver boven zijn stand leeft, nu de oude bloei en macht vervallen zijn. Het leven, dat sluipt maar zoo schichtig door de verstilde straatjes, het schrikt zelfs van elk onwillekeurig klein gehuid.

En oeh, wat brengt de wekelijksche marktdag voor de boeren van 't drielingseiland dan nog maar een schamelen afglans van dat bruisende leven, van 't sterke, gezonde vertier uit de vlotte tijden,

toen Zierikzee aan zijn haven en handel en scheepvaart, aan z'n zoutindustrie en visscherij schatten gouds wist te verdienen.

Ja, als u Zierikzee wilt zien leven, kom er dan in kermistijd, als de kleurige spullen en kramen, de wapperende vlaggen en tenten, het beweeg van feestende kermisgangers, de luidruchtige vroolijkheid van 't altijd nog eendere eeuwenoude volksvermaak voor een week de oude tijden weer schijnen op te roepen. Neen, niet zoo dadelijk is de stemming gevonden, de sfeer bereikt. 't Gaat er niet zoo vlot als toen na maandenlange reis de passagierende zeevaarders van boord klommen om bij handen vol 't gewonnen geld te komen uitstrooien. 't Gaat er niet zoo brooddronken toe als in de onbezorgde tijden, toen de zoutbranders en de meestoven van Zierikzee handen te kort kwamen en elken kwant dubbel en dwars het zware maar winstgevende werk betaalden.

Maar wacht. Dat is 'n tafereel als uit de vervlogen eeuwen. Daar is weer drukte aan de kade en luidruchtig gewoel. Daar is een boot geland en bij tientallen dromt er jolig volk het water langs, de oude straatjes door. De speelman gaat voorop en joelend en dansend volgt de vroolijke troep. Het geschetter van de trombone breekt den ban, deuren en ramen

Lou Bandy eet poffertjes.

slaan er open, de slaperige straatjes zijn ineens ontwaakt en staan vol van nieuwsgierig en verrast, van instemmend en lachend publiek. Daar komen de artisten aan. Vanavond speelt de Nationale Revue en Lou Bandy neemt met z'n troep stormenderhand bezit van Zierikzee. En van de kermis! Schep vreugde in 't leven, is zijn tooverwoord. Daar is geen tent en geen kraam, geen mallemolen en geen kijkspel, die niet worden bezocht. Niets is er aanstekelijker dan de vroolijkheid. U dacht, dat ze daar in Zierikzee nooit meer los konden komen? Vandaag springt dat stille, schuchtere Zierikzeesche leven uit den band, vandaag weerkaatsen de statige gevels nog eenmaal het oude, daverende feestgeluid. Vandaag is Zierikzee ontwaakt uit een slaap van eeuwen!

F. d'ALBEMARLE

Zó'n kermis hebben we in geen jaren in Zierikzee beleefd!

CHEDIPÉE, DE VROUW VAN DEN TIJGER

door Herbert Ravenel Sass

Het heuvelpad, dat nabij Rangapoor gelegen was, werd aan één kant begrensd door karindaboschjes, iets dat op zichzelf reeds onheilspellend aandeed. Ze groeiden daar zeer dicht op elkaar, terwijl er achter, rondom 'n poel, tamariskenboomen stonden. Was men daar voorbij, dan liep de grond opwaarts naar een heuvel, waarop zich temidden van rotsen een oud, heilig graf bevond. Een gebroken steen met nauwelijks te ontcijferen inscripties vertelde van de schoonheid van een meisje, dat eeuwen geleden de vrouw van een sultan was geweest.

Een angstaanjagende combinatie — karindaboschjes, een poel en de ruïne van een heilig graf. Alles bij elkaar was het wel in staat een ongewenschten indringer af te schrikken.

Doch de man, die in den vroegen vooravond het pad afkwam, naderde die plek zonder den minsten angst. Eigenlijk was er ook geen bepaalde reden om dit pad, dat tusschen de karinda's liep, te wantrouwen; voor de kleine bruine dorpskinderen was het zelfs een gewone weg. De man — hij heette Kasim — liep langzaam verder. Gelijk de meeste houthakkers uit het dorp had hij slechts een licht kleedingstuk om zijn heupen, terwijl zijn eenig wapen een kleine bijl was, welke hij over zijn linkerschouder droeg. Toen hij vlak bij de plaats gekomen was, waar de karindaboschjes begonnen, bewoog er zich iets op de platte rots vlak bij de graftombe. Van die rots kon men het pad beneden zien en Kasim ontwaarde in het schemerlicht een vage figuur. De beweging op de rots was slechts een ondeelbaar oogenblik geweest, terwijl even later iets, dat daar eerst bewegingloos als een sphinx had gerust, verdwenen was. Tusschen de tamarisken bij den poel heerschte echter niet meer de absolute stilte van voorheen. Er waren zwakke geluiden waarneembaar, welke de rust verstoorde, geluiden, die zich heuvelafwaarts voortbewogen, onder de tamarisken, langs den poel en in de karindaboschjes. Een groot en bijna geruischloos iets baande zich vlug een weg tot den rand van het pad, waar Kasim liep...

De resten van Kasim vond men den volgenden morgen nabij den poel onder de tamarisken. Hij scheen daar heen gesleept te zijn.

Kasim was de eerste. De tweede man heette Chetto en was eveneens een houthakker. Hij werd overvallen op een weg, waar dicht jungle-teakhout een uitstekende hinderlaag vormde. Chetto werd eveneens bij den poel onder de boschjes gevonden. Er bestond nu geen twijfel meer aan, wat het dorp te wachten stond. Na vele jaren van rust en vrede was er thans over Rangapoor een noodlot gekomen, dat de primitieve boschbewoners van Centraal-Indië het ergste deed vreezen en waartegen ze kinderlijk hulpeloos stonden.

Hetgeen gedaan kon worden, was gedaan. Voor de bescherming van het dorp zelf waren vier staarten van jakhalzen begraven, één aan elken hoek van het dorp, en wel zoo, dat een rechte lijn, getrokken van den eenen naar den anderen hoek, alle hutten insloot. De mannen, die 's morgens voor hun werk naar het bosch moesten, liepen in gesloten groepen den hoorn te blazen en de trommel te slaan, terwijl er zich vier oude, roestige vuurwapenen in de handen van de beste schutters bevonden.

Gedurende drie dagen schenen deze maatregelen werkelijk afdoende, doch op den vierden dag groef een hond een der jakhalzenstaarten op. Dien zelfden avond werd een jongen, die water aan een bron ging halen, het slachtoffer.

Achtenveertig uren later gebeurde er nog iets ergers. Een ontzettende schrik overviel een partij houthakkers, die in 't woud aan het werk waren.

In het bamboe-bosch had men iets zien bewegen en drie salvo's werden erin afgeschoten, met het resultaat, dat een jong damhert werd neergeschoten. Al het voorradige kruippoeder voor de geweren was daardoor verbruikt.

Als gewoonlijk gingen de mannen onder hoorngebuis en tromgeroffel dien avond naar huis.

Doch op den breedten weg, een halve mijl van het dorp, ontmoetten zij den grooten meester van de jungle, die door al dat lawaai niet in het minst uit het veld geslagen

scheen te zijn. Zij zagen hem een vijftig meter voor zich bij het dichte kreupelhout en waren als lamgeslagen. De horens en trommels zwegen plotseling. Langzaam maar zeker kwam hij op hen toegelopen. Zacht kwam hij nader, met keizerlijke en ontzettende majesteit. Zijn staart zwiepte heen en weer, en met z'n kop diep tusschen zijn machtige, breede schouders geplant kwam hij met regelmatige stappen snel naderbij. Hij was niet lang en mager, zooals de meeste „menschendooders“ waren, doch massief gebouwd, met een kronkelende, doodelijke lenigheid, welke niet minder schrikwekkend was dan zijn enorme kracht. Hij liep nu midden op den weg, zonder dat eenig geluid van zijn stappen weerklonk. Dan week het zwijgende mannentroepje eensklaps uiteen, sommigen renden onder het uiten van woeste kreten den weg op, anderen bleven doodelijk bang met groote staar-oogen en trillende mondhoeken tegen den groenen jungle-muur staan.

Een man had zich omgedraaid en holde in razende vaart weg, doch... viel. Deze werd het slachtoffer van den tijger. Met enkele sprongen lag het dier boven op den man. De ongelukkige heette Malwa en was weduwnaar.

Er heerschte 'n doodse stilte, waarna, langzaam, met rollende oogen en bevende ledematen, de anderen verder gingen.

Dien volgenden morgen vond men de overblijfselen van den armen Malwa naast den poel onder de graftombe van de lievelingsvrouw van den sultan.

Alan McGregor, die per kameel met twee inboorlingen reisde, bereikte na drie dagreizen dwars door de jungle Rangapoor.

Hij was een man met een uiterst zwijgzaam karakter en had het oppertoezicht over het district, waarin Rangapoor gelegen was. Reeds meer dan een twintigjarige ondervinding had hij achter den rug. Door het hoofdkwartier was hem opgedragen zich veertig mijlen ten westen van de heuvels te begeven, waar een ontzettende boschbrand was uitgebroken. Dit was dan ook wel de hoofdoorzaak, dat hij Rangapoor aandeed.

Hij veronderstelde, dat het probleem te Rangapoor reeds was opgelost. Zes weken geleden had het hoofdkwartier de tijding ontvangen, dat er zes mensen, inclusief Malwa, de beste houthakker, aan een tijger ten slachtoffer waren gevallen. Doch nadien was er verder geen rapport binnengekomen, en McGregor hoopte, dat het kruippoeder, dat hij direct aan de inboorlingen had afgezonden, z'n werk had gedaan. Hij zag nu dat deze veronderstelling te optimistisch was geweest.

Een ontzettende angst en vrees hing er over Rangapoor. Hoewel het nog een uur zou duren alvorens de schemering viel, werd het vee reeds in de stallen gedreven, terwijl de meeste strooien hutten al gesloten waren. De houthakkers, die dien dag gewerkt hadden, waren nu reeds uit het bosch teruggekeerd en hielden zich eveneens binnenshuis op.

McGregor kende deze teekenen. Hij sloeg zijn kamp in het westen van het dorp op, liet zijn tent door takkenbossen omgeven, en ontstak die zoodra de duisternis viel, om ze gedurende den geheelen nacht

te laten branden. Dan liet hij Bulbud, den oudste van het dorp, komen.

„Sahib, ons verdriet omringt ons nog steeds,” antwoordde de oude man in antwoord op een vraag van McGregor. „Doch het is iets, waarmede wij u niet meer lastig zullen vallen. U deed reeds veel voor ons, uw nederige dienaren, door zooveel kruut te zenden. Er blijft ons echter niets anders over dan ons dorp te verlaten.”

McGregor leunde voorover in zijn ligstoel. „Dit is een zeer moeilijk geval,” zei hij ernstig, „en ik zal het in mijn gedachten houden. Maar morgenvroeg moet ik verder gaan, daar er veertig mijlen voorbij de westelijke heuvels een groote brand is uitgebroken. Zoo gauw als die geblusht is, kom ik terug en zal bevel geven, dat men mij oogenblikkelijk jagers en jacht-olifanten zendt, zoodat wij direct op jacht kunnen gaan naar dien menschedooder.”

Bulbud's bruin verweerd gezicht vertrok van angst: „Ik zal trachten ze zoolang hier te houden, sahib,” zei hij met bevende stem; „maar — ik kan het u niet beloven. Het is een groot beest, dat zijn slachtoffers onder ons zoekt; een machtig heer van de jungle. Zelfs u, sahib, zult hem met uw olifanten en geweren niet kunnen doden. Sinds dien avond, van daar veertig dagen geleden, toen hij op den weg Malwa uit ons midden nam, weet ik...”

Hij zweeg eensklaps.

„Wat weet je nu, Bulbud?” vroeg McGregor zacht. „Wat bedoel je daarmee?”

Bulbud negeerde echter deze vraag.

„Sinds wij het poeder voor onze geweren ontvingen, hebben we alles gedaan wat we konden. Gedurende twintig nachten hebben we jonge kalveren van buffels opgehangen, terwijl een man in een boom elk kalf bewaakte. Reeds den eersten nacht liep hij op de val toe. De man in den boom schoot driemaal, doch miste. Sindsdien is hij niet meer naar onze val gekomen en heeft zich ook niet meer aan onze oogen vertoond. Het doden is echter niet opgehouden, het zijn er nu reeds negentien, sahib! Dat is voor ons ontzettend om te dragen.”

McGregor klopte met een ongeduldige beweging zijn pijp leeg.

„Ik heb je een vraag gesteld, Bulbud,” zei hij gestreng. „Je zei zoojuist, dat, toen de tijger jullie mannen op den weg aanviel en Malwa van jullie wegsleurde, iets je duidelijk werd. Wat was dat?”

„Dit, sahib,” antwoordde Bulbud na een kleine pauze met trillende stem: „dat dit de tijger is van de Chedipée, de onzichtbare vrouw. Zij wandelt ongezien naast hem en geeft hem haar ontzettend verstand, terwijl zij hem waarschuwt voor alle plannen, welke tegen hem gesmeed worden. Daarom wist hij ook, dat wij ons kruut verschoten hadden en dat onze geweren leeg waren, toen hij ons op den weg aanviel. Op die manier kwam hij eveneens te weten, dat wij zijn paden bewaakten en er kuilen hadden gegraven. Ongaarne vertel ik u dit, sahib, omdat ik weet, dat u het niet gelooft. Maar toch weet ik, die reeds zó oud ben, dat het de waarheid is.”

McGregor knikte ernstig. „Ik behoor niet tot degenen, die bespotten hetgeen ze niet begrijpen, Bulbud,” zei hij. „Maar die Chedipée, die vrouw van dien tijger? Waar verbergt zij zich? Het is noodzakelijk dat te weten te komen.”

Bulbud keek hem een oogenblik onderzoekend aan. Zijn diep in zijn kassen gezonken oogen begonnen te schitteren, alsof hij voor het eerst een straatje hoop ontdekte.

„Er bevindt zich boven op het heuvelpad, als men door de karindaboschjes loopt, een steenen ruïne,” legde hij gretig uit. „Het is de gebroken steen op een graftombe van iemand, die reeds meer dan duizend jaren geleden gestorven is. Wij kunnen hetgeen erop staat niet lezen, doch de vaders onzer vaders vertelden, dat een groot en machtig sultan, wiens naam men vergeten is, daar een vrouw liet begraven — een meisje, dat hij liefhad. Deze meester van de jungle, die ons nu overvalt, verscheen ons het eerst bij die plek.”

Het was daar, dat hij Kasim doodde en het was ook die plaats, waar hij Chetto, Malwa en drie anderen heensleepte. Het is ons duidelijk, dat de onzichtbare vrouw van dezen tijger de vrouw uit den grafkelder is, de geliefde vrouw van den sultan.”

McGregor knikte. „De vrouw uit den grafkelder,” herhaalde hij peinzend. „Ja, dat is duidelijk. Er kan dus iets aan gedaan worden. Waarom is dat dan niet gebeurd?”

De oude man staarde hem ongelooft aan. „De sahib weet...?” stamelde hij. „De sahib gelooft...?” „Ja,” antwoordde McGregor. „Ik weet en ken de

kracht van den spijker. Vertel me eens, waarom is dat nog niet geschied?"

„Dat kost tien rupees," mompelde Bulbud. „Den grooten spijker hebben we reeds, maar de heilige man . . . en het offeren kost minstens tien rupees. En we zijn arm! Zooveel geld bezitten we niet."

McGregor stond op en ging zijn tent binnen. Een oogenblik later keerde hij terug en overhandigde Bulbud twaalf rupees.

„Hier, en zorg er voor dat het goed gedaan wordt. Zoo gauw als het vuur daarginder gebluscht is, kom ik terug en wil dan van je vernemen, hoe het is afgelopen."

Bulbud boog bijna tot op den grond.

„Sahib," zei hij, terwijl z'n schrille stem trilde van vreugde. „dan zal het voorbij zijn. Onze hutten zullen dan open staan om u te verwelkomen en onze vrouwen zullen weer vroolijk zijn en lachen. Er zal geen vrees meer heerschen, want de vervloekte, gestreepte ellende zal dan dood zijn."

Toen Bulbud hem verlaten had bleef McGregor voor z'n tent zitten en rookte tevreden zijn pijp. Het is vervelend, bepeinsde hij, dat deze Chedipée-legende ook tot hier was doorgedrongen. Het was één der vele duistere, bijgeloovige verhalen, welke hij reeds tweemaal in een ander district, ver van dit, gehoord had. Het was duidelijk, dat ook Bulbud en de andere dorpsbewoners een vast geloof hieraan hechtten. Nu de financiële moeilijkheid uit den weg was geruimd, zou Bulbud een draadnagel van een handlengte bij een heiligen man brengen, die er geheime ceremonies over uit zou spreken. De spijker zou dan meegenomen worden naar de plaats waar men veronderstelde, dat de Chedipée zich overlag schuil hield. Daar zou hij dan in den dichtstbijzijnden boom geslagen worden.

Hierdoor zouden twee dingen in vervulling gaan: De bek van den tijger zou gesloten worden door een onzichtbaren spijker, want een denkbeeldige van gelijke lengte zou door zijn kaken worden geslagen; en ten tweede zou de Chedipée verhinderd worden uit haar dichtgenageld graf te komen om den spijker uit den bek van den tijger te halen.

McGregor werd zich bewust van een plotseling medelijden. Het leek een harteloos spel, dat hij speelde, door voor te wenden alsof hij geloof hechtte aan deze fantastische Indische tooverij, om zodoende deze arme duivels in Rangapoor te houden, totdat hij zelf met dezen menscheneter kon afrekenen.

Twee weken later liet McGregor zijn tent weer op dezelfde plaats in het westen van het dorp opslaan. Het was hem onmogelijk geweest eerder terug te keeren.

Hij zag Bulbud naderen en z'n hart begon wat sneller te kloppen, toen hij zag, dat de man glimlachte.

„Het is precies zoo gegaan, als wij wisten dat het gaan zou, sahib," zei Bulbud direct. „Sedert den dag dat de draadnagel in den boom boven Chedipée's graftombe werd geslagen, is ons geen leven meer ontruikt. De machtige heerscher der wildernis bedroeft ons niet langer. Hij is ongetwijfeld dood."

„Dat is onzin," zei McGregor barsch. „Nonsens of leugen! Het is onmogelijk! Je probeert je onzinnige tooverij te verdedigen; je tracht me wijs te maken. . . ."

Dan beheerschte hij zich, keek Bulbud eenige oogenblikken doordringend aan en ging dan weer op z'n stoel zitten. . . . „De tijger," zei hij, „heeft eenvoudig z'n wijk naar een ander dorp genomen."

Bulbud schudde echter zijn hoofd.

„Mag ik uw nederige dienaar blijven, sahib?" vroeg hij stamelend. „Sla mij, indien u dat wilt, maar waarom zou ik, uw slaaf, mijn mond door leugens bezoedelen? Gisteren zijn hier menschen geweest uit Ramawati en Feogar en deze zonen van den duivel zeiden, dat er nergens bloed gevloeid is. De sahib weet, dat er geen andere dorpen meer in deze jungle zijn, en hij weet ook, dat een verslinder van menschen niet eerder ophoudt met doden, dan wanneer hij zelf niet meer bij de levenden behoort. Deze is dood, omdat zijn kaken gesloten werden door den spijker en de Chedipée daarmede vastgenageld werd in haar graf, en niet meer in staat is het beletsel te verwijderen. Zoo is dit vervloekte, gestreepte beest gedwongen, den hongerdood te sterven."

McGregor stond op. „Ik ben moe van mijn reis," zei hij. „Ik wil nu gaan slapen." Hij sloiep echter niet. Terwijl hij wakker lag in zijn tent, overdacht hij hetgeen de Indiër hem verteld had. Iets was er natuurlijk met dezen Rangapoor-verseurder gebeurd, maar niet dat, wat Bulbud geloofde.

McGregor stond plotseling op en nam het zwaarste van z'n twee geweren, een dubbele 450 express, op. Als het lichaam van den tijger gevonden werd, zou er direct ontdekt worden, dat het beest op een gewone, natuurlijke wijze zijn dood gevonden had — een of ander ongeluk misschien. Er bestond niet één kans op de vijf, dat het beest in de jungle te vinden zou zijn, maar niettemin was het te probeeren, want hij kon thans onmogelijk langer blijven liggen.

Hij nam, bijna zonder zich ervan bewust te zijn, het heuvelpad, dat zich tot boven het dorp slingerde. Bij de karindabossen gekomen, herinnerde hij zich, dat Bulbud hem de oude verlaten ruïne had beschreven, alsook het graf, waarvan men veronderstelde, dat het de verblijfplaats was van de Chedipée, de vrouw van den tijger.

Hij nam zijn weg door de karinda's, daarna tusschen de tamarisken rondom den pool en dan den heuvel op. De ruïne lag tusschen de boomen op een rotsachtig plateau; twee gebroken marmeren zuilen en het overblijfsel van een laag muurtje stonden in het midden.

Aan de ruïne zelf schonk McGregor nauwelijks een blik; hij had reeds ontelbaar veel van deze monumenten gezien. Tusschen de twee marmeren kolommen stond een groote baheraboom en twintig voet boven den grond ontdekte hij den draadnagel. Hij kreeg een eigenaardig gevoel, alsof zijn oogen door een magneet naar het ding werden getrokken, doch hij stelde zichzelf gerust, dat het slechts verbeelding was. Deze boom, hier tusschen die twee kolommen, was de meest logische plaats die Bulbud had kunnen kiezen.

Hij herinnerde zich eensklaps, dat Bulbud over een inscriptie had gesproken, die in een onbekende taal was geschreven. Na een oogenblik vond hij die aan de voorzijde van den lagen muur. Met één oogopslag zag hij, dat het Perzisch was. Perzisch was de officieele taal geweest van het Mongoolsche keizerrijk in den tijd dat Akbar de Machtige heerschte. McGregor had er gedurende zijn studies over den godsdienst en het bijgeloof der inlanders een aardige kennis van opgedaan. De letters waren hier en daar bijna geheel weggevaagd, doch langzaam, woord voor woord, gelukte het hem de beteekenis ervan te weten te komen.

„Zij, Tara Ranée, die Koningin der Sterren genoemd werd, omdat ze bleek als een ster was, ligt onder dezen tempel in den tuin van Rawul, den koning, wiens liefde zij in een somber uur verraadde. Hier is ze gedwongen te blijven liggen gedurende ongetelde eeuwen, totdat Rawul, die den vorm van zijn eersten voorvader zal aannemen, opnieuw herleven zal. Dan zal ze wederom te voorschijn komen. . . ."

McGregor richtte zich langzaam op. De rest was onleesbaar, doch dat kwam er niet op aan. Hetgeen hij gelezen had, was meer dan voldoende. Er bleef geen twijfel over, wat met Rawul's eersten voorvader bedoeld werd. McGregor wist genoeg van Rajput's geschiedenis om dit direct te begrijpen. Rawul was een der beroemdste vorsten geweest uit het Daghel-geslacht, en de Daghels meenden, evenals verschillende andere oude Rajputfamilies, dat zij afstamden van een koningstijger.

Hij keek op naar den langen, grooten spijker, welke halverwege in den baheraboom geslagen was. Hij had een gevoel alsof de grond onder z'n voeten wegsmolte, doch hij dwong zichzelf tot een glimlach.

„Wel, Tara, beste meid," zei hij hardop, naar de gebarsten grafzerk kijkend, „zij hebben je ook niet veel tijd gelaten om met je gestreepten vriend op stap te gaan. Men doodde hem met een spijker door z'n bek en ze hebben jou daarin vastgenageld. . . ."

Iets scheen hem ertoe te dwingen, z'n oogen op te heffen. Op hetzelfde moment stakte de adem hem in z'n keel. Vlak naast een der gebroken zuilen van den graftempel kwam de tijger langzaam naar hem toe. Meer het onverwachte dan het gevaar deed hem schrikken. Hij werd zoo koud als ijs, doch vlak daarop overweldigde hem een gevoel van opluchting, om niet te zeggen blijdschap.

't Bleek natuurlijk toch onzin te zijn, die geschiedenis van dien spijker en die Chedipée. De tijger was niet dood. Hier was 't beest in levenden lijve.

Het volgende oogenblik realiseerde hij zich echter het gevaar, waarin hij zich bevond. De tijger had hem nog niet gezien, doordat hij nog gedeeltelijk achter een der zuilen stond. Maar hij wist dat op hetzelfde oogenblik, dat het beest hem gewaar zou worden, er geen seconde meer zou overblijven om te handelen.

Het was nog twijfelachtig of het zware geweer het dier zou tegenhouden. Slechts zelden wordt een tijger, als hij springt, door een schot geremd. En dat zeker niet bij dezen menscheneter. Dan werd hij echter iets vreemds gewaar, iets in den blik en den gang van het dier. Dat werd hem nog duidelijker toen hij zijn geweer ophief. Het beest was nu tot op eenige meters van hem genaderd en liep langs een boschje lage doornstruiken. Toen de tijger zich naar de graftombe wendde, zag McGregor, dat er iets met den kop niet in orde was. Hij was niet, zooals bij andere tijgers, welke hij gezien had.

Andermaal overviel hem weer diezelfde rilling van daarstraks. Hij wist nu wat voor vreemds er aan dien tijgerkop was. Het was de kaak. Nu begreep hij ook, waarom het beest in plaats van hem met één sprong te bespringen, langzaam op hem kwam toegelopen, en heen en weer zwaaide alsof het dronken was.

Hij stond nu rechtop, zijn geweer in den aanslag, doch streed met iets in zijn binnenste, dat geen lichamelijke vrees was.

Het was waar en Bulbud had toch gelijk gehad. De tijger was niet dood, maar stervend — hij stierf den hongerdood. De groote kat was volledig uitgehongerd. McGregor wist met absolute zekerheid, dat het dier niet meer gegeten had sinds de spijker in den boom boven de graftombe was geslagen. Hij kwam tot de overtuiging dat de tijger hem niet zag, ja zelfs niet op hem aasde. Hij was teruggekomen met de laatste krachten, welke hij nog bezat, naar het graf van Tara Ranée. . . .

Op een afstand van twintig passen vuurde McGregor. Daarop keerde hij zich om en rende weg. Niet voor den tijger, want hij was overtuigd dat het beest dood was door dien kogel in z'n hersenen, maar hij liep voort, omdat hij wist dat er in de gezwellen, misvormde kaken van den tijger een andere wond was — precies zoo'n wond als een groote spijker zou gemaakt hebben, welke erin geslagen was.

Uitgeput ging hij na eenigen tijd op een steen op een open plek van de jungle zitten, om weer wat tot zichzelf te komen. Hij beefde over z'n geheele lichaam en eenige minuten gingen voorbij, alvorens hij op den vochtige grond aan z'n voeten sporen opmerkte. Hij herkende ze direct: de groote hoofafdrukken van een Indischen bizon of sladang. Het is een van die eenzame beesten, die de alleenheerschers in de westelijke bovenlanden zijn. Eigenaardig, dat het dier hier geloopt had. Waarschijnlijk had de groote boschbrand het hier naar de lager gelegen jungle gedreven.

Dan, als de bliksem zoo snel, kwam de gedachte bij hem op: als deze kolossale stier en deze verseurende tijger van Rangapoor elkaar hadden ontmoet, zou er een gevecht ontstaan zijn.

Misschien hadden zij elkaar ontmoet — de tijger z'n klauwen tegen de horens van den sladang. . . .

Hij was weer volkomen zichzelf, toen hij twee uur later met Bulbud voor z'n tent praatte. Ondertuschen had men eenige mannen naar den graftempel gezonden en dezen hadden den tijger meegebracht. Naast het verseke kogelgat in den kop was er een andere wond onder z'n kin, waar een scherp voorwerp doorheen scheen gestoken te zijn, van het onderste kaakbeen tot diep in het verhemelte. Het was duidelijk, dat deze wond zeer spoedig noodlottig voor den tijger geworden zou zijn, want de groote, vierkante, gezwollen kaak was onbeweeglijk gesloten, zooals Bulbud voorspeld had, dat ze gesloten zou worden. Daardoor was het verseurende dier gedoemd geweest den hongerdood te sterven.

McGregor onderzocht de wond nauwkeurig. Hij wist, dat hij den hoorn van een sladang in de wond onder de kin van den tijger zou kunnen steken. Na geruimen tijd stond hij op.

Bulbud observeerde hem met een raadselachtigen glimlach. Bulbud vertegenwoordigde het oosten, begaafd met een oude wijsheid, welke men in het westen nooit zou begrijpen. „Waarom," vroeg McGregor zichzelf af, „zou hij probeeren het hem te laten inzien?"

Plotseling klonk van den heuvelkant achter het kamp het vreugdegeroffel der trommels en Bulbud's hoofd bewoog zich met het rythme.

De dorpsbewoners, meende McGregor, waren thans om de ruïne geschaard om den dood van den gevreesden tijger te vieren en den ondergang van de Chedipée, die nu voor eeuwig in haar graf zou blijven, wyl haar gestreepte meester dood was.

„Tara Ranée," mompelde McGregor: „Koningin der Sterren. . . vrouw van den tijger. . . Slaap zacht, Tara Ranée!"

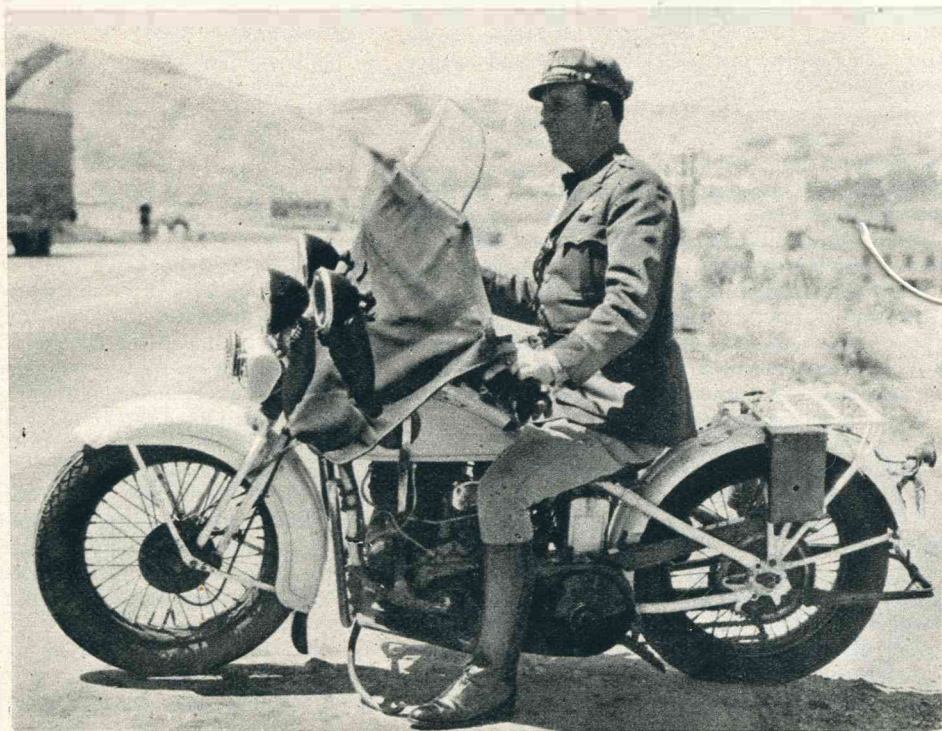

In totaal zijn er in de wereld, volgens de laatste cijfers, 39.821.927 automobielen in gebruik. In Amerika alleen reeds 28.086.380, in Europa 7.626.533, in Afrika 519.492, in Azië 622.159 en in Australië 961.842. Amerika is dus wel het land der automobielen bij uitstek. Negentig procent der gezinnen bezit 'n eigen auto, sommige twee, drie en meer. Hoe 'n parkeerplaats tijdens 'n voetbalwedstrijd er uitziet in Amerika toont bovenstaande foto.

VERKEERSWEZEN IN AMERIKA

Op bepaalde punten langs de groote autowegen heeft men hoge uitkijkposten opgericht, vanwaar de verkeerspolitie een ruim overzicht heeft over het verkeer. Roekeloze rijders worden direct achterhaald en bestraft.

De verkeerspolitie, die van haar uitkijkpost een roekeloozen rijder heeft opgemerkt, kan direct een snelle achtervolging beginnen op speciale, uiterst snelle motoren. Het is niet gemakkelijk aan deze snelheidsmonsters te ontsnappen, te meer daar de verkeerspolitie uit zeer bekwame, goed getrainde motorrijders bestaat.

Vanzelfsprekend verdient een groot gedeelte der Amerikaansche bevolking zijn brood bij den verkoop en het onderhoud der automobielen. Nergens treft men zooveel garages aan, zooveel benzinetanks, reparateurs en.... autokerkhoven! Een foto bij een garage.

Rechts een opname van een Amerikaanschen autoweg voor snelverkeer. Deze wegen voeren vaak door de prachtigste landschappen. Zij zijn om de groote steden heengeleid teneinde oponthoud en ongelukken te voorkomen. In de nabijheid der steden treft men dikwijls eenige autowegen boven elkander aan, waardoor 't gevaar van gevaarlijke kruispunten wordt vermeden.

Natuurlijk eischt 't verkeer in Amerika telkenjare duizenden slachtoffers. Men is er steeds op uit de autowegen te verbreedden, terwijl men bovendien op allerlei manieren de beste veiligheidsmaatregelen zoekt te nemen. Onderstaande foto brengt in beeld hoe men in Amerika den automobilisten aangeeft, dat zij een gevaarlijk kruispunt naderen. De felle, kronkelende streep op het rijclak is suggestiever dan een waarschuwingbord.

U ziet het direct: dát is **SWIFT!**

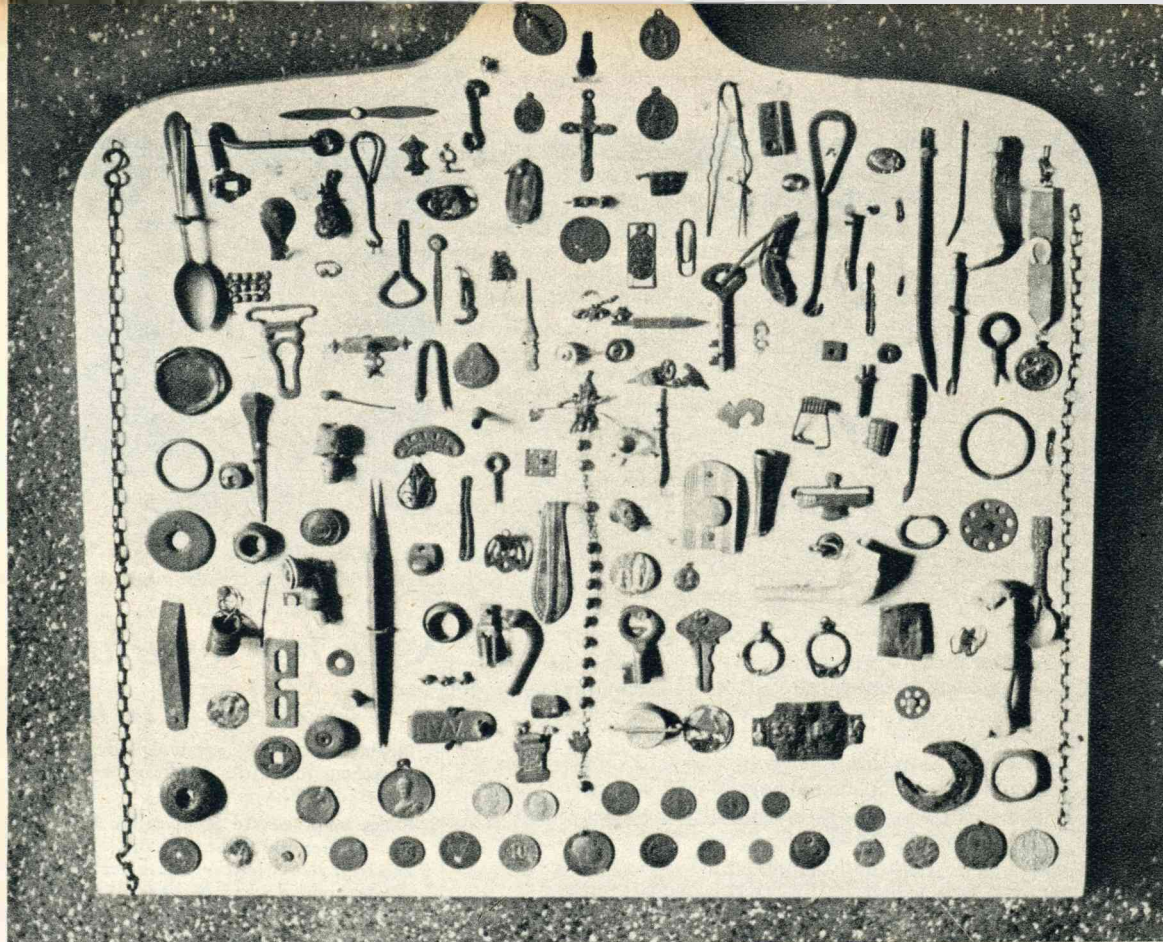
Dat mooie model, die keurige afwerking, dat moeten Swift-schoenen zijn!

Daarom is Swift de schoen van iederen man, die goed gekleed wil gaan.

Swift-schoenen zijn oersterk en let wel.... ze hebben een extra gemakkelijken pasvorm. Als U ze eenmaal hebt gedragen, blijft U Swift Uw heele leven trouw.

Swift bewijst dat 'n **STERKE** schoen ook **MOOI** kan zijn

Een verzameling wonderlijke voorwerpen, gevonden in koeienmagen.

De maag van een koe als.... RARITEITENKABINET

Op de schoolbanken hebben we reeds geleerd, dat een koe een nuttig dier is, maar dat zij ook tal van voorwerpen nuttigt, die voor haar gezondheid schadelijk en dikwijls noodlottig zijn, is minder algemeen bekend. Zij aarzelt niet de zonderlingste dingen, die zich toevallig in haar voedsel bevinden, met evenveel ijver op te eten, als het lekkerste hapje gras. Steentjes, knoepjes en kleine stukjes been, dat is nog te begrijpen; munten en medailles, 't kan er nog mee door; haarspelden, naalden en spijkers bezorgen ons al kippenvel, maar 't lijkt eenvoudig ongelooflijk, dat zij rijwielplaatjes, kettingen, hazesprongetjes, sierspelden, Goudsche pijpen, armbandhorloges, knopenhaakjes, lepeltjes, schroevendraaiers en vijlen verorbert, alsof er geen vuiltje aan de lucht is en er zelfs niet tegenop ziet, een brok fietsband van ongeveer een meter lengte op te peuzelen! Als de slachter de koe naar de eeuwige grasvelden gezonden heeft, doet hij in haar buik dan ook vaak allerlei merkwaardige ontdekkingen.

Dit heeft den directeur van 't Openbaar Slachthuis te Haarlem, dr. F. P. Keyser, op het idee gebracht een kleine verzameling aan te leggen van de meest typische voorwerpen, die in den loop der jaren in koeienmagen gevonden werden en de afbeelding van deze zonderlinge en interessante collectie laat zien, dat de verzamelaar niet onfortuinlijk geweest is. Zij maakt zelfs het wonderbaar-

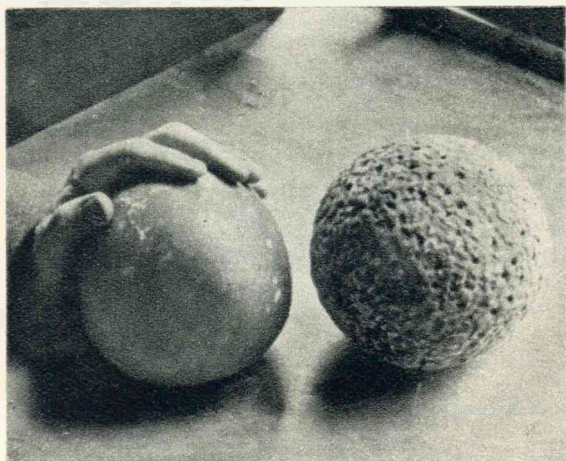
lijke lotgeval van onzen ouden vriend Prikkebeen, die met vijf schipbreukelingen en een mopshond lustig bruiloft vierde in den buik van een levenden walvisch, iets minder onwaarschijnlijk! Maar dit koddige verhaal blijft met dat al toch fantasie en wat wij hier van de koe vertellen is nuchtere en tragische werkelijkheid. We zouden haar de degen-

slikster uit het dierenrijk kunnen noemen en als we dan ook op de andere afbeelding te zien krijgen, wat voor een rariteitenkabinet de maag van zoo'n hollebollegijs soms lijkt, dan rijzen ons de haren te berge. Natuurlijk sticht die pijnlijke last meestal veel kwaad. Vooral scherpe voorwerpen zijn vaak ware marteltuigen voor het arme dier. Dikwijls beschadigen zij de maag en veroorzaken leelijke gewellen. Niet zelden boren zij zich ook door den maagwand een weg en raken ten slotte de longen, de lever, het hart of andere teere organen. In zulke gevallen is het lot van het dier beslist. De boer bemerkt, dat het beest kwijnt en als de veearts dan „scherp“, zooals de vakterm luidt, heeft vastgesteld, is er maar één middel om de koe uit haar lijden te verlossen. Zij moet afgemaakt worden! Hoe komen nu zulke voorwerpen in het voedsel van het vee terecht? Het meerendeel van de beesten, dat door „scherp“ het leven verliest, bevindt zich onder de schillenkoeien. Dat zijn de koeien, die met schillen en resten van groenten gevoederd worden. De haarspelden, naalden, veiligheidsspelden, broches en andere voorwerpen, die moeder de vrouw of Aaltje, Betje en Kätchen bij het schillen van de aardappels en het schoonmaken van de groente verliezen of achteloos in den schillenkak werpen, in plaats van hiervoor het vuilnisvat uit te kiezen, kunnen voor de koe een lijdensweg en het doodvonnis betekenen! Als onze vlijtige verzorgsters voortaan even het schillenkakje nazien, voordat zij den inhoud aan den schillenboer toevertrouwen, zullen zij de koe veel leed besparen.

Een andere plaag, die de dieren vaak kwelt, wordt veroorzaakt door kogels van steen en haai, die zich in maag en ingewanden vormen van koeien, paarden en varkens. Als het dier zich likt, slikt het meestal ook haren naar binnen, die niet verteerd worden en zich met de kalkafzetting uit de inwendige organen vereenigen. Zoo ontstaan ballen van vilt of steen, waarvan de middellijn soms meer dan een decimeter bedraagt en die wel eens 't gewicht bereiken van ruim twee kilogram. Zooals ieder begrijpen zal, wordt de spijsvertering door deze gevaarten danig belemmerd en zij kunnen dan ook de patiënte noodlottig zijn.

Zoo zien we, dat het dier reeds veel te verduren heeft, waartegenover wij vrijwel machteloos staan, maar laten wij dan ook in de eerste plaats voorkomen, dat wij zelf de oorzaak van onnodige ellende zijn!

J. D. V.

Kogels, afkomstig uit de ingewanden van een paard.

Wat een enkele koeienmaag kan herbergen!

*Als U lacht....
toon dan
blanke tanden!*

Uw lach is innemender, natuurlijker... als U weet dat Uw tanden gezond en mooi zijn. Bescherm ze dus, door regelmatig, minstens tweemaal daags, te borstelen met het werkzame schuim van Colgate's Tandpasta. Het dringt door tot in de kleinste scheurtjes in en tusschen de tanden, reinigt de mond volkomen en voorkomt tandbederf. Colgate's Tandpasta maakt

Uw tanden parelblank, zonder het glazuur aan te tasten en houdt Uw adem frisch en aangenaam van geur!

COLGATE

In tubes van 25, 40 en 65 cents.

Geen glimmende neus meer...

bij het gebruik van Daggett & Ramsdell's gezichtspoeier, welke zacht is en een fijne, gelijkmatige samenstelling heeft, waardoor de poeder uren houdt. Ze heeft een heerlijken geur en wordt geleverd in zes tinten. Om een goed resultaat te verkrijgen moet men de poeder altijd aanbrengen over een dunne onderlaag van Daggett & Ramsdell's Perfect Vanishing Cream.

Daggett & Ramsdell

Imp. H. HAGEMEIJER - Hoogstraat 30 - Den Haag

Het testament van Mac Gregor

door Ked Pittock

De oude Mac Gregor keerde naar de Schotsche hooglanden terug om er te sterven. Als tienjarige jongen was hij met zijn ouders naar Amerika overgestoken en als zeventigjarige grijsaard zag hij zijn geboortedorp aan het Loch Lomond terug. Mac Gregor was ongehuwd, maar in het dorpje Ailsley had hij een groote familie. Het gerucht was hem voorafgestaan dat hij er warnpjes bij zat en hij werd bij z'n aankomst dus met vlag en wimpel ingehaald.

Mac Gregor was echter niet zoo onwijs als hij eruit zag, met zijn langen witten baard en een alpino op zijn groot hoofd. Hij kocht een aardige rentenierswoning, liet haar behoorlijk inrichten en nam een degelijke huishoudster. Naar zijn familie keek hij niet om, maar deze zooveel te meer naar hem. 's Avonds, als de duisternis over het dorp gevallen was, slopen er donkere gedaanten om het vrij eenzaam gelegen huisje, die eerst aan de deuren en vensters luisterden en pas aanklopten als zij zekerheid hadden, dat er geen ander bezoek was.

Mac Gregor was menschenkenner genoeg, om te weten welk vleesch hij in de kuip had. Kort en bondig verklaarde hij hun die om geld kwamen, dat hij niet van plan was zich uit te kleeden voor hij naar bed ging en allen anderen verzekerde hij, dat ze allemaal gelijk bedield zouden worden. Een uitzondering maakte hij slechts voor John Mac Gregor, een jongen van zijn zuster. Die zuster was dood, maar alle genegenheid, die hij voor haar gekoesterd had, droeg hij op haar zoon over.

John Mac Gregor was tweeëntwintig jaar oud, lui van natuur en leugenachtig van karakter. Zooals alle Mac Gregors was hij visscher van beroep, maar hij verbeeldde zich, dat hij voor musicus of componist in de wieg was gelegd. Hij speelde een beetje harmonica en viool en wist den ouden Mac Gregor zoover te krijgen met zijn gladde tong, dat hij hem onderhield en muzieklessen voor hem bekostigde. Van dien dag af ging neef John gekleed als een heer, rookte volop sigaretten en bracht alle meisjes van Ailsley het hoofd op hol — alles tot groote verontwaardiging van de familie.

Dat ging zoo een jaartje zijn gang en al dien tijd bleef de oude Mac Gregor loof voor de afgunstige waarschuwingen van de bezorgde neven en nichten. Toen verscheen neef John op een dag bij zijn oom en zei, dat hij den brui gaf aan de muziek. Hij wilde de kunst op andere wijze dienen. Men had hem verzekerd dat hij in zijn keel een goudmijn bezat, die slechts op ontginning wachtte. Zijn stemorgaan moest echter gekneed, getraind, gezuiverd en ontwikkeld worden. Hij moest zanglessen hebben, dure zanglessen, maar het geld dat eraan besteed werd zou te zijner tijd woekerrenté afwerpen.

De oude Mac Gregor trok eens aan zijn neus, dacht aan de waarschuwingen van de neven en nichten, doch eindigde met toe te geven. Hij had nu eenmaal een zwak voor den jongen. Neef John kreeg dus zijn zangles, liep den heelen dag door het huis te balken en sprak over Caruso en Richard Tauber, alsof zij slechts krukken waren op de toonladder. Hij vleide den ouden man met stroop en met honing, bezwoer hem zijn eeuwige dankbaarheid, sprak op roerenden toon over zijn moeder en troggelde hem geld af. De familie zag dit spelletje aan en werd met den dag ongeruster. Men zou het beleven; die

schlemiel, die nietsnut van twaalf aanbachten en dertien ongelukken, ging nog eens met de heele erfenis strijken.

Dat laatste dacht neef John zelf ook. In ieder geval maakte hij er ijverig werk van. De oude Mac Gregor begon te sukkelen en John toonde zich met den dag beminnelijker. En óók ietwat bezorgder voor zijn kunstenaars toekomst. Hij hoopte dat oom een volle eeuw zou halen en nog lang getuige zou mogen zijn van een roemrijke loopbaan, maar een mensch was slechts een wezen van een dag, nietwaar? Mac Gregor begreep hem en gaf er geen antwoord op. Maar in zijn blik lag wat wantrouwen en den volgenden dag schreef hij met stijve, hanepootachtige letters een brief naar Inverness. Hij was gericht aan John's zangleeraar. Twee dagen later kreeg hij een brief terug. Hij spelde hem tweemaal en wierp hem toen met een peinzenden blik en een gemompeld „zoo, zoo,” in de kachel. Een week daarop ging hij zelf naar Inverness en de familie wist weldra, dat hij naar den notaris was geweest. Men vréedsde en keek met nijldige blikken naar neef John, die met een triomfantelijk glimlachje zijn muze volgde.

Toen werd de oude Mac Gregor op een dag overvallen door een beroerte. Neef John haalde een dokter en deze schudde bedenkelijk het hoofd. „Ik zou de familie maar waarschuwen,” zei hij, voor hij heenging. Toen de neven en nichten, haastig bij elkaar getrommeld, om ooms bed stonden, had hij echter 't bewustzijn verloren. En tegen den avond overleed hij zonder een woord te hebben gesproken.

Vier dagen later verscheen de heele familie bij den notaris in Inverness — brandend nieuwsgierig hoe het testament zou luiden. Neef John, „de verbeterde Caruso”, zooals hij spottend door de familie genoemd werd, deed erg triomfantelijk en de neven en nichten vreesden het ergste. Toen allen gezeten waren haalde de notaris een acte te voorschijn. Met een vlugge, zakelijke stem begon hij den inhoud voor te lezen. Mac Gregor had zijn huis en inboedel aan zijn huishoudster vermaakt, benevens een bescheiden lijfrente. Elk van de familieleden kreeg voorts een legaat van honderd pond. De notaris noemde hen allen bij naam, doch dien van neef John noemde hij niet. De familie wierp spinnijdige blikken in zijn richting — die schlemiel had het dus inderdaad klaargespeeld hun het fortuin van den ouden man afhandig te maken. Neef John beantwoordde die blikken met een opgewekt glimlachje...

„Na aftrek van deze legaten,” ging de notaris eensklaps voort, „vermaak ik mijn fortuin aan de hospitalen van Inverness. Wat mijn neef John betreft ben ik van oordeel, dat hij het hem toekomend deel van mijn fortuin reeds ruimschoots genoten heeft.” (Neef John keek het kantoor rond, alsof hij aan een nachtnerrie onderhevig was.) „Maar,” klonk de stem van den notaris weer, „ik heb hem beloofd zorg te zullen dragen, dat hij zijn zangersloopbaan kon volgen. Ik heb bij zijn zangleeraar inlichtingen ingewonnen omtrent zijn talent en van oordeel, dat het te betreuren zou zijn, als hem de mogelijkheid zou worden onthouden dit verder te ontwikkelen, bepaal ik, dat te zijner behoefte een legaat zal worden vastgezet (neef John keek ietwat fleuriger) ten bedrage van tien pond, uit de rente waarvan hem wekelijks een pakje zangzaad zal worden verstrekt...”

En het resultaat: Schitterend!

Neemt voor de eerstvolgende haarwassing eens de moderne zeepvrije Zwartkop „Shampodor”.

Reeds na de eerste proef zult U het verschil kunnen vaststellen! U zult verheugd zijn over den schitterenden glans en golvende volheid van Uw haar. Bovendien houdt U Uw haar met deze alkalivrije haarwassing gezond en vermijdt den leelijken grijzen kalkzeep-neerslag.

„Shampodor” voor iedere haarsoort en „Blond-Speciaal” per pakje 20 cent. Beide soorten ook „vloeibaar” in flacons van Fl. 0,35, 0,85 en 1,25!

Verlangt bij Uw kapper een haarwassing met „Zwartkop Non-Alkali”, de geconcentreerde Shampodor!

ZWARTKOP „SHAMPODOR”

gegarandeerd alkali-vrij.

AALBORG AKVAVIT

bij Hors d'Oeuvres.

SEDERT 1846
DE WELBEKENDE DEENSCH „SCHNAPS”

Yskoud serveeren.

N.V. IMPORT EN EXPORT MY.
WILMERINK & MULLER,
AMSTERDAM.

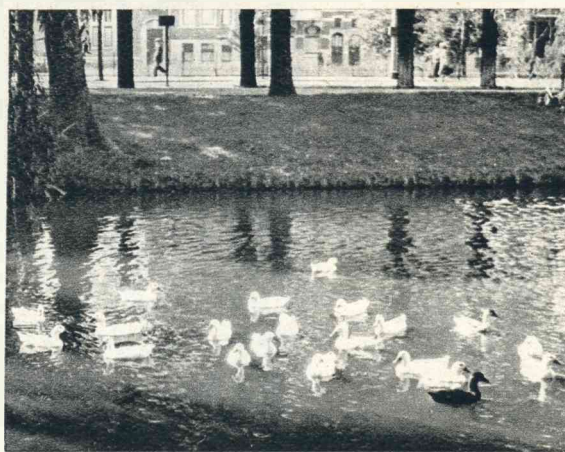

GROOT ROTTERDAM

KANTOOR: STATIONSWEG 24 - ROTTERDAM
TELEFOON INTERCOMMUNAAL 50540 - GIRONUMMER 101981

Moedertjes, profiteerend van 't mooie najaarsweer.

„Alle eendjes zwemmen in het water.”

De wandelweg van zon en schaduw.

HERFSTSCHOON

Langs den Heemraadssingel

De fraaie Heemraadssingel.

De Heemraadssingel te Rotterdam wordt in de wandeling wel eens „de deftige singel” genoemd. Met eenig recht geschiedt dit wel, want deze fraaie stadswijk heeft zeker cachet. Het is evenwel gelukkig, dat alle ordelijke menschen evenveel van den „deftigen” singel mogen genieten. Arm en rijk, oud en jong kunnen genieten van dezen rianten wandelweg, 't welk dan ook rijkelijk geschiedt. Bekijkt onze kieken maar eens, lezeressen en lezers van „Groot Rotterdam”, en gij zult het met ons eens zijn, dat de Heemraadssingel een juweeltje van stadsschoon genoemd moet worden. Wij kiekten dat schoons van water en boomen, van wandelwegen en zonnelicht. Ook fotografeerden we hen, die van deze schoonheid profiteerden. Moeders met haar kinderen, jong en oud; allen die er gingen.... En wat zegt u wel van het prentje met al die zwemmende, witte eendjes?

Over het houten bruggetje.

Een zeldzaam schoon plekje.

De „Endeavour I”, het zeiljacht van den Engelschen millionnair Sopwith, dat in Amerika aan de cup-wedstrijden had deelgenomen, raakte in een ontzettenden storm tijdens den terugkeer naar Engeland los van den tros, waarmee het door een ander schip werd gesteept en werd sindsdien veertien dagen lang vermist. Reeds beschouwde men het jacht als verloren, toen het vorige week door een Britsch tankschip in de nabijheid der Engelsche kust werd gesignaleerd. Thans is de „Endeavour I” behouden in de haven van Gosport aangekomen.

Laatste Nieuws

In een speciaal geconstrueerde broedmachine van den bekenden openlucht-dierentuin te Whipsnade (Engeland) zijn twee eieren van een Zuid-Afrikaanschen struisvogel uitgebroed.

In aansluiting op de herfstmanoeuvres in Polen organiseerden de autoriteiten een geweldige vliegdemostratie boven Warschau, waaraan door verschillende typen van de Poolse luchtmacht werd deelgenomen. Een luchtfoto van het vliegveld te Warschau even voor het begin der oefeningen.

De Amerikaansche oud-strijders in den wereldoorlog hielden dit jaar een congres te New York. Op onze foto ziet men hen langs de Vijfde Avenue marcheeren — op den achtergrond de toren van het Empire State Building, het hoogste gebouw van de wereld.

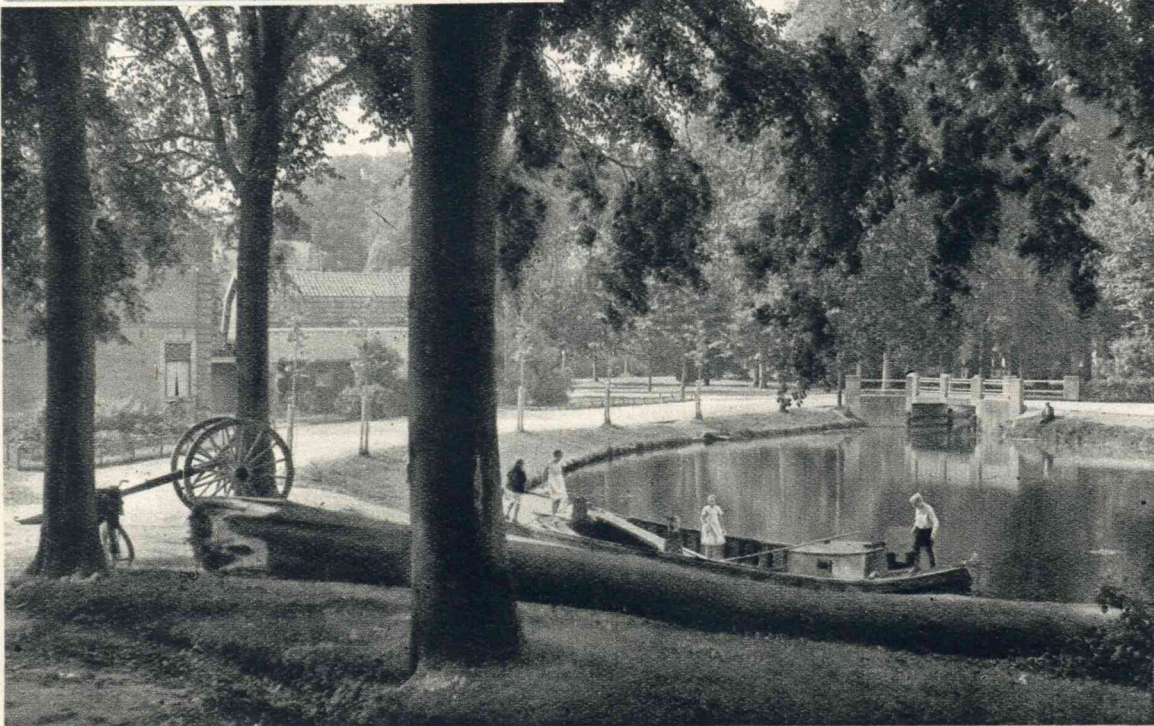

Jong Woerden onder de oude boomen der Nieuwe Markt!

Een uitgelezen gezelschap van jonge dametjes, te Woerden.

Langs de wegen.

Woerden bezit mooie singels, zooals men ziet.

Een fraai doorkijkje aan den Westdam.

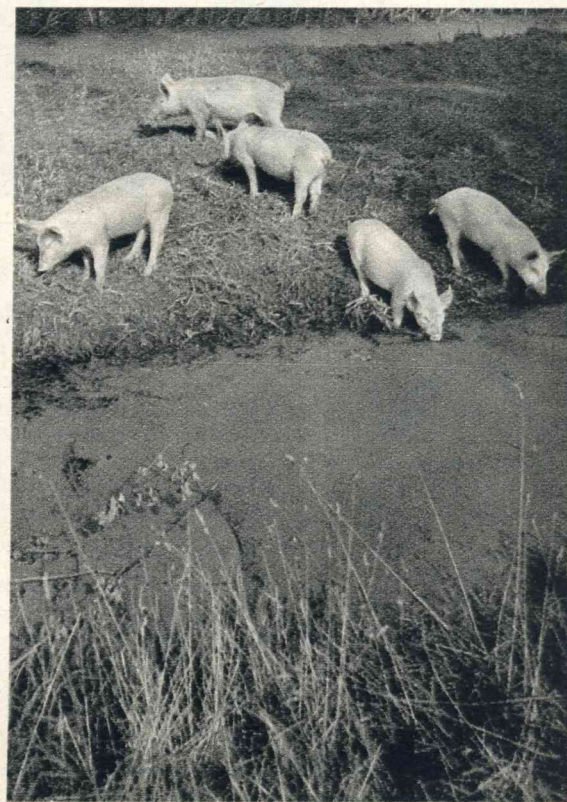
Een filmpje van Woerden

Weinigen buiten Woerden zullen weten, dat deze plaats zóó mooi is. Ze heeft een eenigszins luxe-karakter, 't geen reeds blijkt, zoodra men uit het flinke station Woerden betreedt. Dan ziet men, links, het aardig aangelegde plantsoen, met zijn groen en bloemen en prettige priëltjes.

Verderop buigen zich de breede singels naar het centrum. En dit centrum is eveneens bekoor-

lijk. Het heeft een bepaald cachet, vooral langs den Ouden Rijn, met de steenen welfbruggen. Van dit deel heeft „Groot Rotterdam” reeds dikwijls de frappante kiekken gebracht.

Thans vergasten wij onze lezers met een serietje andere nieuwste kiekken van schoone plekjes te Woerden, die eveneens de moeite van nadere beschouwing overwaard zijn.

Vijf Woerdensche biggetjes!

Gesneden?
.... dan direct

Mansaplast „elastisch” Snelverband

Zulk 'n eenvoudig en praktisch snelverband komt dan goed van pas. Het desinfecteerend werkende gaaskussentje werkt tegelijk bloedstillend; de elastische pleister maakt, dat U ongehinderd Uw werkzaamheden kunt voortzetten. Verkrijgbaar reeds vanaf 15 Cent.

EEN GOED RECEPT VOOR UW HUID

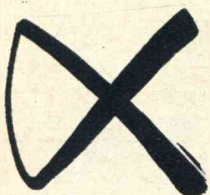
De Heer H. P. F. te R. schrijft:
Reeds bij de eerste flacon voelde ik mij oneindig veel beter. Met den dag knapte ik op en nu is de huid geheel hersteld. Onzichtbaar. Ik sta verstonnd over de schitterende werking van D.D.D.

Waarom zoudt U langer lijden aan de ondragelijke last en de folterende jeuk van huidaandoeningen, terwijl een paar druppels D.D.D. voldoende zijn om de jeuk te doen bedaren en de huid te zuiveren? De aandrang tot krabben verdwijnt; U kunt weer rustig slapen en 's morgens verkwikt aan den arbeid gaan. Tallooze lijders aan Eczeem, Puistjes, Open Beenen en andere Huidaandoeningen hebben met succes dit heilzame middel aangewend. D.D.D. is geen vette zalf, doch een heldere vloeistof, die diep in de poriën doordringt, de ziektekiemen doodt, stof en vuil verwijderd en de huidweefsels verfrist en versterkt.

Flacons à 75 cent - F. 1.50 - F. 2.50
Bij Apothekers en Drogisten.

D.D.D.

GENEESMIDDEL TEGEN
HUIDAANDOENINGEN

Dit kruisje helpt U eraan herinneren...

dat U de nieuwe „Winterweelde” nog moet bestellen. In de afgelopen drie weken regende het bestellingen en de voorraad vermindert zienderogen.

„Winterweelde 1938” bevat 319 exclusieve modellen Dames- en Kinderkleeding benevens

een reductie-bon voor 40 tot 50 % korting

op Uw eerste knippatroon. Wilt U dit prachtige modeboek bezitten, bestelt het dan meteen. De prijs bedraagt... 60 cent.

Patronenkantoor Panorama
Nassauplein 1 - Haarlem

Bestellingen kunnen als volgt geschieden: door bemiddeling van Uw agent of bezorger; door girostorting op no. 293631; door toezending v. h. bedrag p. postwissel of in postzegels (s.v.p. niet van 6 ct.).

OUDE BEKENDEN

DOOR CLIFFORD HINT

Coco werd op een morgen aangetroffen aan den oever van de Marowijne. Jean Armand vond hem: op sterven na dood, zooals hij 't uitdrukte. 's Morgens had hij telefonisch opdracht gekregen uit St. Laurent du Maroni scherp naar een man uit te zien, die het bagno ontvlucht was, en terwijl hij op surveillance was, werd zijn oor getroffen door een klagend angstgeschrei.

Aan den oever vond hij een bijna volwassen chimpansé. Hij had 'n diepen messteek in zijn zijde en miste het rechteroog. Dat oog was naar binnen gedrukt, hetzij opzettelijk, dan wel bij toeval. In ieder geval echter was het duidelijk, dat het dier mishandeld was door een mensch. En niet voor de eerste maal, want zijn huid vertoonde talrijke littekens. Jean vermoedde, dat hij het eigendom was geweest van een Surinaamschen boschneger en zijn baas ontvlucht was. Bewogen door de schier menschelijk uitgedrukte smart van den chimpansé, nam hij hem mee naar zijn blokhuis. Hij doopte hem Coco, gaf hem een zorgvuldige verpleging en smaakte vier weken later de voldoening hem gezond en wel over het erf te zien wandelen. Dit tot groote ergernis van Lucie Armand, die een aap een afschuwelijk en kwaadaardig dier vond.

„Ik wou, dat je dat verwenschte mormel het bosch maar injoeg,” klaagde ze op een morgen. „Kijk eens, wat hij nu weer uitvoert...”

Jean keek op van het rapport, waaraan hij bezig was. Met allen ernst, waarover een chimpansé beschikken kan, hield Coco zich onledig met schrijven. Hij doopte zijn vinger in den inktpot van Jean en bekladde de oude krant, die hij voor zich had, met grillige strepen.

„Coco!” verbood Jean hem streng. Coco keek hem onschuldig aan met zijn eene oog, staarde vervolgens naar het belangwekkende resultaat van zijn werk en wandelde met een diepgegriefd air de deur uit. Op het erf ging hij zitten prullen.

Jean had moeite zijn lachen in te houden. „Hij wist het niet,” zei hij verontschuldigend tot Lucie. „Voortaan zal hij het wel laten, hij is gelukkig niet ongeluorzaam.”

„Hij is afschuwelijk,” zei Lucie gekrenkt. Zij voelde zich achtergesteld bij dien aap en haatte hem erom. Daarboven was zij bang van hem. Hij kon haar zoo vreemd aanzien met dat eene oog; onheilspellend, vond ze. Vijf weken had zij nu al last van het akelige beest en hij dreigde een dagelijksche twistappel te zullen worden tusschen hen beiden. „Waarom doe je hem eigenlijk niet weg?” voer ze opnieuw uit.

Jean liet voor de tweede maal zijn rapport in den steek. „Ja, waarom doe ik 'm niet weg?” echode hij. „Ik ben bang, dat hij niet meer opgewassen is tegen den vrijen staat in het oerwoud. Hij is al heel jong in menschelijk gezelschap gekomen, dat is aan alles te bespeuren. Als ik hem een eind het bosch in zou brengen, zou hij van armoede wellicht naar zijn vorigen baas terugkeeren. En die baas is een beul; je kunt het Coco aanzien, zou ik zoo zeggen.”

„En daarom moeten wij ermee opgescheept blijven zitten,” zei Lucie bitter. „Ik moet er niet aan denken, wat hij hier allemaal al geruineerd heeft. En je zult zien, dat er vandaag of morgen verschrikkelijke ongelukken van komen. Ik vertrouw het beest niet — als jij de deur uit bent, zit hij naar me te loeren,

alsof hij een goede gelegenheid afwacht, om me aan te vliegen.”

Jean schudde het hoofd. „Je vergist je, vrouwtje. Hij loert alleen naar je, omdat hij je in de gaten wil houden. Hij vertrouwt je niet. Je hebt hem schuw gemaakt door je onvriendelijk optreden.”

Lucie ging verontwaardigd de keuken in. „Náar ongeluk,” schold ze, toen ze Coco op het erf zag zitten.

„Zei je wat, vrouwtje?” vroeg Jean verstrooid.

„Nee,” snauwde ze, een traan terugdringend.

Drie dagen later moest Jean Armand naar Albina, om er zijn wekelijksch rapport in te leveren en levensmiddelen in te slaan. Coco was hem behulpzaam de kano naar de rivier te dragen. Hij deed het handig en vlug; zooals bij al zijn soortgenooten grensde zijn intelligentie bijna aan het menschelijke.

„Goed zoo, Coco,” prees hij den chimpansé, die zich zoowel voor loftuitingen als terechtwijzingen gevoelig toonde. Toen keek hij lachend naar Lucie, die met zijn geweer en zijn pagaai stond. „Wij hebben een goedkoop huisknecht aan hem; vind je 't niet jammer, om hem weg te doen?”

„Hoe eer, hoe liever,” antwoordde Lucie kort. Met haar pruilen had zij toch bereikt, dat Jean haar beloofd had er nog eens over na te zullen denken, wat hij met den chimpansé zou doen.

Jean hing zijn geweer op den rug, gaf Lucie een kus en Coco een hand en stapte in de kano. Een paar minuten later verdween hij uit het gezicht. Aan de overzijde van de rivier lag het oerwoud, een schier ondoorkoombare wildernis, vol verborgen leven en dreiging van onbekende gevaren.

Die wildernis vormde de scheiding tusschen het bagno en de vrijheid, een soort natuurlijke beveiliging van de wereld aan deze zijde tegen de misdaad en de laagheid aan den anderen kant. Slechts één keer in de vier jaren, die zij nu hier woonde, had Lucie een man uit die ondoordringbare barrière te voorschijn zien wankelen. Hij liep, alsof hij dronken was en hij hief zijn handen in de hoogte, alsof hij den hemel wilde danken, dat hij het zoover had mogen brengen. Maar op het gezicht van de Fransche tricolore, die boven den bewakingspost uitwoei, was hij onmiddellijk weer in het oerwoud verdwenen. Den volgende dag had Jean hem teruggevonden, uitgeput van ellende en rillend van koorts. En denzelfden dag nog was de man gestorven. Een ontvluchte misdadiger, die zich op de grens van de vrijheid zijn krachten had zien ontzinken....

Lucie was allang gewend aan dit eenzame verblijf op de grens van die wereld vol misdaad en gevaar. De Fransche driekleur beschermde haar en zonder de minste vrees bleef zij heele dagen alleen. Toen Jean uit het gezicht verdwenen was, keerde zij terstond in huis terug. Coco waggelde het erf over en wachtte, tot zij naar binnen was. Toen zij hem passeerde, ving zij een schuwen blik van hem op. Binnen heeschte hij zich handig op aan de vliering, waar hij rustig ging zitten en met kleine, eigenwijze schokjes van zijn kop al haar bewegingen bleef volgen.

„Náarling, kijk voor je,” mompelde zij, naar den gehaten huisgenoot opkijkend.

Coco staarde haar strak aan met zijn eene oog en trok zich voorzichtig een eindje terug. Blijkbaar was hij bevreesd, dat zij hem kwaad zou doen.

De morgen verstreek traag. Tegen twaalf uur bevond Lucie zich op het erf, toen zij langs den oever van de Marwijne een man zag naderen. Het gebeurde maar hoogst zelden, dat zich in deze eenzame streek een levend wezen vertoonde en verrast bleef zij naar hem uitkijken. Aan de uniform herkende zij spoedig 'n Franschen bewakingsambtenaar.

„Visite voor Jean,” mompelde zij. „Hij treft het niet, het duurt nog minstens een uur, voor hij terug is...”

Zij liep het erf af en ging den bezoeker tot aan 't pad tegemoet. In haar hoop, dat het een goede bekende zou zijn, zag zij zich bedrogen. Het was een forse man met een donker uiterlijk en ongeveer vijftig jaar oud. Hij droeg de uniform der hogere ambtenaren en hield zijn pet met de gouden bies in zijn hand. Aan zijn koppel bengelde een revolvertasch. Lucie kende hem niet, maar dat was niet zoo verwonderlijk. Zij kwam nooit in St. Laurent en maar zelden in Albina en daarom bleef verreweg het grootste deel der ambtenaren haar zoo goed als onbekend.

„Bonjour, mevrouw,” kwam de bezoeker beleefd op haar toe.

Lucie verwelkomde hem hartelijk en strekte haar hand uit. „U hebt zeker iets voor Jean?”

„Ja, is hij thuis?”

De oogen van den bezoeker dwaalden naar het huis, terwijl hij haar een hand gaf. Die hand voelde ruw aan en in zijn blik meende zij spanning te ontdekken. Maar zij was er zóó ver van af hem te wantrouwen, dat het haar niet eens opviel, dat zoowel zijn pantalon als de mouwen van de uniformjas hem veel te kort waren.

„Nee, hij is naar Albina. Maar u wilt zeker op hem wachten? Met drie kwartier of een uur kan hij terug zijn.”

„Dan wacht ik op hem,” verklaarde de bezoeker terstond. „Indien u het me ten minste toestaat.”

Weer dwaalden de oogen van den man naar het huis. „Natuurlijk, u is welkom,” zei Lucie lachend. „Zal ik u maar voorgaan?” Zij stak het erf over en ging het vertrek binnen, dat zij schertsend haar salon noemde. En op hetzelfde oogenblik hoorde zij een geluid achter zich, dat haar bijna even vertrouwd was als het tikken van de klok: het metalen klikje, waarmee de rustpal van een revolver omgelegd wordt. Vlug wendde zij zich om. En toen beving haar een doodelijke schrik. De gewaande ambtenaar was op den drempel blijven staan en bedreigde haar met zijn revolver.

„Wat beteekent dat?” bracht zij hijgend uit, terwijl zij radeloos naar haar hoofd greep. Zij dacht niet anders, of de man zou haar op staanden voet doodschieten.

„Dat beteekent niets, als je me oogenblikkelijk gehoorzaamt,” zei de bezoeker met een harde, onverbiddelijke stem. „Ik verlang geld en andere kleeën. Al het geld, dat in huis is. Vliegenvlug — ik heb geen zin óók nog een woordje te moeten spreken met je man. Je hebt wel eens gehoord van libéré's, hè? Nu, ik ben er een en dan weet je wel, dat ik geen grapjes versta...”

Dat laatste zei Lucie alles. Haar bezoeker was een misdadiger, die zijn straf in het bagno had uitgezeten, doch wien het verboden was naar Frankrijk terug te keeren. Het moest dus een gevaarlijk misdadiger zijn, die er zeker niet voor terug zou deinken haar te vermoorden, indien zij zijn eischen niet inwilligde. Zij zag geen uitweg. „Ik zal het je geven,” zei ze toonloos.

Ze liep naar de kast, waar het geld geborgen was, en haalde een pakje bankpapier uit een kistje. „Dat is alles, zoowat drieduizend francs. In mijn portemonnaie heb ik hoogstens tien francs; zij ligt in de keuken.”

„Heel goed,” bromde de bandiet. „Leg het maar op tafel. Die tien francs kun je houden. En nu kleeën en niet de slechtste.”

„Die hangen hiernaast,” zei Lucie hulpeloos.

„Ga vóór, ik blijf wel achter je.”

Lucie trad de gang in. Zij wierp een blik omhoog naar Coco, die nog altijd op het vlierinkje zat. Het eene oog van den chimpansé fonkelde boosaardig en was strak op den schurk gericht. Eensklaps hoorde zij een verbaasden kreet achter zich.

„Alle donders! Monsieur François! Vind ik je hier terug, stuk ondie?”

Lucie keerde zich verbaasd om. En het volgend oogenblik was zij getuige van een wonderlijken aanval. Er vloog een harig lichaam door de lucht, recht op haar belager aan. Het was Coco. Hij hield twee vingers van zijn rechterhand uitgestrekt en bedreigde er de oogen van den bandiet mee. Doch deze zag het gevaar, liet de revolver vallen en bedekte op het laatste oogenblik zijn gezicht met zijn handen. Zóó stormde hij de deur uit en het erf op. En een halve minuut later was hij uit het gezicht verdwenen tusschen de boomen.

Coco stond bij de deur en staarde hem na. Zijn linkeroog fonkelde van woede. Met zijn rechterhand wreef hij zijn leeg oogkas, die nog altijd ontstoken was. En intusschen ontsnapte hem een klagen angstgeschrei, alsof hij de pijn opnieuw voelde, die hij aan dat oog geleden had.

Lucie raapte de revolver op. Zij begreep alles. Die bandiet was Coco's beul geweest. Hij had hem dat oog opzettelijk ingedrukt en de chimpansé had op dezelfde manier wraak willen nemen. Met twee uitgestoken vingers, zooals hij het zijn beul had zien doen. De klachten van het dier roerden haar. Zij huiverde bij de gedachte aan wat er nog meer gebeurd kon zijn, als Coco niet op het goede moment tusschenbeide was gekomen. Zij ging op hem toe en overwon haar vrees en antipathie. Glimlachend streelde zij zijn ruig-behaarden kop. Coco scheen eerst wantrouwend, deed schuw een stap terug en keek haar aan.

„Coco, kom eens hier,” zei ze vriendelijk.

Toen staakte Coco zijn klachten en schudde behaaglijk met zijn schouders. Hij had haar begrepen....

Vijf minuten later klonk Jean's stem op het erf. „Lucie, waar ben je? Ik heb me zooveel mogelijk gehaast — ik maakte me wat ongerust. Er is weer wat gebeurd. Een van de libéré's heeft een hoofdambtenaar neergeschoten en zich in zijn uniform gestoken. 't Is een beruchte moordenaar en vechtersbaas, die de gewoonte had zijn tegenstanders onschadelijk te maken, door hun met twee vingers de oogen in te drukken. De beambte, wien het gelukt hem te arresteeren, kan op bevordering rekenen....”

Hij was de kamer binnengetreden en zweeg verbluft. „Zeg, jij weet ook niet, wat je wilt,” vervolgde hij. „Vanmorgen kon je Coco niet luchten of zien en nu....”

„Wacht even,” viel Lucie hem glimlachend in de rede. „Ga eerst even dien moordenaar arresteeren; hij heeft maar een paar minuten voorsprong en hij is ongewapend. Als je terugkomt, zal ik je een geschiedenis vertellen van twee oude bekenden die elkander ontmoeten....”

Wat Professor Metchnikoff van het Pasteur Instituut in Parijs zegt,

Dat geldt ook voor Uw haar

Deze beroemde professor zegt:

De mensch sterft niet, hij doodt zichzelf. Zoo is het ook met Uw haar. Het valt niet uit, U laat het verhongeren.

Maar, man, neem toch direct Silvikrin. Het heeft reeds zooveel van onze kennissen geholpen.

Van de tien menschen lijden er negen aan haaruitval en velen worden kaal, omdat de bloedsomloop de haarwortels niet meer van de voor den normalen haargroei onmisbare voeding voorziet. De haren moeten op natuurlijke wijze gevoed worden. Het gebruik van een of ander geparfumeerd haarwatertje of een geheim middel doet meer kwaad dan goed.

Silvikrin, de natuurlijke haarvoeding, bevat alle substanties die voor de vorming van haarcellen noodig zijn. Hoe vlugger en hoe vaker deze celvorming geschiedt, des te rijker is de haargroei. Van de 14 waardevolle, groeiopwekkende substanties waaruit Silvikrin bestaat, is in de eerste plaats te noemen: Tryptophaan.

Prof. Sir Frederic Hopkins

winnaar van den Nobelprijs voor scheikunde verklaart:

Tryptophaan is voor elk wasdom onmisbaar. Ze is een uiterst waardevolle en onmisbare voedingssubstantie. Zonder Tryptophaan is geen haargroei mogelijk.

Silvikrin bevat Tryptophaan.

Wat U moet hebben:

Vraag Silvikrin Lotion voor de dagelijksche verzorging

Ze houdt de hoofdhuid gezond en vruchtbaar, versterkt de haarvormende weefsels, bevordert den haargroei en verhoogt de natuurlijke schoonheid van het haar. Voorkomt infecties der hoofdhuid en bestrijdt roos en haaruitval.

Vraag Neo-Silvikrin voor den haargroei en tegen roos en haaruitval

Het nieuwe preparaat, dat de haarwortels van organische haarvoeding voorziet, daadwerkelijk versterkt en gezonden haargroei teweegbrengt. In ernstige gevallen van haaruitval, hardnekkige roos en dreigende kaalheid.

Verpakkingen vanaf f 1.25

Wanneer U voor Uw hoofdhuid zorgt, dan zorgt Uw hoofdhuid voor Uw haar

R-802-G

Een PBNA diploma

is een werkelijke introductie voor een betrekking in de techniek. Het wordt niet uitgereikt alleen omdat U bij PBNA les genomen hebt, maar omdat U voor een examen geslaagd bent, dat afgenomen is onder toezicht van het Koninkl. Instituut voor Ingenieurs.

Er is toekomst in de techniek.... voor de bekwamen.

Studeer techniek thuis.... in BOUWKUNDE, WATERBOUWKUNDE, WERKTUIGBOUWKUNDE, ELECTROTECHNIEK, CHEMIE, ENZ.

Vraag gratis prospectus P

Directie E. J. Rothuizen en F. Wind

ARNHEM

120 LERAREN

200 LEERVAKKEN

4000 CURSISTEN

PBNA

Voor de goden treft men op ieder Chineesch stukje grond een bidhuisje aan, waarvoor het gezin zich dagelijks verzamelt, om gunsten af te smeeken. Zoo ziet men hier het gezin Wang met in het midden O-Lan (Luise Rainer) om regen bidden.

De goede aarde

De buitengewoon knap geschreven gelijknamige roman van Pearl Buck is thans op een minstens even voortreffelijke wijze door Metro Goldwyn Mayer verfilmd, en wel zoo, dat men gerust van een „film-daad” mag spreken.

Evenals de Russische is ook de Chineesche boer aangewezen op zijn land. Is 'de oogst goed, dan is zijn bestaan verzekerd, maar mislukt deze, dan klopt gedurende een geheel jaar de honger aan zijn woning. De roman — en ook deze film — voert ons naar het uitgestrekte Hemelsche Rijk en laat ons de wederwaardigheden van den eenvoudigen boerenzoon Wang Lung zien in zijn strijd om het bestaan. Voorspoedige en rampzalige jaren volgen elkaar op en als op een gegeven oogenblik door het toenemen van zijn rijkdom het geluk uit zijn woning dreigt te gaan, roept een andere catastrofe hem weer tot de werkelijkheid terug en geeft hem zijn bezinning weer.

Simpel en naïef van nature, heeft de levensstrijd van die twee eenvoudige, ongeletterde menschen iets heroïsch. Alle treffende karakteristieken van het Chineesche gezinsleven — de kinderlijke goedhartigheid — de oudervereering — het superioriteitsbegrip van den man tegenover de vrouw — en niet in 't minst de kinderliefde — het is alles in deze film met groote duidelijkheid beklemtoond

en tot een grootsch, ontroerend drama gemaakt.

Meesterlijk is de vertolking, zoowel van Paul Muni als van Luise Rainer. Zij torsen de geweldigheid van dit gegeven met een bijna volmaakte weergave der Chineesche psyche. Zij hebben hierin groote verdiensten, evenals de regisseur Sydney Franklin, die er in geslaagd is een film tot stand te brengen, welke zeker tot de monumentaalste werken van de laatste jaren gerekend kan worden.

LUISE

RAINER

Luise Rainer, die een zeer goede tooneelspeelster was, roerspelde men aanvankelijk weinig succes bij de film, daar haar uiterlijk volgens de Hollywoodsche schoonheidsexperts tot de alledaagsche typen gerekend kon worden. Haar eerste belangrijke rol als Anna Held in de Groote Ziegfeld bewees echter weer eens overduidelijk aan de filmmagnaten, dat het minder op het uiterlijk, dan wel op persoonlijkheid en talent aan-

komt. En die beide eigenschappen bezit Luise Rainer in hooge mate — ze maken haar op het oogenblik zelfs tot een der meest op den voorgrond tredende „stars.” Haar spel is doortrokken van een warm menschelek gevoel en dat blijft niet zonder uitwerking op den toeschouwer. Haar nieuwste creatie is de rol van het slavenmeisje O-Lan in de prachtige film: „De goede aarde”, waarvan 't ingetogen en toch zoo gevoelige spel iedereen ontroert.

Wang (Paul Muni) beleefde ontzaglijke vreugde toen zijn eersteling een zoon was, want volgens Chineesch begrip is het een straf van de goden, als men een dochter krijgt.

☆ EUREKA ☆

Belangrijke uitvindingen, hun romantische en tragische geschiedenis

DOOR FR. LORENZ

6. DE UITVINDER VAN DE SCHRIJFMACHINE

Als de dokter binnenkomt, vindt hij de woonkamer, die aan de ziekenkamer grenst, vol mensen. Zij zijn allen verwanten van den stervende. Zoons, dochters, schoondochters. De dokter denkt: als Christopher Latham Sholes de wereld niets anders geschenkt had dan deze talrijke familie, dan zou zijn leven niet vergeefs zijn geweest.

Naast de jonge vrouw, die dapper tegen de tranen vecht, treedt de dokter de ziekenkamer binnen. Sholes slaapt oogenschoonlijk. Zijn ingeteerd gezicht heeft de kleur van het linnen.

„Hij slaapt,” zegt de schoondochter, wat opgelucht.

De dokter is nog niet heelemaal op de hoogte van dezen patiënt. Hij is ingevallen voor een collega, die op reis moest. Nu de zieke zijn hulp niet onmiddellijk noodig heeft, kan de dokter even rondkijken in den schemer van dit vertrek. Op een ziekentafeltje ziet hij een vreemdsoortig toestel. Hij gaat er naar toe.

„Als vader wakker wordt,” zegt de schoondochter, die den blik gevolgd heeft, „moeten wij het tafeltje op het bed zetten.”

„Wat is het?” vraagt de dokter.

„Herkennt u het niet? Een schrijfmachine. Steeds vindt vader nog iets eraan te verbeteren. Hoewel hij zijn rechten al jaren geleden aan Remington verkocht heeft. Voor twaalfduizend dollar. Densmore en Remington verdienen er echter massa's aan!”

„Wie is Densmore?” vraagt de dokter.

Maar de jonge vrouw antwoordt niet. Zij wijst naar den zieke en fluistert: „Deze machine heeft hem geruïneerd! En anderen hebben er het voordeel van. Hij moet sterven, maar de anderen leven en verdienen. Vader was nooit erg krachtig. Maar ook een reus was bij dit jarenlange werken aan de teekentafel en in de werkplaats ten onder gegaan. En zelfs nu gunt hij zich nog geen rust.”

„Uitvinder dus?” vraagt de dokter. Hij is nog niet lang in Milwaukee en heeft nooit van Sholes gehoord. Maar wel natuurlijk van den typewriter, waarvoor nu overal zooveel reclame gemaakt wordt.

Verwijtend fluistert de jonge vrouw hem toe: „U weet dus ook niet, dat vader de eerste Amerikaansche schrijfmachine gebouwd heeft?”

Neen, dat wist de dokter zeker niet. Hij kan het ook niet goed gelooven. Hij heeft zich den uitvinder van de schrijfmachine, een uitvinder in het algemeen, anders voorgesteld.

Nu verroert de zieke zich. Nu slaat hij de oogen op. Probeert te glimlachen, maar het gelukt hem niet goed. De dokter treedt nader en begint een niet al te ernstig bedoeld onderzoek. De zware zieke kijkt hem

daarbij aan, zichtbaar vroolijk. En als de dokter het hoofd opheft en zijn instrumenten in zijn tash teruglegt, zegt Sholes zacht: „Vraag 't aan hem, aan den typewriter...” En zijn oogen liefkoozen het machine-model op het tafeltje.

„Breng het mij, Mary,” vraagt hij. Met hulp van den dokter wordt het tafeltje op het bed getild.

„Maar voorzichtig, vader,” zegt Mary, „je moet je ontzien...”

„Waarom?” glimlacht Sholes.

„U moet niet te veel spreken, mr. Sholes,” waarschuwt de dokter, „het vermoeit u.”

„Dokter,” fluistert de zieke, „u moet mij niet voor verbitterd houden. Dat zeker niet. Ik was mijn leven lang met mijn lot tevreden. En ik ben het ook nu. Mijn kinderen vinden, dat ik meer, veel meer uit mijn uitvinding had kunnen halen. Maar ik heb mijn heele leven geprobeerd, om geen millionaire te worden. En ik geloof zeker, dat mij dat gelukt is.” Hij glimlacht en gaat nog zachter voort: „Maar het is waar, ik spreek te veel. Mary, vertel jij het eens aan den dokter.”

Maar Mary voelt zich erg verlegen. Zij heeft niet den indruk, dat de dokter zich zoo hevig voor de geschiedenis van haar schoonvader interesseert. Die geschiedenis is overigens vlug genoeg verteld. Zij kent haar van buiten. Het was in 1867. Haar vader was er toen echt een van twaalf ambachten en dertien ongelukken. Drukker, courantenuitgever, postmeester, ja ook dichter. En uitvinder. Hij had een nieuwe methode ontdekt om namen en adressen te drukken, een toestel geconstrueerd dat spoorkaartjes en dollarbiljetten telde. Op een dag liet hij aan een bevrienden telegraafbeambte een heel kleine schrijfmachine zien. Zij bestond eigenlijk alleen uit den sleutel van 'n telegraafstelsel, die neergedrukt moest worden en dan een hefboom met een letter in beweging zette en tegen een glazen plaat drukte. Er was maar één hefboom en daar zat een uit messing gesneden W op. Wanneer je nu op de glazen plaat een stuk carbonpapier legde, en daarover een vel wit papier, dan werd de W daar goed zichtbaar op afgedrukt.

Mary vertelt vlug. Zij vindt het pijnlijk, den dokter te vervelen. Later, gaat zij voort, leerde vader den werktuigkundige Glidden kennen. Met hem en met een derde, Samuel W. Soule, zette hij zijn proefnemingen voort. Zij vonden, waar het op aankwam: namelijk, dat een enkele letter steeds op dezelfde plaats moest staan.

De eerste Amerikaansche schrijfmachine werd in 1876 voltooid, negen jaar na het eerste model van Sholes, dat alleen maar een groote W kon slaan. Maar steeds lieten de toetsen, de letter-hefboomen en het inktlint, dat uit in inkt gedrenkte zijde bestond, nog veel te wenschen over.

Het verhaal van de jonge vrouw, die merkt, dat de druk-bezette dokter tersluiks op zijn horloge kijkt, wordt steeds vlugger en beknopter. Een zakenman uit Pennsylvania, James Densmore, besluit Mary, werd voor den steeds weer verbeterden typewriter geïnteresseerd en eindelijk werd zoo'n machine naar de wapenfabriek Remington in New York gestuurd, waar vakmensen de nieuwe uitvinding bestudeerden en de laatste technische gebreken ophieven. „Vader nam twaalfduizend dollar voor zijn rechten. Hij is de eenige, die geen belang meer heeft in den triomftocht van den typewriter door de Vereenigde Staten, noch materieel, noch moreel...”

„Zeg dat niet, Mary,” verzet de zieke zich, „zeg dat niet.” Hij slaat met zijn witte, magere handen tegen zijn borst. „Hier binnen voel ik, dat mijn leven niet heelemaal nutteloos was... niet heelemaal nutteloos.” En terwijl hij zich naar den dokter wendt:

Reeds in 1829 was een zekere A. Burt op het idee gekomen om een schrijfmachine te construeeren. Zijn machine bestond voor het grootste gedeelte uit hout, maar is thans, na 108 jaren, nog steeds bruikbaar.

„Ik heb in mijn leven van de vrouwen gehouden. U moet mij, alstublieft, goed begrijpen: ik had weinig tijd voor liefde en zoo. Maar als ik aan het werk was, dacht ik aan de vrouwen... En ik geloof, dat ik de vrouwen een beetje verder geholpen heb...”

Een schaduw vliegt over het gelaat van den stervende. Terwijl zijn hand het machine-model streelt, zegt hij: „Ik wil ook heelemaal niet, dat mijn naam met dit ding in de geschiedenis voortleeft. Dit ding is een machine, anders niet. Mijn heele leven lang heb ik mij meer voor het levende geïnteresseerd, voor den mensch en voor zijn recht op aarde... Het kan me niets schelen of zij zeggen, dat wij Amerikanen de schrijfmachine hebben afgekeken van hen, ginds, in Europa. Glidden, u weet dokter, de man die mijn medewerker was en mij dikwijls goeden raad heeft gegeven, die is daar geweest. In Weenen, of hoe die stad anders mag heeten, heeft hij aan het Polytechnicum gestudeerd en daar moet men een Europeesche schrijfmachine hebben laten zien, die heel veel op de onze lijkt, maar toch ouder is dan die van mij. Het kan zijn, ik ontken het niet. Het is ook mogelijk, dat Glidden die machine heeft gezien en het principe ervan heeft afgekeken. Ik heb er nooit naar gevraagd en het interesseert mij ook niet. Wij menschen zijn toch allemaal een groote familie en dan komt het er niet zoozeer op aan, wie iets het eerst bedacht en gemaakt heeft. Van belang is alleen, dat iets goed gedacht en goed gemaakt is. Dat wilde ik zeggen, dokter. En u kunt het verder vertellen, dokter. Sholes, de man, dien u zag sterven, heeft niet de eerbied voor uitvinder van den typewriter door te gaan. Het was mij niet om de machine zelf te doen; meer om de menschen, om de vrouw.”

Sholes ademt moeilijk. Hij moet even rusten.

„Ik wil hebben,” fluistert hij, „dat de wereld op de hoogte is! Dat alleen is mijn testament, niet de machine. Laat zij den roem voor zichzelf houden en onder elkaar verdeelen, 't is te hopen dat zij ook de Europeanen er deel aan zullen laten hebben. 't Is mij hetzelfde. Ik wil alleen de eerste zijn, die 't verband tusschen de nieuwe machine en de vrouw heeft gelegd. Dat is mijn roem, dokter! Ik weet weinig van de wereld en had er weinig tijd voor. Maar ik heb de vrouwen iets geschenkt, dat haar onafhankelijk maakt van den man, en misschien ook van de weinig vrouwelijke heerendiensten in de fabrieken. Mijn hemel, dokter, als je bedenkt dat de vrouwen, die de natuur zoo zacht en lieflijk geschapen heeft, dikwijls harder moeten zwoegen dan de mannen, in roet en steenkolenstof, met gekromde ruggen en krachteloze handen; dat zij als dieren worden opgesloten op het terrein van den arbeid, een arbeid, die veel te zwaar voor haar is. Voortaan zullen de vrouwen echtgenooten en moeders zijn met haar hart, weet u, niet uit dwang, of zij zullen de mogelijkheid hebben, haar brood lichter te verdienen...”

Hij wijst op de machine op het ziekentafeltje. „Dat is licht werk, werk voor een vrouw. Zoo kan zij werken en toch vrouw blijven...”

Sholes glimlacht. Dan zakt zijn hand van de toetsen af. De aangeraakte toetsen maken een zacht geluid.

„Hij is dood!” zegt de dokter na een lange stilte, vol erbarmen. En hij heeft er geen berouw meer van, dat hij zijn andere patiënten een half uur heeft ontnomen, om Christophe Latham Sholes, den uitvinder van de schrijfmachine, te zien sterven.

De triomf der schrijfmachinetechniek onzer eeuw. Een Mercedes Cantabil, gedreven door een electrischen motor en gedemonstreerd op de dezer dagen in „Earl's Court” te Londen gehouden handelstentoonstelling.

EUWE-ALJECHIN

De strijd om het wereldkampioenschap

☆ SCHAKEN ☆

DOOR DEN BEROEMDEN AMERIKAANSCHEN SCHAAKMEESTER

REUBEN FINE

Anderhalf jaar geleden zat ik in een trein in Spanje. Mijn kennis van de Nederlandsche taal was toen niet heel groot, maar toch uitgebreid genoeg, om het gesprek te kunnen volgen van een paar Hollanders, die in denzelfden coupé zaten. Om mij verder te bekwamen in de taal van het land, waarvan ik toentertijd nog niet kon vermoeden, dat het een tweede vaderland voor mij zou worden, mengde ik mij in het gesprek en weldra waren we in een gezellige conversatie gewikkeld. Op de vraag van één van de heeren, waar ik naar toe reisde, antwoordde ik: „Naar Barcelona, naar een schaaktournooi.”

„Schaken?” was het wederwoord, „is dat niet het spel van onze Euwe?”

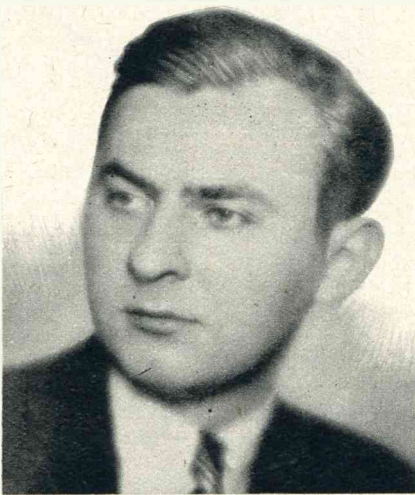
Dit voorval is typeerend. Schaken is hier te lande inderdaad „het spel van Euwe”. Nooit is 'n spel in 'n land zoo gauw gemeengoed geworden als het schaakspel in Holland ten tijde van den vorigen strijd om het wereldkampioenschap. Binnen drie maanden werd Holland, naast Rusland, het belangrijkste land op schaakgebied. Gedurende die drie maanden, die de wedstrijd duurde, heerschte er in geheel Nederland, in ieder huisgezin, een spanning, gelijk aan die van de dagen tijdens de London-Melbournrace, een spanning, die gedurende de geheele drie maanden geen oogenblik verslaptte.

Zij, die anders nooit luisterden naar de uitzendingen van het Algemeen Nederlandsch Persbureau, zetten toen hun radio's aan om de nieuwste mededeelingen over het verloop van den strijd te hooren; na twaalf uur 's nachts stonden de telefoons op de sportredacties van de verschillende dagbladen niet stil. Iedereen wilde inlichtingen, wilde den uitslag hooren. De schaakrubrieken in de kranten besloegen dagelijks minstens één kolom en als er geen technische nieuwtjes waren mede te deelen over een gunstige, door Euwe voor het eerst toegepaste variant, of 'n knappen, origineelen aanval van Aljechin, omdat er een rustdag was geweest, dan deelden de heeren journalisten het eeuwig hongerig publiek wel mede, dat Euwe tenniste en bokste om fit te blijven of wat Aljechin den vorigen middag had gedaan.

Bij de berichtgeving over dezen laatsten werd niet altijd de grootste fijngevoeligheid betracht. Ik kan er niet over oordeelen, of de mededeelingen over zijn levenswijze zelfs wel altijd waarheidsgetrouw waren, daar ik de vorige maal niet persoonlijk aanwezig was. In ieder geval is het onwaarschijnlijk dat zulke onverkwikkelijke verhalen opnieuw de ronde zullen gaan doen, nademaal de ex-wereldkampioen sinds Mei van dit jaar een melk- en yoghurtkuur volgt en in plaats van zijn beroemde Siameesche katten — waarvan op de fotoredacties van ieder dag- en weekblad minstens één cliché wordt bewaard — nu... een koe koestert.

Ondanks het feit, dat deze koe wel niet in de zaal, waar gespeeld wordt, zal binnen gelaten worden, dus ook niet de plaats van haar voorganger kan innemen op de tafel, waarachter mevrouw Aljechin zit, is het toch zoo goed als zeker, dat zijn eigenaar van deze praktische mascotte en de omwenteling, die zij aan zijn levenswijze heeft gegeven, meer nut zal hebben dan van de katten, die waarschijnlijk ook meer als filmstar-achtig middel tot reclame moesten worden beschouwd.

Het is opmerkelijk, dat bij een wedstrijd als dezen,

die twee en een halve maand duurt, de aandacht van het publiek geen oogenblik verslapt. Integendeel zelfs, de spanning wordt steeds groter en groter. Bij sommige abnormale vaderlandslievenden leidde de vorige maal deze spanning zelfs tot overspanning, zoodat Aljechin dreigbrieven ontving, dat hij vooral niet mocht winnen.

De persoonlijkheden van de twee tegenstanders weten de belangstelling van het publiek op te wekken dat alle details opslurpt met net zooveel plezier als de film-fanatics in Amerika het liefdesverhaal van zijn uitverkoren star volgt. Men neemt bijna altijd aan, dat een schaak-

meester ook een groot wiskunstenaar is en men is van oordeel, dat hij net zoo goed met logaritmen en integralen moet kunnen omgaan als met pionnen en paarden. Dit is zoo goed als altijd juist, maar minder juist is de meening, dat dit het eenige gebied is, waarvoor een schaakmeester belangstelling zou hebben. Vele schaakmeesters zijn ware muziekliefhebbers en ook omgekeerd vinden wij bij de groote musici vaak goede schakers. Zoo staat bijvoorbeeld in het ledenregister van mijn schaakclub in New York Michaël Elman, de leermeester van Yehudi Menuhin, als lid ingeschreven. Toen het vroegere wonderkind, de huidige grootmeester Samuel Reshevski, in 1922 naar Amerika ging, werd hij door den grooten musicus uitgenoodigd een partijtje schaak te spelen. Sammi won de partij en toen Elman vroeg: „Nu, vertel mij eens, hoe speel ik?” antwoordde hij: „Viool speelt u buitengewoon goed!”

Een match om het wereldkampioenschap geeft vaak aanleiding tot ruzie tusschen de tegenstanders. Toen Lasker met Steinitz speelde in 1894 werd hij hevig geïrriteerd door de gewoonte, die Steinitz had, om tijdens de partij vier, vijf glaasjes limonade te bestellen en deze door een rietje met luide muzikale begeleiding op te drinken. Lasker werd woedend en protesteerde er tegen, echter zonder resultaat. Steinitz was obstinaat en weigerde zijn levenslange gewoonte van zóó te drinken te veranderen. Het resultaat was, dat enkele partijen lang de twee spelers in verschillende kamers zaten. In de komende match zal een dergelijk incident wel niet voorkomen. Drieënvertig jaar van verdere beschaving zijn daar een vrij goede waarborg voor.

Het is opmerkelijk bij de komende match, dat de twee hoofdpersonen zulk een geheel ander karakter hebben en hun leven ook zoo geheel verschillend hebben ingericht. Euwe, de methodische, die door dik en dun trouw aan zijn idealen is gebleven, valt op door de stelselmatigheid van zijn leven, welke stelselmatigheid ook duidelijk in zijn schaakstijl tot uiting komt. Hij is een model man en vader, die een rustig, idyllisch, huiselijk leven leidt. Als men zijn biografie leest, dan heeft men den indruk van een man, die met koele zelfbewustheid de trapen naar succes in het leven — waaronder de laatste trap, die naar het wereldkam-

pioenschap leidt, de belangrijkste was — heeft beklommen.

Hij is een man, wiens belangstelling naar alle richtingen gaat. Ondanks dat zijn speciale gaven schaken en wiskunde zijn, is hij toch ook nog op menig ander gebied actief. Hij houdt veel van sport: tennissen, boksen, zwemmen beoefent hij regelmatig. Waar hij den tijd vandaan haalt, om zijn schier eindeloze rubrieken, artikelen en boeken te schrijven, is werkelijk een raadsel. Hij is niet iemand, die van alles een beetje weet, maar van niets genoeg; integendeel, op menig gebied is hij volkomen thuis door diepgaande studies.

Het is weinig bekend — ofschoon hij er zelf absoluut geen geheim van maakt en het zonder eenige schaamte ruiterlijk bekend — dat hij op school eenmaal is blijven zitten. Hij zelf schrijft zijn latere successen juist toe aan dit feit, dat zoo menig scholier overkomt, die er dan echter niet de leering uittrekt, die dr. Euwe er uit heeft getrokken. Toen hij het bericht van zijn blijven-zitten hoorde, schaamde hij zich; hij vond, dat hij in zijn plicht tegenover zijn ouders was tekort geschoten, omdat hij zelf wist, dat hij beter kon. En hij nam zich voor, dat zoo iets nooit, nooit meer zou gebeuren. Met de ijzeren wilskracht, die hem eigen is, wist hij de belofte — aan zich zelf gedaan — te houden. Hij doorliep de rest van de school zonder nog één keer te struikelen en zijn wiskundestudie beëindigde hij binnen den daarvoor vastgestelden tijd. Op 23-jarigen leeftijd was hij leeraar in de wiskunde en hij kreeg onmiddellijk een aanstelling.

Zijn grootste liefhebberij — het schaken, dat hij reeds als vierjarig kind leerde, door toe te kijken, als zijn ouders een partijtje speelden — heeft hij nooit beoefend ten nadeele van zijn studie of van zijn werk als leeraar. Ofschoon de andere meesters bijna allen beroepsspelers zijn, die dagelijks hun heelen tijd kunnen benutten om zich verder in de techniek van het spel te bekwamen, is schaken voor Euwe nooit meer dan een „vacantie-spel” geweest. Het is dus des te meer te bewonderen, dat hij desondanks den schaaktroon wist te bestijgen.

Bij zulk een levenswijze is natuurlijk een meer dan normale dosis energie onontbeerlijk, en Euwe is dan ook inderdaad energiek en methodisch als geen ander.

Net zoo vaak als de woorden „energiek”, „methodisch” en „diepdoordacht” voorkomen bij het analyseren en beschrijven van dr. Euwe, komen de uitdrukkingen „temperamentvol” en „geniaal” bij zijn tegenstander, dr. A. Aljechin, voor.

Aljechin stamt af van de Russische aristocratie en hij heeft een leven geleid, dat net zoo vol was met opwindende en adembenemende avonturen, als dr. Euwe een leven had, dat bestond uit een systematisch vooruit schrijven. Als men iets opwindends in het

Dr. Aljechin, die in 1935 zijn titel aan dr. Max Euwe verloor, heeft thans opnieuw den strijd met zijn grooten rivaal aangeboden.

De wereldkampioen dr. Max Euwe en de ex-wereldkampioen dr. Aljechin weer tegenover elkaar in een spannend schaaktournooi. Ruim tien weken zal deze revanche-match duren.

Reproductie naar een speciaal door onzen teekenaar Herman Moerkerk vervaardigde gelegenheidsprent, welke in een formaat van 50 cm. x 37.5 cm. voor onze abonnees verkrijgbaar is. Na storting van 1/2.— op postrekening no. 142700 of toezending van dat bedrag per postwissel aan ons hoofdkantoor Nassaulaan 51 te Haarlem wordt dit interessante herinneringsportret aan u toegestuurd.

leven van Euwe zoekt, is het eenige wat men vindt, dat hij eenmaal een partij, waarin hij glad gewonnen stond, slechts nog met groote moeite remise kon houden door de schuld van... zijn dochtertje. Deze werd nl. net geboren toen haar vader moest spelen en het is te begrijpen, dat Euwe een beetje in de war was. Maar dit is dan meteen ook wel het meest „schokkende” feit, dat in het leven van den huidige wereldkampioen is voorgekomen. Bij Aljechin daarentegen vindt men spanning, opwinding en avonturen in overvloed.

Toen de oorlog uitbrak nam Aljechin juist deel aan een tournoi in Mannheim, Duitsland. Hij werd, tezamen met alle andere Russen, die er waren, geïnterneerd. Een schaakbord en schaakstukken waren niet aanwezig en om de erge verveling van zulk een interneringskamp 'n beetje te dooden speelden de meesters den heelen dag zg. blind. De andere Russische schaakspelers berustten in hun lot, maar Aljechin liet toen al zien, dat hij niet-te-bedwingen was en hij ontvluchtte, al was dit ook zeer gevaarlijk, naar zijn vaderland. Verder werd hij tijdens den oorlog gewond en heeft in een veldlazaret in Rusland — wederom blind — een paar van de mooiste partijen van zijn leven gespeeld.

Toen de revolutie begon in Rusland bleef Aljechin een paar jaar als tolk in het ministerie voor Buitenlandsche Zaken, aangezien hij Duitsch, Fransch en Engelsch vloeiend spreekt. Als vroegere aristocraat moet hij echter vele angstige oogenblikken hebben doorleefd. Het is meer dan eenmaal gebeurd, dat hij op grond van een schijn van verdenking — of heelemaal zonder eenige verdenking — in een cel met veertig, vijftig anderen werd gestopt. In dien tijd was het de gewoonte om een tiental van de verdachte gevangengenomenen te fusilleeren, om een zoo groot mogelijke zekerheid te hebben, dat de onbekende schuldige niet zou ontglippen. Herhaaldelijk moest de ex-wereldkampioen zulke hachelijke avonturen meemaken, waardoor hij vaak weken en maanden lang niet zeker was, of hij den volgende dag nog in leven zou zijn.

Er doen verhalen de ronde, dat hij eindelijk ter dood was veroordeeld, doch dat de rechters zijn leven hebben gespaard, omdat hij de grootste schaakmeester in Sovjet-Rusland was. Anderen meenen te weten, dat een schoone vrouw hem uit de gevangenis heeft gered. Als belooning zou hij daarna met haar getrouwd zijn. Hij zelf ontkent deze verhalen met de grootste stelligheid, maar zeker is, dat zijn leven tijdens zijn verblijf in Sovjet-Rusland niet over rozen ging.

In 1921 vertrok hij naar West-Europa en werd beroepsspeler. Toen begon dan ook pas zijn werkelijke vermaardheid als schaakgenie. De avontuurlijke ervaringen van zijn jonge jaren hebben hun stempel op hem gedrukt, een stempel, dat met den loop der jaren niet meer is uit te wischen.

De psycholoog kan opmerken, dat de rustige levenswijze van Euwe en de bijna detectiveroman-achtige figuur van Aljechin in hun kunst, i.e. het schaakspel, weerspiegeld worden.

Al heel gauw na zijn vertrek uit Rusland ging hij de geheele wereld bereizen. In 1923 vertrok hij naar Amerika en sinds dien tijd heeft hij in ieder wereld-deel schaak gespeeld. Tijdens deze reizen heeft hij ook nog verschillende avonturen beleefd.

Indien men Euwe en Aljechin observeert wanneer zij voor het schaakbord zitten, dan is men onmiddellijk door het verschil in temperament getroffen. Euwe is koel, doelbewust, rustig en beheerscht. Het eenige uiterlijke teken van opwinding is het rusteloze krulletjes draaien in zijn gladde haren. Rookten of drinken doet hij nooit, hij houdt zelfs niet eens van koffie. Aljechin daarentegen geeft den indruk van een wildeman. Hij strijkt met zulk een waren hartstocht door zijn haren, dat men moet vreezen, dat hij ze alle uittrekt. Euwe blijft meestal rustig voor het bord zitten, ook als hij niet aan zet is, doch Aljechin wandelt heen en weer met stappen van een dragonder. Tegenwoordig rookt en drinkt hij niet meer, maar hij drinkt een ontelbaar aantal kopjes koffie tijdens een partij. Toen hij in 1933 tweëndertig partijen blind heeft gespeeld, heeft hij volgens een ooggetuige honderd kopjes zwarte koffie uitgedronken!

Hij schijnt verteerd te worden door zenuwen tijdens een partij. Ik heb hem eenmaal in Amerika in een partij in zulk een grooten tijdnood zien spelen, dat hij zijn koffie roerde met een... pion. In het tournoi te Kemer van dit jaar heeft hij twee zetten achter elkaar gedaan tegen den Nederlandschen kampioen Landau. Misschien is dit wel een privilege van ex-wereldkampioenen, daar Capablanca hetzelfde bij mij heeft gedaan in 't tournoi op den Semmering, waarvan ik juist ben teruggekeerd.

De nervositeit van Aljechin is blijkbaar groter geworden, want vroeger heeft hij veel langer over zijn zetten nagedacht dan tegenwoordig. Hij zelf heeft zich ernstig met zijn zenuwachtigheid bezig

gehouden; indien deze niet heelemaal was op te heffen, dan wilde hij er in ieder geval voor zorgen, dat zij hem geen parten meer zou kunnen spelen gedurende een partij. Rookten en drinken heeft hij daarom absoluut opgegeven. In het begin heeft hij — zooals in den achtkamp van Amsterdam 1936 — voortdurend Haagsche hopjes gegeten, in Kemer heeft hij steeds paninas — een speciaal Lettisch melkpreparaat — gedronken; nu heeft yoghurt zijn speciale voorliefde.

Het is opmerkelijk in de geheele carrière van Aljechin, dat zijn groote wilskracht één van de sterkste drijfveeren is. Deze karaktereigenschap is zelfs zoo sterk, dat velen van zijn bewonderaars, die over de geheele wereld verspreid zijn, gelooven, dat hij op de vierenzestig velden in staat is te doen wat hij wil. Met deze meening kan ik mij echter beslist niet vereenigen, maar wel weet ik — als vriend van Aljechin — dat zijn wilskracht hem tot schier ongelooftelijke prestaties kan voeren.

Het tournoirecord van Euwe is in de laatste paar jaren veel beter dan dat van Aljechin. De vier partijen, die tusschen de beiden zijn gespeeld sinds den vorigen tweekamp, hebben 'n plus-resultaat voor Euwe opgeleverd. De manier, waarop de huidige wereldkampioen zich heeft voorbereid voor de zware taak, die hem wacht, is logischer en beter doordacht dan die van zijn tegenstander.

Objectief beschouwd, moet men daarom zeggen, dat de kansen van Euwe beter zijn dan de kansen van Aljechin. Toch blijft deze laatste een groot, onberekenbaar genie, dat tot grootsche dingen in staat is.

Euwe en Aljechin zijn ieder in hun soort een stuk van de schaakgeschiedenis. Aljechin heeft in de jaren van 1929 tot 1935 gedomineerd. Euwe is sinds 1935 koning in de schaakwereld. Zijn heerschenschap gaat zich iederen dag nog duidelijker afteekenen. Wij staan nu op den drempel van een groot, historisch feit in de schaakgeschiedenis: een bitteren strijd, men kan bijna zeggen op leven en dood om de supermacht. Hoe deze strijd zal afloopen, kan niemand met zekerheid zeggen. Eén ding is echter zeker:

In dezen hevigen, doch vredigen strijd, waar een overwinning niet behaald kan worden door laaghartige kuiperijen, zal diegene van de twee tegenstanders den zegepalm veroveren, die daar het meeste recht op heeft.

CHRONISCHE HOOFDPIJNEN VERDWENEN

★
Toen
oorzaak
weggenomen
werd
★

Meestal krijgt U hoofdpijn zoodra afvalstoffen te traag door Uw afvoerorganen worden weggevoerd, waardoor Uw bloed verontreinigd wordt. Zorgt daarom dat Uw afvoerorganen goed functioneeren. Spoor met de zes minerale zouten in Kruschen Salts Uw afvoerorganen op zachtewijze aan totgezonde en geregelde werking, zoodat zelfs het laatste deeltje achtergebleven afval volkomen wordt verwijderd. U zult spoedig de gevolgen bemerken van die inwendige schoonmaak: Uw bloed is zuiver en verfrist. Klachten als hoofdpijn, vermoeidheid en neerslachtigheid, behoren tot het verleden, want de kleine dagelijksche dosis Kruschen Salts heeft de oorzaak van deze kwalen weggenomen.

Mej. G. R. te L. schrijft:

„Eenigen tijd geleden leed ik aan chronische hoofdpijnen. Ik probeerde verscheidene middelen, maar ik kon dat loome, vermoeide en lusteloze gevoel niet kwijt raken, en elken morgen weer zag ik tegen den nieuwen dag op. Toen ik eens een paar dagen uit logeeren ging bij een oom en tante, die beiden in de 70 waren,

verwonderde ik mij voortdurend over hen — hoe gemakkelijk zij hun bezigheden verrichtten, opgewekt en gelukkig; zij leken jaren jonger dan zij waren. Ik vertelde hun wat mij scheelde.

„Dan moet je eens aanwennen, wat wij reeds jaren doen. Een tipje Kruschen Salts 's ochtends in je eersten kop thee.”

Dat was een half jaar geleden en sindsdien ben ik oneindig veel beter. Zonder hoofdpijn, en met een gevoel dat het leven nu de moeite waard is. Kruschen Salts is werkelijk schitterend.”

(Origineele brief ter inzage.)

KRUSCHEN SALTS

is uitsluitend verkrijgbaar bij alle apothekers en erkende drogisten à f 0.40, f 0.75 en f 1.60 per flacon, omzetbelasting inbegrepen. Let op, dat op het etiket op de flesch, zoowel als op de buitenverpakking de naam Rowntree Handels-Maatschappij, Amsterdam, voorkomt.

1912-1937

De Directie van DALMEIJER'S EFFICIENCY INSTITUUT betuigt hiermede haar hartelijken dank voor de vele bewijzen van erkentelijkheid, ontvangen bij het 25-jarig bestaan. Als steeds vooraan, innerlijk verjongd met nieuwe en vernieuwde Cursussen, waarin alles verwerkt is, dat wetenschap en ervaring hebben opgeleverd op het gebied der PERSOONLIJKHEIDSLER, van EFFICIENCY en SERVICE, alle door ons voor het eerst in Nederland ingevoerd, werd de nieuwe periode ingegaan met een belangrijk verlaagd tarief.

Bovendien wordt voortaan iederen Cursist, die daaraan behoefte heeft, KOSTELOOS ingeschreven voor een Cursus in Geheugenleer en Verstandsontwikkeling, Geconcentreerd Arbeiden, Wilskrachtige Persoonlijkheid, in de Beginselen van de Leer der Persoonlijkheid of voor Uitgebreid Herhalingsonderwijs. Verder ontvangt iedere nieuwe Cursist kosteloos onze JUBILEUM-UITGAAF:

LEVENSKRACHT

DR. E. F. PRINS DE JONG'S BLOEMLEZING
UIT DALMEIJER'S WERK EN LEEFREGELS, UIT

DALMEIJER'S EFFICIENCY CURSUSSEN

Dit kloeke boekwerk van 200 bladzijden werd onzen Cursisten

kosteloos aangeboden.

Ook voor U ligt een exemplaar, in keurigen band, gereed. Vraagt U eens inlichtingen over Dalmeijer's Cursussen (uitsluitend PER POST gegeven) in DE TECHNIEK VAN HET SUCCES, VRIJ SPREKEN, LOGISCH DENKEN en PRACTISCHE LEVENSKUNST, VERKOOPEN en (of) EFFICIENCY TECHNIEK (Wetenschappelijke Bedrijfsleiding). Een briefkaart aan de Administratie van Dalmeijer's Cursussen, Koninginneweg 182, Amsterdam, brengt gratis eenige interessante toelichtende brochures over deze Cursussen in Uw bezit! (Zie ook de groote annonce in het nummer van 30 September jl.).

HET S.O.S.

DOOR JOHN LESTER

Het rammelende Fordje volgde met levensgevaarlijke snelheid het tractorspoor dat uitliep op den oever van de Columbiarivier en stopte voor de eenzaam gelegen boerderij van Tom Buskins. Er stapten twee mannen uit met een heerachtig voorkomen, die met een steelschen blik het huis opnamen en vervolgens naar den anderen oever tuurden, waar de torenhooge grenspost van de Canadeesche politie zich verhief.

„We zullen moeten wachten tot het donker is,” stelde de langste van het tweetal vast.

„Daar hadden we op gerekend,” gaf de ander brommend terug. „Een boot ligt daar al, laten we eerst eens gaan kijken wat voor luitjes hier wonen.”

Zij liepen op het huis toe en klopten aan. Ze moesten driemaal hard kloppen voor er werd opengedaan en Eve Buskins op den drempel verscheen. Zij had een hoogroode kleur van inspanning en haar blauwe voorschoot was bezaaid met zeepopvlokken.

„Hebt u lang geklopt?” vroeg ze. „Ik ben alleen thuis en toevallig aan de wasch. Komt u soms voor vader? Hij is naar de stad en ik verwacht hem niet voor vanavond terug.”

„Neen, we komen voor iets anders,” zei de lange met een lichte grijns. „Hebt u hier in de buurt soms een paar mannen gezien, die nogal haast hadden? Wij zijn van de politie, weet u.”

„Bedoelt u soms die bankroovers?” schrok Eve. „Ik heb ervan gehoord door de radio, maar ik heb niemand gezien. Ze zijn toch in een andere richting gevlucht?”

„Jawel, maar dat kon wel eens een truc zijn,” mengde de tweede bezoeker zich in het gesprek. „We zullen hier voorloopig maar blijven; als het donker is komen ze misschien nog opdagen. Kan ik hier telefoneeren met de stad?”

„Telefoneeren? Neen, wij hebben geen telefoon. Maar als u het tractorspoor langs den oever volgt, komt u zes mijl verder aan de woning...”

De lange liet haar niet uitspreken. „Niet noodig, jongedame, zoo'n haast heeft het niet. Gaat u maar weer aan de wasch, wij vinden het wel.”

Zij liepen met 'n hoofdknikje naar den auto terug en zetten den wagen onder de boomen. „Geen gevaar,” stelde de lange vast. „En mocht ze argwaan koesteren, dan kan ze toch niemand waarschuwen.”

Achter het huis stond Eve peinzend bij haar waschkuip. Een lange magere man en een korte breede — jawel, het waren de bankroovers van Portland, die daar wachtten. Als het donker was zouden ze hun boot nemen en naar den anderen oever oversteken. Wist zij nu

maar een middel om de bewoonde wereld te waarschuwen...

Vanachter het huis klonk een heldere sopraan, die een bekend wiegelieliedje zong. De lange bandiet verliet den auto en slenterde om den stal heen. Gerustgesteld keerde hij terug.

„Geen gevaar — zij zingt zelf. Ze is bezig het waschgoed op de bleek te leggen.” Hij ging weer zitten en er verstreek een kwartier, zonder dat er iets bijzonders voorviel. Toen klonk plotseling het aanzwellend geronk van een vliegtuig in de lucht. „De postkist,” zei de lange onverschillig.

Het kleine vliegtuig naderde snel, dook in de nabijheid van het huis eens klaps de diepte in en schoot het volgend oogenblik weer als een havik omhoog. En een minuut later was het alweer uit het gezicht verdwenen.

„Ik dacht...” mompelde de kleinste van het tweetal ongerust.

„Jij ziet overal spoken,” snaalde de ander. „De politie zoekt ons in de richting van Frisco. Het was een postkist en geen politievliegtuig. Hoe laat is het?”

„Zes uur.”

„Nog twee uur,” zuchtte de lange, terwijl hij zijn beenen weer op de zitbank uitstrekte.

Tergend langzaam verstreek er een uur. Nu en dan zagen zij het meisje voor het huis verschijnen. Zij zong het hoogste lied en bleef bedrijvig met haar wasch bezig. De twee bandieten zagen haar komen en gaan en overigens liet zich niemand in den omtrek zien.

Het was ongeveer een kwartier later dat de lange eensklaps uit zijn dommelende rust werd opgeschrikt. „Hoor — een auto?” vroeg hij ongerust.

Hij verliet zijn zitplaats en op hetzelfde oogenblik stopte op vijf meter afstand een groote Chrysler. Er sprongen vijf mannen uit met harde, grimmige gezichten, die met de revolver in de vuist op hen toe kwamen stormen. De lange vloekte, maar zijn kameraad hief liever terstond zijn armen in de hoogte.

„Lange Johnny en Pat Paddy,” grinnikte een der politiemannen. „Een aardige vangst — daar hadden we niet op gerekend.”

Lange Johnny keek met een gemeenen blik naar het huis. „Dat valsche kr...?” vloekte hij. „Zij bezwoer dat er geen telefoon was...”

„Die is er ook niet, maar zij maakte er een,” lachte de inspecteur van de overvalpatrouille vriendelijk. „Je moet nooit de vindingrijkheid van een vrouw onderschatten, vriend Johnny. Met een mand waschgoed leg je een prachtig S. O. S. op een bleekveld uit en de piloot van de postkist zorgt dan wel voor de rest.”

NOG ACHT WEKEN!

DAN VERDEELT PANORAMA DE VOLGENDE
PRIJZEN ONDER DEN VASTEN LEZERSKRING:

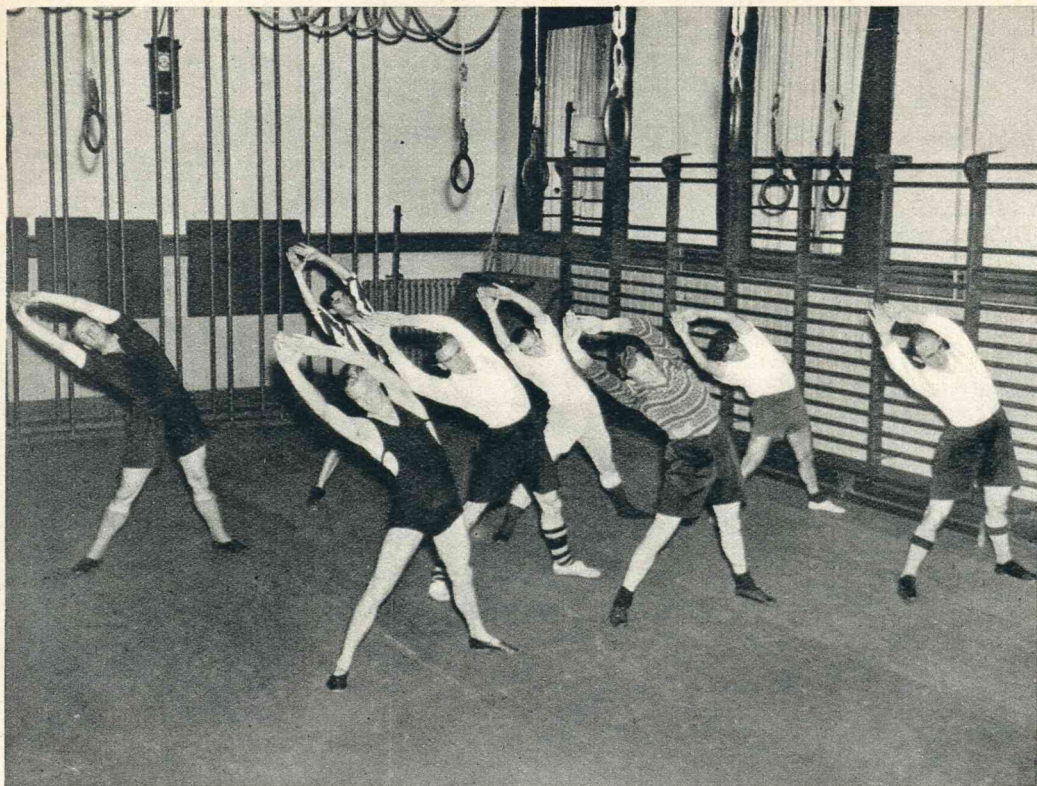
Een Fordor Touring Sedan de Luxe, 8 cylinders, 85 rem pk., vier-deurs. Catalogusprijs f 2125.-

Een Chevrolet Touring Coach, 6 cylinders, 85 rem pk., twee-deurs. Catalogusprijs f 1950.-

Twee geldprijzen à f 1000.- f 2000.-

Acht geldprijzen à f 500.- f 4000.-

EEN SINTERKLAAS-SURPRISE, DIE STELLIG BIJ ONZE
LEZERS IN GOEDE AARDE ZAL VALLEN!

Xerxes verliest met 2-3 van Haarlem. Spelmoment uit deze ontmoeting voor het doel der gastheeren.

Vorige week werd te Rotterdam wederom een aanvang gemaakt met de training van de spelers, die voor het Ned. elftal in aanmerking komen. Op onze foto ziet men Wilders, de Bock, Wallaart, Caldenhove, Bergman, Weber, Sluik en Pellikaan.

SPORT VAN DE WEEK

Het was Zondag j.l. een donkere dag voor de Rotterdamsche eerste-klassers, van welke alleen R.F.C. erin slaagde een overwinning te behalen. De nieuwe eerste-klassers brachten D.F.C. een 5-2-nederlaag toe en waar Sparta zich in de hoofdstad met 6-3 door Ajax geklopt zag, staan momenteel twee van de oudste eerste-klassers, Sparta en D.F.C., onder aan de ranglijst in afd. I. D.F.C. behaalde uit drie wedstrijden 2 punten en Sparta bracht het slechts tot zegge en schrijve 1. Wanneer wij daarbij nog zien, dat ook Excelsior, dat tegen D.W.S. het onderspit moest delven, met slechts 2 punten tamelijk onderaan bengelt, welnu dan staan de zaken hier zeker niet rooskleurig.

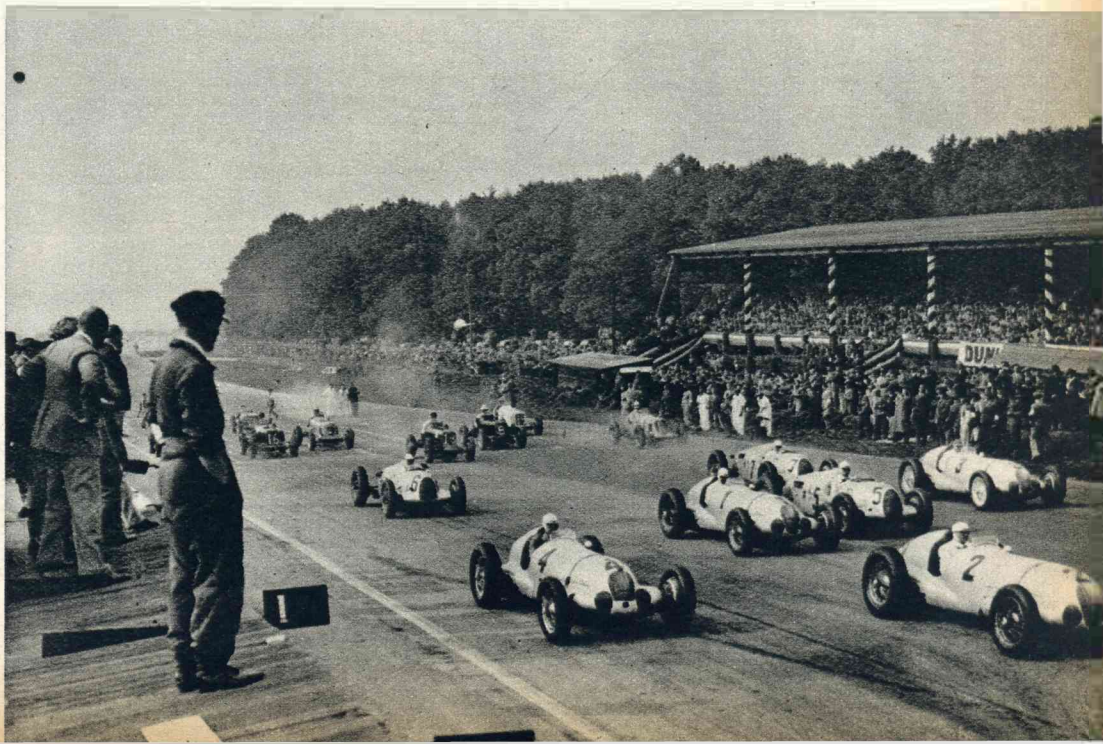
De ranglijst van afd. II biedt al een zeer ongewonen aanblik. Feijenoord, de titelhouder, bracht het tot op heden niet verder dan tot 1 overwinning uit 3 wedstrijden. Ook hier zoekt men momenteel tevergeefs naar Rotterdamsche clubs in de bovenste helft van de ranglijst en doet zich zelfs het minder prettige geval voor dat vier Rotterdamsche teams, waarbij wij dan Hermes D.V.S. rekenen, de rij sluiten. En als wij daarbij dan nog zien, dat de weinige tweede-klassers, waarover we door de vele promoties der laatste jaren nog de beschikking hebben, door de concurrenten voorbij gestreefd worden, dan kon het wel eens gebeuren, dat de vette jaren een einde hebben genomen en dat, wanneer we aan het einde van het seizoen promotie- en degradatiewedstrijden binnen onze muren krijgen, de Rotterdamsche clubs hun titel zullen moeten verdedigen.

Te Delft behaalde D.H.C. Zondag een 3-0-overwinning op H.D.V.S. Ditmars e. s. voor het Schiedamsche doel in actie.

R. F. C.'s thuiswedstrijden trekken belangstelling. Overzicht tijdens de match tegen D. F. C., welke de R.F.C.-ers met 6-2 wonnen.

Een overwinning van Rosemeyer met Auto Union in Engeland. Kiekje na den start van de race om den grooten prijs van Donington. H. Lang (2) leidt op de foto met R. Seaman (4) (Mercedes Benz). Verder Caracciola (1), Rosemeyer (5) (Auto Union) en von Brauchitsch (3) (Mercedes Benz).

Als de top bereikt is en tot in onafzienbare verte de omringende bergwereld zich toerist ontrolt. Op den Grassentop (2946 meter) tegen de Berner-A

OP HET DAK VAN DE WERELD

Welk een heerlijke belooning is het voor den bergbeklimmer, wanneer hij, na vaak urenlang en met ware doodsvraching zijn weg te hebben gezocht door de met sneeuw bedekte rotsenstapelingen en de weinig houvast biedende ijswoestenij, met inspanning van alle krachten hoogte-, diepte- en ruimtevrees overwinnend, springend over donker gapende afgronden, klauterend langs overhangende rotspunten en scherpe bergkammen, eindelijk het doel van zijn moeizamen tocht bereikt en zijn blikken laat glijden over de hem omringende bergwereld!

Hoog boven alles uit, het hoofd in de wolken, troont hij, de nietige mensch, te midden der grootsche natuur, en geniet, als rustte hij op het dak der wereld, van het weidsche en indrukwekkende panorama, dat zich voor zijn oogen ontrolt.

Men moet zoo'n bergbestijging — zoo'n echte — hebben meegemaakt, de vermoeienissen, de gevaren en het genot ervan beleefd,

men moet urenlang hebben
zwoegd langs een steilen rot-
spieren en zenuwen gespan-
maar den geringsten misst
ieder ongeval te voorkomen
van te beperken, men moet
doening hebben gesmaakt van
bergtop, van een nieuw ont-
of de vijandige natuurmach-
winning, om ten volle te kun-
een steeds opnieuw lokkend
gaat van de tegenwoordig
bergsport.

Van de onverwachte mo
 zich bij een bergbestijging
 evenzeer als van de hart en g
 voldoening, welke de uitei
 ning schenken kan, geven de
 zonder levensgevaar genom
 wij op deze bladzijden repro
 stekenden en imponeerenden

Het overwinnen van een kloof in de witte gletscherwereld. De gids is reeds over en heeft het verbindingsstouw bevestigd.

Een overhellende sneeuwmuur
biedt. Onverschrokken wordt o
legd en het beste p

afzienbare verte de omringende bergwereld zich voor de oogen van den top den Grassentop (2946 meter) tegen de Berner-Alpen.

ET DAK VAN WERELD

ning is het voor
anneer hij, na vaak
e doodsverachting
or de met sneeuw
de weinig hou-
met inspanning
iepte- en ruimte-
nd over donker
end langs over-
rpe bergkammen,
moeizamen tocht
glijden over de
oofd in de wolken,
a, te midden der
als rustte hij op
weidsche en in-
t zich voor zijn
tijing — zoo'n
st, de vermoeie-
ot ervan beleeft.

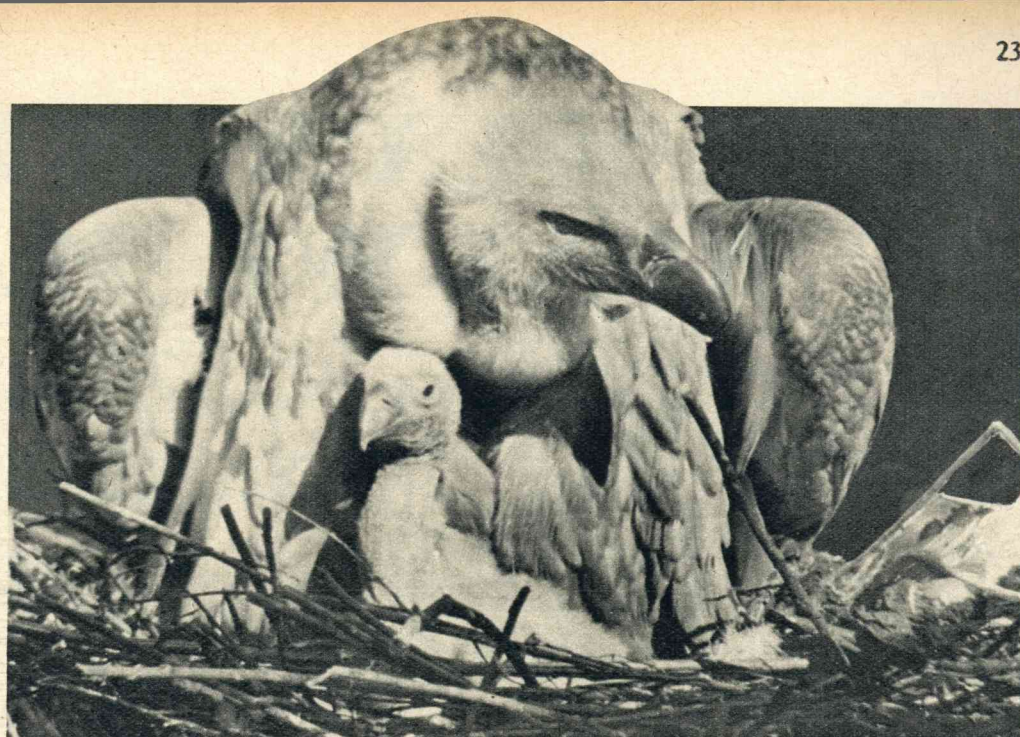
men moet urenlang hebben gezweet en ge-
zwoegd langs een steilen rotswand, terwijl alle
spieren en zenuwen gespannen zijn om ook
maar den geringsten misstap te vermijden,
ieder ongeval te voorkomen of de gevolgen er-
van te beperken, men moet tenslotte de vol-
doening hebben gesmaakt van een overwonnen
bergtop, van een nieuw ontdekt pad, van een
op de vijandige natuurmachten behaalde over-
winning, om ten volle te kunnen beseffen, welk
een steeds opnieuw lokkende bekoring er uit-
gaat van de tegenwoordig druk beoefende
bergsport.

Van de onverwachte moeilijkheden, welke
zich bij een bergbestijging kunnen voordoen,
evenzeer als van de hart en geest verkwikkende
voldoening, welke de uiteindelijke overwin-
ning schenken kan, geven de fraaie, niet steeds
zonder levensgevaar genomen foto's, welke
wij op deze bladzijden reproduceeren, een uit-
stekenden en imponeerenden indruk.

SCH.

de witte gletscher-
heeft het verbind-
t.

Een overhellende sneeuwmuur, die weinig houvast
biedt. Onverschrokken wordt de gevaarlijke weg afge-
legd en het beste pad gekozen.

Een bergarend met jong op het nest. Een ontmoeting, die tot de zeldzaamheden behoort, wijl de arenden hun nest op zoo goed als ontoegankelijke plaatsen bouwen.

DE MAN MET HET BLAUWE MASKER

door
ANTHONIE MORTON

**Winnaar van den Lippincott-
prijs van 7500 dollar**

De Baron! Wel een keer of tien mompelde Bristow dien naam. De Baron. De naam, dien hij al sinds maanden in den mond had, de weinigzeggende, en tot dien ochtend verzwegen en betrekkelijk onbekende naam van den dief, die zijn werk begonnen was met de broche van de gravin-weduwe van Kenton en vervolgens een dozijn of nog meer diefstallen had begaan, zonder dat de politie ook maar eenigen vat op hem kreeg, die naam stond nu zwart op wit vóór hem.

De Baron. . . . Bristow schimpte, zooals hij nog nooit van zijn leven geschimpt had.

Met een woedend gezicht las hij het bericht door. Hij was nog geneigd aan te nemen, dat hij droomde, dat 't niet waar kon zijn. . . . maar hier had hij de feiten, voor zijn oogen.

In 't midden onder den kopregel stond een brief, met forse letters gedrukt, en blijkbaar heel voorzichtig opgesteld. De Morning Star liet er de opmerking aan voorafgaan, dat haar bericht afkomstig was uit de allerbeste bron.

„Ik ben al eenige maanden met de politie aan 't vechten en ik maak me nog in 't minst niet ongerust. In het huis van kolonel George Belton heb ik het paarlen halssnoer ontvreemd, waarover nadien zooveel geschreven en geredeneerd is. Ik heb een zeer eenvoudige methode gebruikt, vandaar dan ook, dat de inbraak zonder eenige moeilijkheid kon worden uitgevoerd. Maar eenvoudig kan licht tot eentonigheid leiden. Ik koester de hoop, dat deze brief de politie zal prikkelen tot grooter krachtsinspanning, om de hand te kunnen leggen op den Baron.”

Inspecteur William Bristow las dit vermakelijk opstel driemaal. Daarna begon hij te mopperen. En toen begon hij te lachen!

Hij lachte zoo lang, dat mevrouw Bristow zich ging afvragen of hij totaal gek was geworden — zij was er van overtuigd, dat die vroege theezetterij het eerste stadium was geweest — en zij ging snel de trap af, op den voet gevolgd door Joan, haar dochter. De aanblik van den inspecteur, in zijn pyama, met verwarde haren en nog wat slaperige oogen, maar brullende van het lachen, zou iederen politiebeampte van de Yard onbeschrijfelijk komisch hebben aangedaan, maar zijn huisgenooten werden er een beetje bang van.

„Lach niet zoo,” zei mevrouw Bristow nadrukkelijk. „De heele straat denkt, dat je krankzinnig bent geworden.”

Bristow deed zijn uiterste best om kalm te worden. „De straat?” stiet hij uit, „alleen maar de straat? Je vergeet de heele rest van de stad, lieveling. Lees dat eens! Hier, lees!”

Mevrouw Bristow las en haar knusse gezicht verhardde tot strakke lijnen. Zij was zeer gevoelig voor al hetgeen naam en faam der politie raakte, maar zij kende haar man.

„Je kunt nogal wat hebben!” zei ze, niet zonder trots. „Ik zou er dol van worden!”

„Wacht maar, hij is er nog niet,” zei Oude Wim geheimzinnig. „Hij wordt nog wel eens dol! Kan ik gauw m'n ontbijt krijgen? Ik moet direct naar de Yard. Ik hoor Lynch nú al uitpakken — om nog maar te zwijgen over den commissaris.”

„Ik begrijp eigenlijk niet, waarom je zoo lachte,” bekende mevrouw Bristow, terwijl zij in het buffet keek.

„O nee?” vroeg Oude Wim, water uit den ketel in zijn scheerbakje gietend. „Da's anders heel gewoon. Ik lachte, omdat 't komiek is. Nooit zooiets bijgewoond.”

Hoofdinspecteur Lynch, breed, bedaard en blozend als steeds, helde tot dezelfde meening over,

en die stommeling heeft 'm aan iemand van de Morning Star laten lezen. Als de kranten zelf zooiets ontvangen hadden, was 't meteen de prullenmand ingegaan, maar nu 't zóó uit den muil van den leeuw komt. . . .” Lynch brak

schouderophalend den zin af. „Enfin, gedane zaken nemen geen keer.”

„Nee,” zei Bristow grinnig. „Maar ik zal 't Wrightson wel inpeperen, vandaag of morgen.”

Hij zette echter de gedachten aan zijn collega uit zijn hoofd en kwam terug op het nijpende onderwerp. „Dus de A. C. heeft er 't land over?”

Lynch trok zijn breede schouders op.

„Hij zegt, en ik zie geen kans hem tegen te spreken, dat we dien Baron niet stevig genoeg hebben aangepakt als we hem binnen de week niet hebben, lacht heel Londen ons uit.”

„Dat zou me niets verwonderen,” zei Bristow nogal neerslachtig. „Maar 't zou me wel verwonderen, als we 't klaarspeelden. Reken maar gerust, dat hij óppast de eerste paar weken.”

„Je praat al net zoo opgewekt als Tank,” zei Lynch.

„Je weet zelf, hoe 't gaat met die akefietjes,” zei Bristow.

De hoofdinspecteur trok een leelijk gezicht.

„Enfin,” zei hij, „doe je best maar. Wat ik zeggen wou — die meneer Mannering. Helpt die je?”

Bristow kreeg een beetje een kleur.

„Hoe weet je dat?”

„Ik heb je met hem zien praten,” zei Lynch, „en ik kon niet aannemen, dat je hem verhoorde, dus. . . . in ieder geval, 't lijkt me wel een type, waar je wat aan hebben kunt.”

„Hij heeft zijn hersens tenminste heel aardig bij elkaar,” zei Bristow langzaam. „Hij hield met alle geweld vol, dat Long niets met dat parelzaakje nít had te staan, 't begint er op te lijken, dat hij gelijk had. Er is nu nog één mogelijkheid.”

„Aan wien denk je?” vroeg Lynch.

„De douairière lady Kenton,” zei Bristow, zijn meerdere rustig aanzien. „Ik voel best, dat 't onzinnig klinkt, maar. . . .”

„Ik zal eens zien te informeren, hoe ze er financieel voorstaat,” zei Lynch onverstoord. „Ik kan er nog niet bij, waarom ze vijf mille uitgaf voor dat huwelijkscadeau.”

Bristow verwonderde zich over de breedheid van blik, die Lynch bij zijn werk toonde. En hij begon heel ernstig na te denken over die ietwat kortaangebonden, maar toch nog geziene dame, de douairière. Dat wou zeggen: ze was overal nogal gezien behalve op de Yard — daar werkte alleen haar naam al als een roode lap op een stier.

LORNA DOET EEN AANBOD

Emma Kenton had over den diefstal gelezen in 'n avondblad. Zij was in 't eerst te diep onder den indruk geweest, om zich tot de politie of tot wien dan ook te wenden, ze had een krachtig slaappmiddel genomen, in de hoop, met haar frissche krachten van den morgen bestand te zijn tegen den strijd. Zij was een koppige dame — daar kon Bristow van meepren — en zij kon bij tijden het zwaard hanteeren óók; het verlies van haar parels ging haar zeer aan het hart.

Het ochtendblad — zij nam de Morning Star — bracht den brief van den Baron aan de Yard.

Lady Kenton zat er vijf volle minuten op te staren; toen, als in een roes, greep zij naar de telefoon en belde lady Fauntley op — zij moest er broodnoodig met iemand over praten. Hugo Fauntley en zijn vrouw waren beiden de stad uit, maar Lorna was thuis.

„O, lieve kind,” hakkelde lady Kenton, „ik kan gewoon niet. . . . 't is te erg. . . . ik weet echt niet. . . . hoe. . . .”

„Wat kan 't u eigenlijk schelen?” zei Lorna kalmeerend, begrijpend waar het om ging. „Marie heeft de schade, u niet.”

KORTE INHOUD VAN HET VOORAFGAANDE

John Mannering doet een huwelijksaanzoek aan de liefstallige Marie Overndon, maar wordt afgewezen, omdat zijn financiële omstandigheden niet bepaald gunstig zijn. Na deze teleurstelling begeeft hij zich naar Londen, waar hij door spelen en fuiven vergetelheid tracht te zoeken. Het restant van zijn kapitaal smelt nu weg als sneeuw voor de zon. Lord Fauntley, die in de meening verkeert, dat John Mannering zeer rijk is, noodigt hem te zijnen huize en stelt zijn dochter Lorna, een kunstschilderes, aan hem voor. John toont warme belangstelling voor de ongeëvenaarde collectie edelsteenen, welke lord Fauntley bezit, en die in een speciale kluis is opgeborgen. Hij slaagt erin het geheim van de safe te vernemen en langzaam rijpt het plan in hem de kostbare juwelen te stelen. Bij deze inbraak wordt hij op heeterdaad betrapt door Lorna. Hij neemt ijlings de vlucht en laat de sieraden achter. Mannering gelooft niet, dat zij hem herkend heeft. Alsof er niets gebeurd is, noodigt hij haar den volgende avond uit te gaan dansen. Inspecteur Bristow van Scotland Yard wordt belast met de opsporing van een Kenton-broche, welke op zonderlinge wijze in een dancing van een der gasten ontvreemd werd. Hij wendt zich tot een Londenschen opkoper, die het juweel inderdaad in zijn bezit heeft, en ontmoet daar toevallig John Mannering. Mannering weet zich uit de voeten te maken, door gebruik van een gas-revolver. Er doen zich steeds meer gevallen voor van berooving in de Londensche society-kringen. Scotland Yard staat voor een raadsel. Toevallig komt Mannering te weten dat de beroemde Rosa-parels, die destijds in Amerika gestolen zijn, zich in 't bezit bevinden van den Londenschen geldschietster Septimus Lee. Hij biedt hem een hoog bedrag voor het snoer, doch steelt 't uit het huis van Lee een dag voor de overdracht zal geschieden. Mannering tracht de Rosa-parels te verkoopen, doch ontdekt tot zijn geluk, dat de pandjesbaas en heler Lery Schmidt dezelfde persoon is als Septimus Lee! Lee verdenkt Mannering en laat diens flat door z'n chauffeur onderzoeken. Mannering betrapt den onhandigen indringer en maakt op sluwe manier van den inbreker gebruik om Lee in den waan te brengen, dat hij 'n gefortuneerd man is. Alle wantrouwen weet hij bij zijn bezoek aan Lee weg te nemen. De detective Bristow roept Mannering's hulp in bij het opsporen van den geheimzinnigen inbreker. John Mannering krijgt hierdoor alle gegevens van Scotland Yard in handen, waardoor hij zich nu volkomen veilig gaat voelen. Mannering is bij het huwelijk van Marie Overndon aanwezig. Hij ziet kans een van de geschenken, een kostbaar halssnoer, te stelen. Een der genoodigden, Gerry Long, wordt ervan verdacht, het snoer gestolen te hebben. Hij tracht zichzelf het leven te benemen, doch Mannering weet op 't laatste moment dit voornemen te verijdelen.

toen Bristow, drie kwartier later, de Yard betrad. Maar Lynch kon er niet om lachen.

„Ze denken er niet allemaal over zooals wij, Bill. De A. C. . . .”

Toen de adjunct-commissaris genoemd werd in het gesprek, begreep Bristow, dat zijn ergste vrees bewaarheid werd.

„Zoo, heeft hij er zich al mee bemoeid? Wat zei hij?”

„Verschrikkelijk stijf en officieel,” zei Lynch opgewekt. „Die knaap heeft al die twee jaar, dat hij hier is, nog nooit gelachen.”

„Hier óók niet om?” vroeg de inspecteur.

„Hier juist niet om,” zei Lynch. „En wat nog erger is — een van onze eigen lui, Wrightson, heeft 't balletje aan 't rollen gebracht.”

Bristow fronste, niet begrijpend.

„Maar de Baron. . . .” begon hij.

„De Baron is zoo fatsoenlijk geweest, aan ons te schrijven,” zei Lynch op zwaarwichtig toon.

„Wrightson — die je nooit goed uit heeft kunnen staan, zooals je weet — heeft den brief opengemaakt,

„t Gaat om 't principe!” kreunde lady Kenton. „Lorna, kind, heb je niet even een half uurtje? Loop even aan — 't heeft me zoo aangepakt, en je moeder...”

„Goed, ik kom,” zei Lorna.

Aan het andere einde van de lijn zat Lorna donker voor zich uit te kijken.

Toen zij den ontvanger weer op had gehangen, belde zij haar kamenier, een half uur daarna was zij gereed voor de visite bij lady Kenton. Er naar verlangen deed zij niet, maar misschien gaf 't een uitweg uit een moeilijkheid, een onvoorziene moeilijkheid.

Lorna lachte, een hoog, geknepen, eenigszins tartend lachje. Zij was op dat moment verbazend knap, maar haar oogen, donker, peilend, rusteloos, spraken een soort angst uit.

„Als meneer Mannering soms komt,” zei ze tegen het meisje, „ik zal voor de lunch wel terug zijn.”

„Uitstekend, juffrouw.”

Lorna verliet het ouderlijk huis en liep met vlugge schreden naar de woning van lady Kenton, een der deftigste panden in het prachtige Regents Park. De douairière zat bijna te huilen.

„t Is zoo'n opzettelijke belediging,” klaagde lady Kenton voor de vierde maal in tien minuten. „Ik heb altijd wel geweten, dat die inspecteur van politie een onnoozele hals was, maar dit is te veel. 't Is gewoon 't toppunt, kind!”

„U kunt de schuld slecht op een inspecteur van politie schuiven,” zei Lorna met een vluchtig lachje. „Hij trekt 't zich waarschijnlijk net zoo erg aan als u. Of nog erger.”

„Ja, hij zal 't zich zeker aantrekken! Als ik hem weer eens spreek, zal ik hem eens goed zeggen... Hè, dat gezanik altijd! Wat is er, Morgan?”

De kamenier van lady Kenton was gewend aan de humeurige buien van haar meesteres en vertrok geen spier van haar gezicht, toen zij de kamer inkwam en inspecteur Bristow aandeed. Ook Lorna slaagde er in, haar glimlach te bedwingen, terwijl lady Kenton een krachtige slikbeweging maakte en zei: „Laat hem bovenkomen.”

Lorna zag het vuur van den strijd lust in de oogen van de oudere vrouw; zij had er plezier in.

De inspecteur zag er weer uit om door een ringetje te halen. Zijn schoenen waren gepoetst, tot ze bijna blauw waren, zijn pak was volmaakt van snit, zijn das, overhemd en sokken pasten uitermate wel bij elkaar, en zijn nette kneveltje, in 't midden vergeeld door den rook van zijn eeuwige sigaretten, was pas bijgeknipt.

Hij maakte zoo'n keurige buiging voor de beide dames, dat de oudste van de twee zich opeens wat milder gestemd voelde en hij wendde zich tot de vrouw des huizes. Het lachje om zijn lippen was nauwgezet afgepast.

„Ik vind 't zeer onaangenaam, dat ik u lastig moet vallen, m'lady, maar er zijn een paar puntjes...”

Lady Kenton's voorhoofd was gefronst, en de vraag, die zij gereed had gehouden van het oogenblik dat Bristow werd aangedien, scheen haar uit den mond te springen.

„Waarom heb ik geen bericht gekregen, inspecteur?”

Bristow had blijkbaar wel zooiets verwacht.

„Bedoelt u over den diefstal, m'lady?”

„Wat zou ik anders bedoelen?” vroeg lady Kenton. „t Is een schandaal, inspecteur, 't is een schandaal! Ik had onmiddellijk op de hoogte gebracht moeten worden, onmiddellijk!”

„Ik begrijp niet goed,” zei Bristow hoffelijk, „waar 't voor noodig was u eerder lastig te vallen, m'lady.”

Lorna juichte hem stilzwijgend toe, en haar respect voor zijn tact groeide aanmerkelijk. Mannering had 't haar kunnen vertellen: Bristow was een beminnelijk mensch.

„Maar waarom...” begon lady Kenton.

Bristow viel haar in de rede, schijnbaar niet met de bedoeling haar tot zwijgen te brengen.

„Als ik 't wel heb, was 't een geschenk van u aan mevrouw Wagnall,” zei hij, en Lorna keek even op; 't was de eerste keer, dat zij Marie Overndon met haar nieuwen titel hoorde vernoemen. „En dus was 't het eigendom van die dame. Daarom leek 't me, dat ik er slecht bij u mee kon aankomen, m'lady.”

„t Lag toch voor de hand, dat ik er belang in stelde,” zei ze ijsig.

Nu was de zet aan Bristow, hij nam zijn kans heel handig waar.

„Natuurlijk,” zei hij. „Daarom heb ik ook goede hoop, dat u me buitengewoon zult kunnen helpen. Er is een kleine mogelijkheid,” vervolgde hij, vóór de douairière hem in de rede kon vallen, „dat de diefstal plaats heeft gegrepen terwijl u in de kamer met de cadeaux was, m'lady, of onmiddellijk daarna. Nu heb ik één of twee vragen...”

„Vragen?” snibde lady Kenton.

„Waarop ik dolgraag uw antwoord zou hooren,” zei de inspecteur vriendelijk maar vastberaden.

„Hoe ging 't precies, toen u over de tafel viel?” vroeg hij.

„U hebt toch zeker alles gehoord, wat er over te zeggen valt?”

„Wij zijn verplicht ieders verklaring aan te hooren, m'lady,” zei Bristow. „Een klein verschil tusschen twee verklaringen kan groote betekenissen hebben. Dat ziet u natuurlijk wel in.”

„Ik gleed uit,” zei ze.

„Waarover?”

„Over de tafel, natuurlijk.”

Bristow aanvaardde het antwoord geduldig.

„Wat was de oorzaak, dat u uitgleed?” vroeg hij verder.

„Dat weet ik niet,” zei de gravin. „Ik gleed gewoon uit!”

„Maar 't is niet waarschijnlijk, dat u viel, zonder dat u eerst ergens tegenaan stiet,” zei Bristow.

„Ik stootte mijn voet tegen den tafelpoot,” zei lady Kenton spinnijdig.

De inspecteur wreef langs zijn kin, Lorna vermoedde, dat hij wanhopig begon te worden.

„Dat is me verteld,” zei hij, „maar ik begrijp niet goed, hoe dat kon, lady Kenton. We hebben die tafel bekeken, er was geen enkel uitstekend deel, waar u over zou kunnen struikelen. 't Is zoo'n ouderwetsche tafel met enkel een mid-denpoot.”

„Dan was 't misschien het tapijt,” zei lady Kenton, zich grenzenloos ergerend aan de opmerkingsgave van den inspecteur.

„Er ligt een parketvloer,” zei de inspecteur, „dien dag heelemaal zonder tapijt.”

„Wilt u soms insinueren, dat ik lieg?” vroeg zij; haar stem klonk snerpnd door de kleine kamer.

„O neen, volstrekt niet!” verzekerde hij haar snel. „t Is heel wel mogelijk, dat u over dien gewreven parketvloer uitgleed, m'lady.”

„Precies,” snauwde lady Kenton.

„Maar u herinnert u toch, dat u met uw voet ergens tegenaan stiet,” hield Bristow aan.

„Ja, beslist.”

„t Tapijt kan 't niet geweest zijn, en geen tafelpoot ook,” zei de inspecteur, heel voorzichtig. „Kunt u zich niet herinneren...”

Vervolg op blz. 28

Op het Bal

In een sprookje is „Asschepoester” de schoonste van het bal. Maar in werkelijkheid moet een vrouw, om er aantrekkelijk uit te zien, haar uiterlijk zeer goed verzorgen. In de eerste plaats het haar. Zorg, dat U hieraan Uw volle aandacht geeft. Was Uw haar met Blondona of Brunetta, de haarwasmiddelen voor de moderne vrouw. Beide zijn geheel alkalivrij, waardoor het lastige naspoelbad overbodig wordt en zich geen witte neerslag op het haar vormt. En Blondona is het enige haarwasmiddel, dat Kamillioflor bevat, waardoor blond haar de oorspronkelijke, lichte tint terugkrijgt, terwijl Brunetta Hequil bevat, dat donker haar een prachtige, diepe glans geeft. Na het gebruik van deze volmaakte haarwasmiddelen droogt het haar bijzonder snel en U zult verrast zijn over het schitterende resultaat!

BLONDONA-BRUNETTA
de moderne alkali-vrije haarwasmiddelen voor een volmaakte haarverzorging

VH.70-0101A.

Het kan zoo gemakkelijk anders!

Begin eens met regelmatig voor het naar bed gaan een kop Ovomaltine te nemen.

Wetenschappelijke onderzoeken wezen uit, dat **83%** der slechte of onrustige slapers aanmerkelijk beter slapen, nadat ze met deze goede gewoonte waren begonnen. Gemiddeld trad reeds na 9 dagen verandering ten goede op.

Deze groote verbetering laat zich gemakkelijk verklaren. Ovomaltine overwint dat gevoel van overmoedigheid, verkwikt en geeft rust. Ook gedurende den nacht moet de maag iets te doen hebben en de lichtverteerbare Ovomaltine, die tevens een bron van kracht is, blijkt juist datgene te zijn, wat de maag rustig doet functioneeren. Reeds kort na het gebruik van een kop Ovomaltine komt een behaaglijke rust over U.

Ovomaltine is geen slaapmiddel, maar een krachtvoedsel en bevat niets, dat maar eenigszins verdoovend werkt. Integendeel, het is een krachtvoedsel, een droog extract van de beste natuurlijke voedingsmiddelen, mout, verse melk en verse eieren. Daarom versterkt het zoo. Dat Ovomaltine ook een heerlijke nachtrust tot stand brengt is te danken aan haar versterkende, lichtverteerbare en dienstgevoelende eigenschappen. Ovomaltine is een weldaad voor Uw geheele gestel.

ENKELE BEWIJZEN.

Alle K.L.M.-vliegtuigen der Indië-tijd hebben Ovomaltine aan boord.

Op de officiële menu's voor de deelnemers aan de Olympische Spelen 1932 en 1936 stond Ovomaltine vermeld.

OVOMALTINE
meer

levenskracht

Bij apothekers en drogisten in busjes van 60 cent af

Mej. A. Droogleever Fortuijn nam afscheid als administratrice van de Rijkswaarschool voor Voedvrouwen te Rotterdam. — Mej. M. Schalkwijk overhandigt haar fraaie bloemen.

De heer S. de Bruin te Rotterdam vierde zijn gouden jubileum als koster der Ger. kerk (Bergsingel), terwijl hij tevens, na deze lange en verdienstelijke ambtsperiode, afscheid nam van zijn functie. — Een kiekje bij het feest en afscheid.

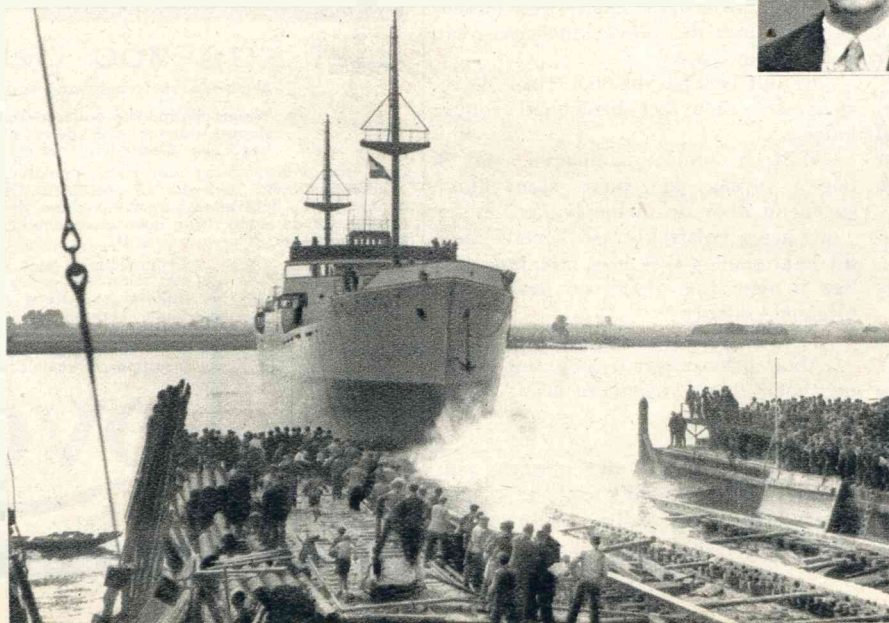
De directeur der P.T.T. te Delft, de heer J. S. van Juchem, mocht zijn veertigjarig jubileum vieren in dienst der P.T.T. — Een fraai schilderstuk van „oud-Delft” werd hem en zijn echtgenoot aangeboden door het personeel.

ONWELKOM BEZOEK!

Onze stad werd kort geleden
Zéér onaangenaam verrast:
Minder welkome bezoekers
Kwamen er brutaal te gast;
Eerstens kregen wij visite
Van de ruige wolhandkrab:
Het beschadigen van netten
Is haar slechte eigenschap;
Visscherlui zijn braaf verbolgen
Op het te vrijpostig dier;
Deze lieden wisten 't liever
Ergens op de Pool dan hier....
Tot een drietal exemplaren
Bleef 't bezoek nochtans beperkt;
Maar.... een gróóter aantal rupsen
Is met leedwezen bemerkt;
Op de boomen langs de havens
In de oude binnenstad
Hebben duizenden insecten
Onbehouden post gevat;
Wat er overbleef aan iepen,
Werd door vraatzucht dor en kaal;
Doch de mannen der gemeente
Bezigen den waterstraal....
Krabbe en bastaardsatijnrupsen
Zien wij heengaan zonder spijt:
Minder welkome bezoekers
Raken o, zoo graag wij kwijt.

H A N V A N A R K E L

Schipper C. Meyer, te Rotterdam, van de afhaalboot „Edith” was 25 jaar in dienst van „The Missions of Seamen”. Rev. J. Cecil Cohen feliciteert den jubilaris.

Looze visschertjes! — De jeugdafdeeling van het Centraal Nederl. Hengelaarsverbond, afd. Rotterdam, vertrok naar Rodenrijs om het eerste jeugd-hengelconcours te houden. — Poseerend bij de Delftsche Poort voor „Groot Rotterdam”.

Bij de huwelijksherdenking van Cornelis Dubbeldam en Anniëtte Smit, Wolfertstraat, Charlois, op 14 Oct. a.s., plaatsen wij de kiekjes der gelukkige echtgenooten.

Bij het huwelijksfeest der echtgenooten A. J. Verroen—H. Rouel te Rotterdam geven wij de kiekjes van het gelukkige bruidspaar.

Wij plaatsen hier de foto van het herdenken van het huwelijk der echtgenooten J. v. d. Wal—A. v. d. Wal, Chr. de Wetstraat, Rotterdam. — Het gelukkige echtpaar.

Onder veel belangstelling werd van de werf „De Merwede” te Hardingsveld het 4500 ton metende dubbelschroef m. s. „Bandeirante”, dat voor rekening van den staat Rio Grande was gebouwd, te water gelaten. — Daar gaat het schip!

Uit Stad en Gewest

Honderd en misschien nog wel meer moedertjes in Rotterdam, die gelijk met prinses Juliana een blijde gebeurtenis verwachten, worden straks door het desbetreffend comité verblijd met een luiermant en babyuitzet. — Wij kiekten in het Blindeninstituut aan de Van der Duynstraat een tweetal blinden, bezig met het verraadigen van luiermanten.

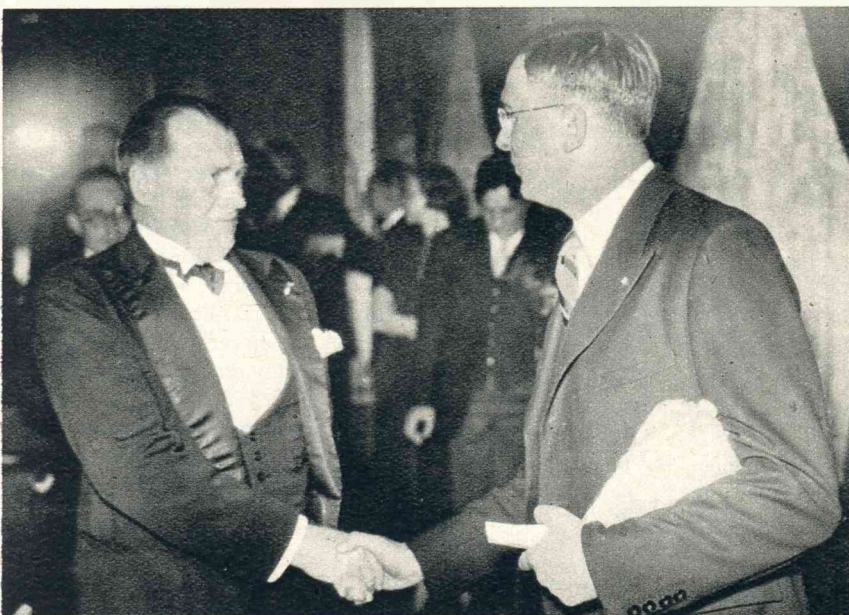
De heer D. Pols, majoor van politie te Delft, was 25 jaar in politiedienst. Het echtpaar Pols in de bloemen.

De heer S. Noorlander, Emma-laan 61, Alphen a. d. Rijn, vierde zijn zilveren jubileum in dienst der N.V. Oosthoek en Zoon, aldaar.

De heer A. G. Corbeth vierde zijn zilveren jubileum bij de Rotterdamse Vrijwillige Brandweer. Bewonderend de cadeaus der spuitgasten.

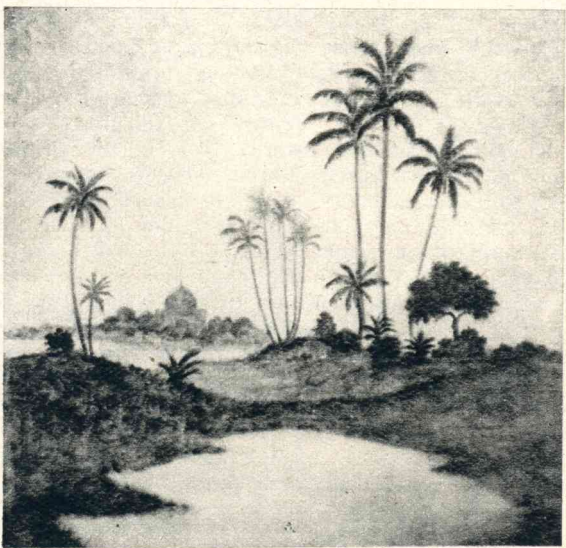
Zooals wij reeds meldden, viert het Conservatorium voor Muziek te Rotterdam zijn vierde lustrum. De verdienstelijke directeur, de bekende tenor-solist Jos. Holthaus, links, werd, met zijn echtgenoot, hartelijk gchuldigd. Een kiekje van de feestgroep.

Het goede begin! — In samenwerking met de ouders der kinderen van de O. L.-scholen van Rotterdam hebben de commissie voor schoolvoeding en de Ned. Zuivelcentrale een aanvang gemaakt met een regelmatige verstrekking van melk op de scholen. Drinkt ze!

De geheele wereld zal ongetwijfeld in spanning de revanche-match om het wereldkampioenschap schaken tusschen Euwe en Aljechin volgen. — De schaak-geweldigden drukten elkaar in hotel „De Witte Brug” te Den Haag hartelijk de hand.

Rotterdamsche Revue

Een aardige stand, van het verkoopbureau voor garnalen, was o.m. te zien op de interessante 58e Beurs van de Dameskroniek te Rotterdam. Zeevreesche pelstertjes in actie.

In den kunsthandel „De Distel”, aan den Schiedamschen Singel 65 te Rotterdam, exposeert de jonge Rotterdamsche kunstschilder Reinder Visscher een keur-collectie schilderijen en teekeningen van zijn reis naar Engelsch-Indië. Een der interessante doeken: Palmenlandschap bij Delhi.

DE GEHEIME ZENDER VAN GROOT-ROTTERDAM

Hallo-hallo, dames en heeren. Eénhonderd en vijftig jaar geleden begon in Rotterdam de eerste stoommachine, die men in ons land heeft gekend, te draaien. Dat was in den polder Blijdorp, waar nu huizen zijn en straten en een kanaal, maar waar toen de koetjes graasden. De stoommachine diende voor het bemalen van den polder en lang niet algemeen werd deze nieuwigheid toegejuicht, want de techniek heeft heel wat vooroordeelen moeten overwinnen, voordat de menschen haar geloofden. Merkwaardig toch wel, dat het de ondernemende stad Rotterdam is geweest, waar de eerste stoommachine van ons land werkte. Iets voor ons, om trotsch op te zijn. Het Batavische Genootschap en het Koninklijk Instituut van Ingenieurs hebben in een vergadering het 150-jarig bestaan van de stoommachine in ons land eenigszins feestelijk herdacht. En laten wij, dames en heeren, nu eens eventjes bepeinen, welke geweldige veranderingen de wereld heeft ondergaan sinds honderdvijftig jaar. Wat is er al niet gekomen na dat eerste stoommachientje in Blijdorp? . . . Neen, ik zal niet gaan opsommen, dan kon ik net zoo goed een technisch woordenboek gaan overschrijven. Eén klein, maar zeer veel zeggend voorbeeld slechts: na die anderhalve eeuw techniek vliegen we nu driemaal per week met „Douglassen” naar Indië. De K.L.M. verbetert nog steeds den mooien dienst op onze Oost; eerst eenmaal, daarna tweemaal en nu zelfs driemaal per week gaat er een metalen vogel de halve wereld over om in luttele dagen passagiers en post van het moederland naar het rijk in Indië te brengen en terug. En die vliegdiens gaat regelmatig, zoo vanzelfsprekend, dat we het eigenlijk maar heel „gewoon” vinden en bijna niet meer beseffen kunnen, hóe grootsch het werk is, dat de K.L.M. en haar piloten verrichten, hoe machtig de techniek van onze dagen geworden is: denken we óók aan de nieuwe lijn naar Australië.

Maar, dames en heeren, techniek of geen techniek, branden waren er en branden zullen er zijn. Al weet men dan ook dank zij moderne techniek de mogelijkheid van brand te verkleinen en de mogelijkheid van snel blusschen te vergroten. Onze Rotterdamsche Vrijwillige heeft den laatsten tijd nog al wat te doen gehad, waarbij opnieuw een groote brand in de binnenstad aan het Leidscheveer, waar een confectiefabriek uitbrandde. Het moderne materiaal en het geestdriftig optreden der blusschers hebben er intusschen voor weten te zorgen, dat deze brand geen groteren omvang kon krijgen. En daarom kunnen we dan weer eens zeggen: hulde aan onze brandweer.

Wat ook nog maar altijd niet mogelijk is, dames en heeren, dat is met technische middelen maken, dat de menschenkinderen gezond en sterk en flink zijn. Daarvoor hebben we o.a. nog de koetjes nodig, precies zooals ze honderdvijftig jaar geleden waren, toen de eerste stoommachine ze in Blijdorp opschikte. In Rotterdam is men dezer dagen begonnen met 't verstrekken van melk op scholen, ter bevordering van de algeheele volksgezondheid. Men is wat dit betreft nu nog in het stadium van de proefneming, maar niettemin worden dan toch reeds een vijfduizend kinderen van scholen in het westelijk stadsdeel regelmatig voorzien van fleschjes melk en een rietje. Behalve rekenen, lezen, schrijven, aardrijkskunde en gymnastiek dus nu een nieuw „vak”: melkdrinken. Moge de proef slagen en op nog ruimer schaal in de stad worden toegepast.

Met de techniek — ja, dames en heeren, die speelt uw radio-reporter parten dit keer — kan men groote stadions bouwen, zooals die van Feijenoord en Sparta. Maar dat verhindert niet, dat die twee clubs het er in de voetballerij van dit nieuwe seizoen nog maar slecht afbrengen. En de nieuwste eerste-klasser van de Maasstad R.F.C., die een aardig, eenvoudig terrein heeft, met aardige, eenvoudige tribunes, wier bouw geen hogere technische kunst vergde, die komt daar alle voetballiefhebbers verrassen door stevige overwinningen. De techniek gaat toch niet voor alles. Maar laten we dat niet te hard zeggen, want wie weet op wat voor technische overwinningen we zullen moeten wijzen, als we terugkomen volgende week op golflegte: Groot Rotterdam.”

Venus
Blouse

in elke betere zaak verkrijgbaar. Vraagt ons rijk geïllustreerde prospectus met de vastgestelde verkoopprijzen en het adres van den dichtstbijzijnden leverancier bij de N.V. Teweha, Rotterdam W.1

Droste
Verpleegster
Cacao
Nimmer afwijkend in
kwaliteit. Voedzaam,
lekker en voordelig,
daardoor „Altijd
welkom“!

DE MAN MET HET BLAUWE MASKER

Vervolg van blz. 25

„Misschien was 't een voet van Gerry Vertel eens wat over dat schilderij, Long,” zei lady Kenton, „of van Mannering. 't Lijkt me heusch niet zoo belangrijk, inspecteur, en als u er geen bezwaar tegen hebt...”

De inspecteur accepteerde zonder protest zijn afscheid. Hij wist, dat lady Kenton bevriend was met een aantal kopstukken in de politiek, en hij wou liever geen verwijt wegens overdreven ijver oploopen van dien kant. Als de feiten zich zoo ontwikkelden, dat hij iets bepaalds tegen de douanière kon inbrengen, werd 't een andere zaak.

„Bij mij met zulke vragen aan te komen...” barstte lady Kenton uit, toen Bristow nauwelijks was vertrokken.

„Hij vond 't blijkbaar heelemaal niet prettig,” betoogde Lorna.

Lady Kenton keek minder woest, kwam zelfs tot een koud lachje.

„Ik weet echt niet, hoe ik 't had moeten maken zonder jou, Lorna. Ik weet zeker, dat ik op was gaan spelen.”

Lorna lachte.

„Die man is tot alles in staat,” zei lady Kenton. „Ik ben ervan overtuigd, dat hij hier is gekomen met 't idee, me in den een of anderen valstrik te laten loopen. Ik kan dien man niet uitstaan. Hij is al verschillende malen haast grof tegen me geworden, toen ik naar mijn broche informeerde óók, toch heb ik die nooit meer teruggezien.”

Lorna zat stil te zuchten. Zij had gehoopt, dat het onderwerp broche niet op de proppen zou komen, want als Emma dáár eenmaal over begon, en over de onbekwaamheid van de politie, was er geen houden meer aan.

Maar lady Kenton had zoowaar genoeg van dat onderwerp — na een paar opmerkingen, die bijna cliché waren geworden, stapte zij er van af.

Onder het genot van een kop koffie informeerde zij naar Lorna's schilderkunst. Dit onderwerp had het meisje liefst maar aanstonds ter sprake gebracht; politiebeambten en parels echter hadden haar den pas afgesneden, er zoo botweg over beginnen ging ook niet. Nu de kans haar geboden werd vroolijkte zij op.

„Ik verkoop zoo weinig,” zei ze langzaam.

„Verkoopen?” Lady Kenton keek haar scherp aan. „Maar je hoeft niet te verkóopen? Je schildert voor je plezier. Verkoopen...”

„Natúúrlijk verkoop ik,” zei Lorna. „Ik ben geen amateur, maar artist. 't Geld is niet zoo belangrijk, maar de opbrengst van mijn werk is de toetssteen...”

Lady Kenton viel haar met typeerende tegenstrijdigheid in de rede, terwijl zij een tweeden kop koffie inschonk.

„Geld is wél belangrijk, Lorna — als je denkt van niet, vergis je je leelijk. Geld wil heel veel zeggen. Dat zul je van je vader óók wel dikwijls te hooren krijgen.”

Lorna lachte en keek in haar kopje. „Dat is zoo,” zei ze. „Ik heb een half jaar geleden een bod op een schilderij afgeslagen, vader is er nu nog niet over uitgepraat.”

„Waarom wees je 't af?” vroeg lady Kenton.

„Ik vond 't te weinig,” zei Lorna. „'t Is minstens vierhonderd waard, en ze boden me maar tweehonderdvijftig.”

„Als je zoo oud bent als ik,” zei de gravin peinzend, „zul je inzien, dat 't nooit verstandig is, geld af te wijzen.

kind.”

Lorna glimlachte, beschreef het tamelijk uitvoerig. Zij wist wel haast zeker, dat lady Emma Kenton naar het aas had gebeten en het schilderij, vóór de dag om was, in haar bezit zou hebben, en dat Lorna dan een chèque met den naam Kenton rijk zou zijn, een chèque voor driehonderd pond. De verleiding van een koopje kon lady Kenton nooit weerstaan.

En Lorna Fauntley zat dringend verlegen om driehonderd pond.

OP 'T RANDJE AF

De brief, dien Mannering aan de Yard had gestuurd, had zijn doel bereikt, dank zij de onvoorzichtigheid van Wrightson en den wakkeren reporter van de Morning Star. Gerry Long was er door ontheven van verdenking, maar Mannering werd spoedig gewaar, dat hij het eene gat gemaakt had om het andere te stoppen.

Inspecteur Bristow had geducht het land om de mislukking van zijn werk. Zijn gedrukte stemming haalde een streep door het vermaak, dat Mannering gedacht had te scheppen in een onderhoud met den politieambtenaar, kort nadat deze de woning van lady Kenton verlaten had. Het ging niet aan, plezier te hebben in een anders leed — Mannering voelde den wensch al in zich opkomen, dat Bristow hem nooit in den arm had genomen. Hij mocht den inspecteur graag en de gedachte stond hem tegen, dien man in den rug aan te vallen.

Vóór hij echter de Yard verliet was hij aanmerkelijk opgevroolijkt.

Hoofdinspecteur Lynch, die graag beweerde, dat hij oogen in zijn achterhoofd had, kwam 't bureau van Bristow binnen, knikte opgewekt tegen den inspecteur, gaf Mannering de hand en stelde zich voor.

„Net bij den A. C. geweest,” vertelde hij Bristow. „We gaan de zaak Baron sámen doen, Bill. Ik heb hem aan zijn verstand gebracht, dat 't een zwaarder probleem is dan hij zich verbeeldde en hij is een heel stuk beter in zijn humeur dan gisteren.”

Bristow's gezicht klaarde op. Lynch keek Mannering kalm aan.

„We hebben af en toe een hondenleven,” zei hij. „Als alles goed gaat is 't wel nit te houden, maar als Oude Wim een stomiteit begaat of als ik me vergis, krijgen we een leelijk standje. Enfin, dat zijn dingen van tijdelijken aard. Wat is uw theorie over den Baron, meneer Mannering?”

Een heel kort oogenblik was Mannering bang, dat hij zich door 't een of ander verraden had, maar Lynch strekte zijn hand over het bureau uit, om een van Bristow's sigaretten te nemen en dat korte oponthoud voorkwam, dat Mannering zich vergaloppeerde.

„Ik heb er geen,” zei hij volkomen rustig.

„Da's een voordeel,” zei Lynch, hem aankijkend door een rookwolk heen. „In ieder geval ben ik blij, dat u helpt.”

Zij praatten nog een minuut of vijf, maar er werd niets van belang besproken. Mannering verliet de Yard met opgewekte gevoelens. Hij ging naar het Park Square, praatte een klein kwartier met Gerry Long, die zoo goed vooruitging, als men voorzien had en in bed

Deze dikke man werd zóó mager, dat zijn vrouw hem niet herkende -

VOOR

NA

Nieuwe, veilige, snelle vermageringskuur in vloeibaren vorm.

„Door BonKora nam ik 85 pond af. Toen ik m'n vrouw bij de terugkomst van haar buitenlandsche reis opwachtte, herkende zij mij eerst niet. Ik gevoel mij thans uitmuntend.”

WA.

Bekijkt U deze foto's eens aandachtig. Geen wonder, dat zijn vrouw hem niet

terugkende! Hij lijkt nu veel jonger.

Verliest ook *gij* Uw dikte door de veilige BonKora-kuur. Geen schadelijke bestanddeelen. Geen hongerslijden.

Het is raadzaam zeer vette spijsen te vermijden. maar EET GERUST FLINK van alle smakelijke spijsen, als vermeld op de BonKora-verpakking. Koop vandaag nog een flesch BonKora à f2.25, alom verkrijgbaar bij apothekers en erkende drogisten, of vraag inlichtingen bij het BonKora-Depot, Singel 115, Amsterdam-C. Doe de kuur één week en U zult tevreden zijn.

Annonces betreffende

Geneesmiddelen en Geneeswijzen

worden in dit blad slechts opgenomen, indien zij vooraf voorzien zijn van het stempel „Geen bezwaar” tegen de plaatsing, afgegeven door de Commissie van Contrôle op de Aanprijzing van Geneesmiddelen en Geneeswijzen, waarvan het Secretariaat is gevestigd: Segbroeklaan 33, 's-Gravenhage.

opzat. Gerry was woedend op zichzelf. Niet meer aan denken, was Mannering's raad.

„'t Is zóó ongelooflijk krankzinnig,” zei Long, „dat ik gewoon niet weet, hoe ik je bedanken moet, Mannering.”

„Wie weet, krijg je daar later ooit kans voor,” zei de ander glimlachend.

Hij ging naar zijn flat, haalde kort daarna de parels van Marie Overndon uit de bergplaats en ging naar Aldgate. Onderweg — hij had een taxi genomen — veranderde hij zijn voorkomen voldoende, om redelijk zeker te zijn, dat oppervlakkige kennissen hem niet herkennen zouden. In een barbierswinkeltje in een zijstraat van de High Street wachtte hij, in het achtervertrekje, tot een man met een kaal hoofd en een luimig gezicht binnen kwam schommelen.

„Morgen, meneer Mayle. Gewone recept, meneer?”

Mannering knikte en glimlachte.

De dikkerd grinnikte. Mannering bleef geduldig afwachten — hij wist, dat Harry Pearce zich niet liet jachten. De barbier bezat nog menig ander talent dan haarknippen en den baardgroei van een week wegscheren. Mannering was met hem in aanraking gekomen door Spat Levenson, den wijsgeerigen heler, die nu in de gevangenis zat. Harry leverde alle hulpmiddelen tot verminking en hielp ook, die aan te brengen. Hij stelde nooit vragen, vertrouwde voor de betaling op de edelmoedigheid van zijn klanten en had er niets op tegen, ook eens voor niemendal te werken; in die vreemde wereld van kruimeldieven en gelegenheidsschurken kon iemand den eenen dag straataarm zijn en den volgende dag ruim in zijn geld zitten; Harry wist wel, dat er heel zelden rekeningetjes onbetaald bleven op den duur.

Hij kende Mannering als meneer Mayle en aan de echtheid van dien naam scheen hij geen seconde te twijfelen. Hij was de leverancier van de rubber-wangvullingen en het tandovertrek, waarvan Mannering zich bediende, om zichzelf om te scheppen tot den donkeren man met bol gezicht, die af en toe bij Pingel Grayson kwam om gestolen goed te verkoopen. Zich vermommen, had Mannering ontdekt, was niet zoo'n toer, als hij wel ooit gedacht had — 't kwam er vooral op aan, de gelaatsveranderingen te ondersteunen met tooneelspeelkunst.

Het was al een eind in den middag, toen Mannering de werf bereikte, waar Grayson werkte. De man was vriendelijk en joviaal. Hij had ervaren, dat deze klant heel mooi goed kon leveren en dat er niet veel gedongen werd, als hij maar een ordentelijken prijs bood. Zij hadden nu al menig handeltje tot stand gebracht samen, tot wederzijdsch profijt.

Mannering ging op zijn gewone manier te werk.

Hij antwoordde met een gebrom op Grayson's vraag: „Hoe gaat 't?” trok het rubberzakje uit zijn jaszak, keerde het om en liet de gestolen parels op het bureau neerkomen, zonder een spier van zijn gezicht te vertrekken.

Grayson's glimlach verdween. Zijn oogen stonden zeer strak, toen hij naar den buit staarde.

„Waar heb je die vandaan?” vroeg

hij met zijn verbazingwekkend zware stem.

„Dat doet er niet toe,” bromde Mannering. „Hoeveel?”

Grayson betastte de parels. Het schemerige licht in het grootte pakhuis deed er den vollen glans niet van uitkomen, maar hij bezat grootte warenkennis en zag best, wat hij voor had.

„De Overndonnetjes,” mompelde hij. Dezen keer klonk zijn stem zeer zacht.

Het scherpe aanvoelingsvermogen, dat Mannering al zoo vaak goede diensten had bewezen, deed zich weer gelden. Er waren momenten, dat hij Grayson met kracht aan moest pakken, hem angst aanjagen zelfs. Dit was één dier momenten.

Met een vloek sprong hij van zijn stoel op. Zijn oogen bliksemden en zijn lippen krulden op van zijn schijnbaar onverzorgd gebit. Hij was nu op en top een zeebonk, gewend aan heibeltjes, geneigd, er ook nu een te beginnen.

„Hou je bek!” snauwde hij. „Hou je bij de zaken, Grayson, en begin geen grapjes, of ik...”

Zijn grootte, gehandschoende handen balden zich en het mannetje van melk en bloed deinsde terug, met woorden, even verzoenend als zijn lachje. Hij wist heel goed, dat hij een ongeschreven wet had overtreden.

„Nou ja, 't is goed, 't is goed,” zei hij strooperig. „Ik had 't natuurlijk niet moeten vragen, maar er is over die dingetjes nogal... drukte gemaakt, is 't niet zoo?”

„Daar heb je niks mee te maken,” grauwde Mannering. „Ik vraag je alleen wat je biedt. Zeg op.”

Hij amuseerde zich uitstekend. Er zat in zijn ontmoetingen met Grayson een sprank gevaar, waar hij plezier in had; hij was gedwongen, voortdurend op zijn tellen te passen. Het was een soort oefening in de tooneelspeelkunst, noodig voor de vervulling van zijn rol als de Baron, en hij vond, dat hij nooit oefening te veel kon hebben.

Grayson stond binnensmonds te mopperen. Toen zei hij:

„Met sommige artikelen is 't gevaarlijk werken, vrind, ontzettend gevaarlijk.”

„Dan hou je ze maar achterbaks tot de deining geluid is.”

„Doe dat dan zelf,” zei hij.

Mannering bromde weer iets, strekte zijn hand over het tafelvlak uit. Hij wist precies, hoe hij met Pingel Grayson om moest springen, hij wist ook, dat hij zich door dien man nooit moest laten overbluffen.

„Goed,” zei hij, „dan doe ik dat. Zie maar een ander mazzeltje op te duiken, vader. Geef hier.”

Grayson bedekte de parels met zijn dikke roode handen.

„Ga nu niet dadelijk zoo te keer,” zei hij sussend. „Vergeet niet, dat ik alle risico op me neem! Vijfhonderd.”

Mannering kende dit spelletje door en door.

„Drieduizend,” gromde hij.

„Ik ben geen millionair!” snauwde Grayson; toen glimlachte hij opeens, als zag hij in, dat die schermutseling geen doel had. „We kennen mekaar te goed om er omheen te draaien, broer. Ik geef je twaalfhonderd.”

Wordt vervolgd

Prosit!
Hà, 't is 'n Martini!

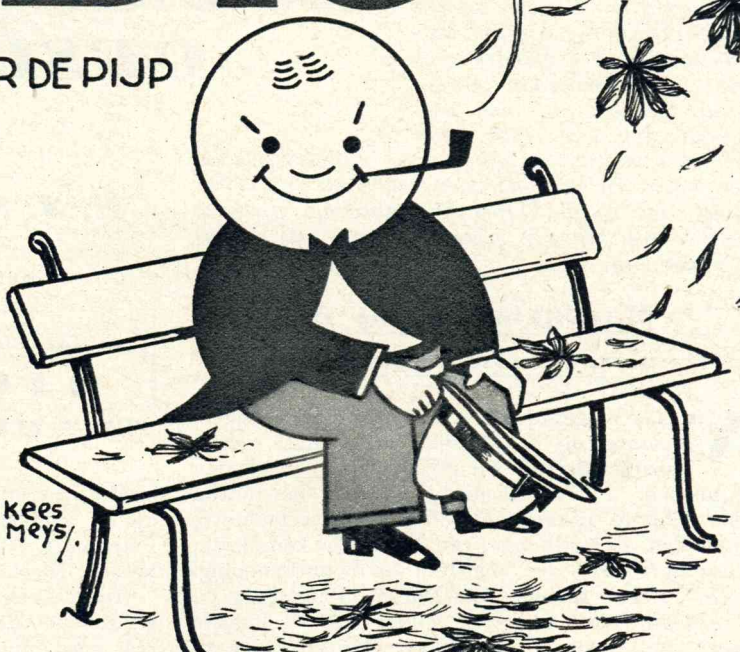
Opwekkend *Smakelijk*

MARTINI

Gezond *Pittig*

IBIS

VOOR DE PIJP

kees meys.

Dobbelmann
lekker... man!

PANORAMA, Geïllustreerd weekblad. Verschijnt Donderdags. Tezamen met een der periodieken De Stad Amsterdam, Groot Rotterdam, 's Gravenhage in Beeld, Ons Land, Ons Zuiden of Ons Zeeland — f 1.62½ per kwartaal of f 0.12½ per week. Franco per post f 1.75 per kwartaal bij vooruitbetaling. Koloniën f 7.65 per jaar bij vooruitbetaling. Voor postabonnementen en adreswijzigingen van postabonnementen gelieve men zich uitsluitend te wenden tot het bureau te Haarlem. — Bureaux: HAARLEM, Nassaulaan 51. Tel. Int. 13866. Giro nr. 142700. AMSTERDAM, N. Z. Voorburgwal 262. Telefoon Interc. 35170, Giro nr. 97946. ROTTERDAM, Stationsweg 24. Telefoon Interc. 50540, Giro nr. 101981. 's GRAVENHAGE, Stationsweg 95. Tel. Interc. 111666. Giro nr. 43141. UTRECHT, Biltstraat 142. Telefoon Interc. 15473, Giro nr. 149597. 's HERTOGENBOSCH, Stationsweg 27. Telefoon Interc. 1215. Giro nr. 129750. MAASTRICHT, Stationsstraat 20, Telefoon Interc. 3851, Giro nr. 124690. VLISSINGEN, Badhuisstraat 5, Tel. 81. — De voorwaarden van onze gratis ongevalverzekering zijn op aanvraag verkrijgbaar.

Het winterpaleis te St. Petersburg met op den voorgrond de Alexanderzuil (naar een lithografie van Durand).

HEERSCHERS OVER RUSLAND

250 JAREN RUSSISCHE GESCHIEDENIS

door

E. J. Smetanic-Klinsky

5

NICOLAAS I

ZEVENTIENDE VERVOLG

Alexander is reeds twee weken dood en nog steeds weet Rusland niet, wie de nieuwe Czaar zal zijn: Constantijn of Nicolaas. De rijksraad, de senaat, de synode en 't leger hebben den eed van trouw afgelegd aan Constantijn, den tweeden zoon van den vermoorden Czaar Paul. Het was toen nog niet bekend, dat deze reeds jaren geleden afstand had gedaan van zijn erfrecht op den troon. In een nagelaten schrijven van Alexander, dat in de Uspensky-kathedraal bewaard werd, wees hij z'n broer Nicolaas als troonopvolger aan.

Moeilijkheden bij de troonsbestijging

Nicolaas weigerde echter den troon te bestijgen, alvorens de schriftelijke verklaring, waarin Constantijn van z'n rechten afzag, in handen te hebben. 't Was noodzakelijk, dat Constantijn persoonlijk te Moskou verscheen. Deze vertoefde te Warschau, als stadhouder van 't Poolsche koninkrijk. Rusland wachtte vol ongeduld op de ontknooping.

De koeriers snelden tusschen St. Petersburg en Warschau over en weer, onder wie de jongste broer van Alexander, grootvorst Michael. Constantijn weigerde te komen en deelde mede, dat zijn vroegere verklaring en 't testament van den overleden Czaar volstonden. Nicolaas bleef echter op 'n formeel manifest aandringen.

Wie weet, hoe lang deze onderhandelingen tusschen de twee broers geduurd hadden, als niet generaal Dibitsch vanuit Taganrog een alarmearend schrijven had gezonden, dat Nicolaas tot handelend optreden dwong. De generaal schreef, dat men onmogelijk langer mocht talmen, daar de samen-

op te treden mogelijke onlusten te voorkomen.

Uit welke kringen stamden de samenzweerders? Bij het achtervolgen van Napoleon waren de Russische troepen bekend geraakt met die geestesstroomingen, die Alexander uit den grond van zijn hart haatte. Zij maakten daar kennis met de ideeën der Fransche revolutie,

begrippen van vrijheid en humaniteit.

Tegelijk met de terugkeerende legerscharen drongen talrijke revolutionnaire geschriften en nieuwe levensopvattingen Rusland binnen. Het waren niet uitsluitend jeugdige heethoofden, die deze nieuwe denkbeelden stormachtig aanhingen en propageerden. Ook bezadigde, verdienstelijke mannen, zooals de vleugeladjutant van Kutusow, vorst Sergei Wolkonsky en andere hooge officieren, gingen over tot het stichten van 'n nieuwe beweging, wier ideaal en einddoel het was den menschen op aarde zooveel mogelijk geluk te bezorgen.

Zij oefenden vooral critiek uit op de ambtenaren, die zich gemakkelijk lieten omkopen, op de gebrekkige rechtspraak, op de smadelijke lijfeigenschap en het analphabetisme. Zij trokken in korten tijd zeer vele aanhangers en uit dit milieu stamden de eerste samenzweerders.

Men was het in deze oppositiekringen nog niet eens over de keuze van regeeringsvorm in Rusland. Sommigen spraken zich uit voor de constitutie, anderen wilden 'n republikeinsch bewind naar het voorbeeld der Vereenigde Staten van Amerika. Ook over de middelen om het doel te bereiken werd nog hevig gediscuteerd. De idealisten schrokken voor iedere geweldpleging terug, de fanatici echter zagen hierin de beste methode en zouden er niet voor terugdeinzen den Czaar te vermoorden.

Er bestond echter geen hecht verband tusschen de samenzweerders en het volk, laat staan tusschen

zwering der officieren, die in 't Zuiden begonnen was, op de hoofdstad was overgeslagen, zoodat te St. Petersburg ieder oogenblik onlusten konden uitbreken. Nicolaas aarzelde nu niet langer.

Hij liet zich door geen enkele waarschuwing meer weerhouden de macht aan zich te trekken. Hij wist zeer goed, dat hij door z'n militaire strengheid en door z'n vasthoudend karakter allerm minst populair was en dat 't leger, hetwelk door zijn broer Alexander verwend was, hem niet als heerscher op den Russischen troon wenschte.

De nieuwe Czaar zond korte, strenge bevelen naar de drie haarden der samenzwering: Moskou, Koersk en Odessa. Hij gaf daarbij aan 't opperecommando dezer steden de volmacht om de verdachte officieren bij de minste aanleiding daartoe gevangen te zetten. Nicolaas besloot te St. Petersburg zelf door energiek

hen en 't leger. De nieuwlichters lazen en spraken uitsluitend Fransch, terwijl het grootste deel van 't volk nog niet eens Russisch kon schrijven of lezen. De massa was zeer laag-bij-den-gronds. Hooge idealen of verheffende ideeën waren haar, evenals 't gros van den adel, ten eenenmale vreemd.

De dood van Alexander en de daaraan verbonden mogelijkheid, dat grootvorst Nicolaas, die in 't leger allermint sympathiek was, tot Czaar gekroond zou worden, deden de samenzweerders over hun onderlinge meningsverschillen heenstappen en zij vormden nu een gesloten front. De ontwikkeling der naaste toekomst maakte Rusland rijp voor 'n opstand, die de eerste zou worden van de lange keten van revolutionaire bewegingen op Russischen bodem.

„Vanavond zijn wij beiden misschien reeds dood.”

Een heftige agitatie greep in de soldatenkringen om zich heen. 'n Gedeelte van 't St. Petersburgsche garnizoen geraakte in opstand, daar het ongehoord was, volgens de manschappen, binnen veertien dagen tijds, den eed van trouw af te leggen aan twee monarchen: Constantijn en Nicolaas. Men bewerkte de soldaten door erop te zinspelen, dat er iets niet in orde bleek, dat Constantijn de rechtmatige Czaar was en dat deze in 't geheel niet van zijn rechten had afgezien.

Op 14 December 1825 was Nicolaas vroeger dan anders opgestaan. Het was een beslissende dag, er moest volgens 'n vast omlijnd plan en met energie worden opgetreden.

Toen de Czaar de slotkapel verliet, wendde hij zich tot zijn adjudant Benkendorff.

„Vanavond zijn wij beiden misschien reeds dood. In ieder geval zullen wij sterven tijdens 't vervullen van onzen plicht.”

De generale staf, die zich in het slot verzameld had, 't gevolg, de senaat en ook de synode legden den eed van trouw af aan den nieuwen Czaar.

Toen de plechtigheden ten einde waren, nam de Czaar afscheid met de volgende woorden: „Gij zijt er met uw leven borg voor, dat in de stad alles rustig blijft. Wat mijzelf betreft: al zou ik maar één uur keizer zijn, dan wil ik u toch bewijzen, dat ik dezen rang waardig ben.”

Vlak daarop werd den Czaar gemeld, dat 'n deel der garde twijfelde aan den troonsafstand van Constantijn en weigerde om aan Nicolaas den eed van trouw af te leggen. Tegelijkertijd verliet het Moskou-sche garderegiment, dat de meeste samenzweerders telde, de kazerne en trok onder 't roepen van „leve Constantijn” naar 't Senaatsplein. De aanstokers van den opstand hadden het gerucht verspreid, dat grootvorst Michael door Nicolaas was gevangen gezet, omdat deze ervan op de hoogte was, dat Constantijn geen afstand had gedaan van den troon.

De Czaar bleef kalm. Hij liet direct bekend maken, dat grootvorst Michael zich in de artilleriekazerne bevond en dat alle andere berichten daaromtrent provocaties waren. Nieuwe bevelen volgden elkander snel op. De bereden garde stond gereed en 'n bataillon van 't Preobrazhensky-garderegiment marcheerde in volle uitrusting naar 't winterpaleis van den Czaar.

Nicolaas was vastbesloten. Hij nam afscheid van vrouw en kinderen en stelde 't slot onder de hoede van 'n regiment. Aan 't hoofd van 'n compagnie jagers van 't Finische regiment, dat hem den eed van trouw had afgelegd, schreed hij naar buiten. Het slot was door 'n geweldige menschenmassa omringd. Met 'n enkele hand-

beweging verzocht Nicolaas om stilte.

„Hebt gij allen mijn manifest gelezen?” vroeg hij met droge stem. Het was een kwestie van tijd winnen. Hij moest trachten de menigte van bijna 30.000 menschen, die hier bijeen was, terug te houden van 't Senaatsplein, dat in de onmiddellijke nabijheid lag en waar de opstandige troepen zich verzameld hadden. Generaal Miloradowitsch was met de bereden garde daarheen gestuurd.

De Czaar baande zich een weg door 't volk. Hij had 't manifest in de hand en begon met eenvoudige woorden de betekenissen ervan te verklaren. Hij toonde niet de minste vrees. Toen Alexander nog leefde, was Nicolaas vaak naast hem voor 't volk verschenen.

Hij slaagde erin de massa naar zijn zijde te trekken. Niet als onbepaalde heerscher stelde hij zich voor, maar als den vertegenwoordiger van 't volk. Het sloeg in; zijn bevelen, die nu volgden, werdengehoorzaamd. Er was 'n onzichtbare grens getrokken tusschen de dertigduizendhoofdige menigte rond 't slot en de oproerige soldaten op 't Senaatsplein. 't Dreigende gevaar was bezworen. Nicolaas nam nu 't bevel over 't gereed staande bataillon van 't Preobrazhensky-regiment op zich en voerde het zonder aarzelen naar 't Senaatsplein, waar luide, ontevreden kreten weerklonken.

Generaal Miloradowitsch had verzuimd de bereden garde te ontbieden, zooals hem bevolen was. De oude, roemrijke militaire gouverneur van St. Petersburg kon nog maar steeds

Czaar Nicolaas I en zijn gemalin Alexandra tijdens een ruitersfeest.

Czaar Nicolaas I.

niet gelooven, dat er in die stad werkelijk menschen waren, die tegen den Czaar in opstand durfden te komen. Hij had zich heelemaal alleen tegenover de rebellen geplaatst en keek, op zijn steigerend paard gezeten, met minachting op hen neer. De soldaten, die een verwaarloosden indruk maakten en tamelijk dronken waren, namen niet veel notitie van den generaal. Miloradowitsch reed nog dichterbij en brulde hun toe: „Geef acht!” Vijf maal moest hij z'n bevel herhalen. Toen werd 't plotseling stil.

„Soldaten,” begon de generaal met verheffing van stem, „soldaten, wie van u was met mij in den slag van Koelm, van Lützin of Trienne?”

Wie van u hoorde over deze veldslagen spreken? Geeft antwoord! . . . Niemand uwer, niemand weet daar iets van!”

De generaal richtte zich hoog op in de stijgbeugels. De oogen ten hemel gericht, sloeg hij een kruis en zuchtte van verlichting.

„God zij gedankt. Er bevindt zich hier geen enkele Russische soldaat!” En toen, wederom met stemverheffing, richtte hij zich tot de officieren.

„Officiëren, er bevindt zich onder u toch zeker wel iemand, die met mij in den oorlog was! . . . Niemand! . . . Ik dank u, God, hier bevindt zich geen enkele Russische officier.”

De rebellen stonden roerloos. De generaal was een der nationale helden, die onder Alexander de Fransen uit Rusland hadden teruggeslagen.

„Verraders! Rebellen! Komt tot betere gedachten!” riep de generaal hun toe. „Volgt mij naar uw Czaar!”

Een oogenblik scheen het, dat de stemming omsloeg, dat de geheime ophitsers hun macht over de soldaten verloren hadden. Maar plotseling viel een schot en in den rug getroffen door 't wapen van 'n samenzweerder, stortte Miloradowitsch van zijn paard.

Het bloedige einde

Er volgde 'n drukkende stilte. Terzelfder tijd haast weerklonken de zware voetstappen der naderende soldaten. Czaar Nicolaas reed aan 't hoofd der troepen het plein op. Het getrappel van paarden mengde zich in 't rumoer; de cavalerie was ter plaatse. . . .

Er volgde echter geen bevel om te schieten. Een der generaals eischte, dat de opstandelingen de wapens zouden neerleggen en zich overgeven. Men gaf er geen gehoor aan. Evenmin luisterde men naar den aartsbisschop van St. Petersburg, Serafim, die poogde de partijen met elkander te verzoenen.

De cavalerie reed met blanke sabel op de rebellen in. De oproerlingen wisten dank zij de gladheid van het ijs den aanval af te slaan en de ruiters terug te drijven. Vijf maal werd de aanval

Generaal graaf Miloradowitsch, de militaire gouverneur van St. Petersburg, die gedood werd tijdens den opstand.

Cinnie verraadt haar nieuw Toiletgeheim

VC 3-0141H

GRATIS-BON

Bij lezing van deze bon van Parfumerie Vinolia N.V., Postbus 1147, Rotterdam, ontvangt U gratis een proeftube van beide Vinolia Creams.

Naam: _____

Adres: _____

Plaats: _____

4004

Door de nieuwste ervaringen op cosmetisch gebied hebben onze deskundigen een Vanishing Cream en een Cold Cream van bijzondere hoedanigheid samengesteld. Deze preparaten zijn door duizenden vrouwen een tijdlang beproefd en allen vertelden ons: „Dit is wat wij reeds jaren hebben verlangd!”

Vinolia Vanishing Cream, door zijn speciale samenstelling en extra fijne emulgering zonder enige scherpe werking, is uiterst geschikt voor de gevoeligste huid en maakt ook een glimmende huid onmiddellijk voor lange tijd mat. Vinolia Vanishing Cream beschermt tegen weer en wind, ook bij langer verblijf in de buitenlucht, trekt direct in, wrijft gemakkelijk en dun uit en vormt hierdoor een ideale basis voor poeder.

Vinolia Cold Cream werkt tot diep in de epidermis, verstopt door haar speciale bereidingswijze - zelfs de fijnste gelaatsporiën nooit en wekt de huidcellen op tot verhoogde activiteit, waardoor de zo gevreesde rimpelvorming wordt voorkomen. Deze twee Vinolia Creams bieden U meer dan U ooit van gelaatscreams heeft durven verwachten.

Vinolia

VANISHING CREAM - COLD CREAM

GEWONE TUBE 35 CENT - GROTE TUBE 60 CENT - LUXE POT 90 CENT

herhaald, vijf maal sloegen zij hem af. De Czaar nam de situatie op 't plein in oogenschouw. Het was een slachtveld geworden. Zonder bedekking en te paard bood Nicolaas 'n gemakkelijk te treffen doel voor de kogels der rebellen. Met levensgevaar snelden eenige buitenlandse vertegenwoordigers op hem toe en raadden hem aan voorzichtig te zijn.

„Het is 'n zuiver Russische kwestie, ik zie niet in, dat Europa redenen heeft zich ermee te bemoeien,” gaf hij hun hoffelijk, maar op koelen toon ten antwoord.

Men schoot als 'n laatste waarschuwing in de lucht. De rebellen joelden. Een kogelregen was 't antwoord.

„Vuur!”

De winterlucht trilde van 't salvo der kanonnen. Zware rookwolken omhulden het plein. Een paniek brak uit. De rebellen stortten zich in wilde vlucht in de naburige straten. Toen de rook optrok, was alles voorbij. Alleen de sneeuw, die rood gekleurd was van bloed en bedekt met lijken en gewonden, herinnerde aan den opstand van 14 December 1825.

De Czaar en de adel

De aanvoerders van 't oproer werden de „Djekabristen” genoemd (de naam van de maand December luidt in 't Russisch „Djekabr”). Zij werden voor 't krijgsgerecht gedaagd en moesten voor hun ideeën en idealen duur boeten. Zij behoorden bijna allen tot den oudsten adel en werden naar Siberië verbannen. De meesten werden door hun heldhaftige vrouwen daarheen vrijwillig vergezeld.

Czaar Nicolaas was van 't begin zijner troonsbestijging af met een diepen haat tegen den adel vervuld. Uit deze kringen dreigde voortdurend gevaar. Het leek haast, of zij 't lot van Rusland in handen hadden. Aan den adel had Katharina de Groote haar macht te danken en tijdens haar gansche regeringsperiode was zij er van afhankelijk geweest.

Paul, de despotische zoon van Katharina, noemde den adel een stelletje nietsnutters en parasieten, hij wreekte zich op hen voor den gewelddadigen dood van zijn vader en de vele vernederingen, die de adellijke hovelingen hem als machteloos troonopvolger hadden doen ondergaan. Maar het was ook de adel, die zijn vermoordding voorbereidde.

De liberale Alexander toonde een nog grooteren afschuw voor den adel. Als echte volksvriend beschouwde hij dezen als de oorzaak der lijfeigenschap en als slavenhandelaars. Maar ook hij was slechts een werktuig in de handen van den adel, die hem als onvrijwilligen deelgenoot aan de samenzwering tegen zijn vader op den troon had geholpen.

Thans had de adel op 't Senaatsplein getracht opnieuw 't lot van den Czaar en 't Russische rijk te bestemmen, maar de nederlaag tegen den ijzeren Nicolaas had hem voor langen tijd op den achtergrond gedrongen. De onbeperkte heerschappij had gezegevierd. De groote macht van den adel was gebroken.

Het tijdperk der bureaucraten en van 't militarisme brak aan. Het staatsapparaat werd opgebouwd volgens 't principie van blinde gehoorzaamheid; de adel werd geleidelijk uit de staatsdiensten verdronken.

Nicolaas had een diepen haat tegen alles, wat revolutionair was, geërfd van zijn vader. De gebeurtenissen in December hadden deze vijandige gevoelens nog versterkt. Volgens hem zouden trouwe plichtsvervulling, liefde voor 't vaderland en onbaatzuchtigheid deze revolutionaire kiemen 't best vernietigen.

Zijn regeering kenmerkte zich door 'n ijzeren discipline in 't leger, onder de

ambtenaren, op de scholen, in 't private leven. Met meedoogenloos geweld bestreed hij alles, wat tegen 't gezag gericht was. Hij zou zelfs tegen België te velde zijn getrokken, toen dit in 1830 in opstand kwam en zich van Holland afscheidde, als hij niet door de gebeurtenissen in Polen was teruggehouden.

Alexander en z'n broeder Constantijn, die aan cholera gestorven was, waren de oprechtste vrienden van Polen. Nicolaas echter beschouwde de Polen niet anders dan als rebellen. Nadat hij hun opstand bloedig had onderdrukt, verdeelde hij het land in vijf Russische gouvernementen, liet de universiteiten sluiten en ontnam hun hun autonome rechten. Hij schrok er zelfs niet voor terug, graaf Czartoryjski, den intiemsten vriend van wijlen Alexander, te degraderen en als verrader van Rusland uit zijn dienst te ontslaan.

De vijand der revoluties

Toen de Hongaren in 't jaar 1849 in opstand kwamen tegen Oostenrijk, zag Nicolaas daarin 'n verzet tegen den staat en hij onderdrukte den door hem zoo hevig gehaten geest van revolutie met Russische troepen op vreemde bodem! Op dezelfde gronden redde hij Turkije, den eeuwigen vijand van Rusland, toen de Egyptische Pascha, Meehmet Ali, tegen zijn sultan te velde trok en Turkije in gevaar bracht. Bij 'n andere gelegenheid, toen de Grieken, zijn geloofsgenooten nog wel, die onder Turkische heerschappij stonden, afgezanten naar den Czaar zonden om zijn hulp in te roepen tegen de onderdrukking, waaronder zij van de Turken te lijden hadden, liet hij de heele delegatie over de grenzen zetten, daar hij ze beschouwde als opstandelingen tegen een hogere macht.

De Russische adel, geheel nit den staatsdienst verdronken, begon zich op andere beroepen toe te leggen. Vooral die, welke niet onder directe contrôle van den Czaar stonden, zagen 'n grooten toevloed van de cultureel meestal hoogstaande leden van den adel. Uit hun kringen sproten op 't gebied van wetenschap en kunst de voornaamste en meest gelezen schrijvers voort.

De moeder en de echtgenoot van den Czaar wijdden vooral hun aandacht aan de weldadigheid en sociale zorg. Door hun toedoen werd 'n groot aantal scholen en weeshuizen gebouwd.

De verovering van den Kaukasus en de Krimoorlog eischten vooral de medewerking der vrouwen. De beide Czarina's gingen hen ook hierin voor.

Echter, Nicolaas mocht de uiteindelijke annexatie van den Kaukasus niet meer beleven. Hij stierf op 18 Februari 1855 ten gevolge van 'n zware verkoudheid. Hij was zijn levensopvattingen en zijn einddoel tot 't laatste toe trouw gebleven.

't Volgend voorval karakteriseert 't leven van Nicolaas wel 't treffendst.

De Czaar had den wensch gewit tusschen St. Petersburg en Moskou 'n spoorlijn aan te leggen. De uitwerking van 't plan echter werd door talrijke meningsverschillen aanhoudend verschoven. Ten einde raad liet Nicolaas zich een landkaart brengen en trok daarop met 'n liniaal een rechte lijn van St. Petersburg naar Moskou.

Hiermede was 'n einde gemaakt aan de meningsverschillen! Er gold in Rusland slechts één wil: de wil van den Czaar. En deze ging altijd recht op 't doel af, zooals die lijn op de landkaart. Moeilijkheden of hindernissen telde hij niet, die waren er om uit den weg geruimd te worden!

Wordt vervolgd

Leven en dood in een druppel water

Een dierentuin, waarin de kooien waterdruppels zijn!

Dat is de nieuwste stichting van het Museum voor Natuurlijke Historie te New York. De stichter is dr. George Rømmert, uit München.

De officiële naam is: microvivarium, museum van microscopisch leven. Het microvivarium was voor het eerst te bezichtigen op de wereldtentoonstelling te Chicago, en ieder uur stonden vierduizend mensen te dringen, om te kijken naar de gevechten en de voeding der ongelooflijk kleine wezentjes, die in waterdruppels leven. Door speciale optische instrumenten was (en is) de eeuwige strijd om het bestaan, in het „oneindig” kleine, zichtbaar gemaakt, zooals de bioloog dien waarneemt door zijn microscop — *maar dan miljoenen malen groter*.

Het museum is een hoefijzervormige kamer. Aan de wanden ziet men doeken, rond, een meter in doorsnee. Het licht gaat uit. „*Paramecium*”, komt er plotseling met lichtletters onder een der doeken te staan. Dan ziet men pantoffelvormige dieren kronkelen en wriemelen, op zoek naar de sappige bacteriën, waarmee ze zich voeden. Ze zijn echter niet de eenige spelers op het toneel. Mosselvormige protozoën klimmen kwiek langs een algendraadje omhoog, en springen dan weg in een wilde jacht. Zonderlinge diertjes — sommige met zwanen-gestalte, andere met uitstralend haar — zwermen rond, draaien in eindeloze cirkels, of schieten bliksemsnel voort, om opeens trillend op één punt halt te houden.

„Voeding op het tweede doek,” zegt een stem. Daar rollen en tuimelen tonvormige *didinia* als knikkers rond. Dr. Rømmert voert een aantal *paramecia* binnen het bereik der levende tonnetjes. Er volgt een oogwenk van rust — de stilte vóór den storm, vóór den strijd. Dan doen de tonnetjes zich kennen zooals ze zijn: als de moordenaars in die onmetelijk kleine wereld. Zij vallen aan, wild als tijgers op een kudde schapen; zij spietsen de tegenpartelende pantoffeldiertjes op hun speervormige snuiten en doden ze met vergif. Dan gaapt plotse-

ling die snuit wijd open, hij wordt een gapende kloof, waarin het *paramecium* verdwijnt.

Het loont de moeite, eens speciaal te letten op één dier tonvormige *didinia*, op een, die een beetje ingeregen lijkt in de taille. Men ziet die taille geleidelijk dunner worden, alsof het dier in tweeën wordt gesnoerd. Het wespenmiddeltje wordt dunner en dunner, een laatste rukje en... er zweven twee *didinia*, waar er tevoren maar één was. „*Cel-splitting*” heet die wijze van voortplanting in de taal der biologen.

Maar ook die wrede *didinia* hebben hun doodsvijanden. Dr. Rømmert laat eenige trompetters op ze los — sierlijke blauwgroene dieren, die zich met wijd geopende bekken aan de wuivende draden van plantengroei vastklampen. Een *didinium* raakt in die slingerende draadjes verward, en het schepseltje, dat zooveen een *paramecium* heeft verslonden, wordt op zijn beurt door een trompetter ingeslikt.

De trompetter is doorzichtig: men kan zijn prooi binnenin heftig zien bewegen. Maar de sprongen en spurtten van het slachtoffer worden minder onstuimig, ze verzwakken snel en eindigen met een laatste zwakke stuip trekking. De spijsvertering begint. De trompetter laat den stengel los en glipt bevallig voort door de waterwoestijn, die maar één druppeltje is.

Het aantal variëteiten in die dierenwereld is groot. Er zijn doorschijnende „watervlooiën”, waarvan men de hartjes ziet kloppen regelmatig als een uurwerk. Er zijn zoetwaterslangetjes, die vertakkingen als ranken uitslaan, en die takjes breken af en worden nieuwe slangetjes, even zoo vele nieuwe spruiten van den ouden stam... en er zwermen parasieten overheen als vlooiën op een hond. Er dartelen vlugge spirocheten, familie van de ziektekiem, die een der ergste vijanden van de mensheid is. Er zijn zweepdiertjes, na verwant aan de microbe der slaapziekte; zij geeselen zichzelf voorwaarts met zweepachtige aanhangsels.

Zoo spelen zich heele drama's van microscopisch leven op de doeken af, als films... maar het zijn geen films. Het werkelijke leven wordt op die doeken

geprojecteerd! En dat klinkt nu heel eenvoudig, maar men moet niet gering denken over de bezwaren die dr. Rømmert heeft moeten overwinnen, om dit resultaat te bereiken. Hij heeft vijftien jaar moeten werken aan de oplossing der moeilijkheden!

Zoo'n waterwoestijn, die geprojecteerd wordt, ligt vlak op een microscopglaasje. Spiegels kaatsen het beeld zoo terug, dat het verticaal op het doek komt. Er kan echter in zoo'n microscop-tooverlantaarn geen gewoon licht gebruikt worden: daar zouden de druppels door opdrogen, en de organismen in die druppels zouden er door sterven. Het licht moet dus geleid worden door vloeistoffen, die er de doodende warmtestralen uifilteren. Het ingewikkelde apparaat is zoo samengesteld, dat een twaalfal waterdruppels, ieder een wereld op zichzelf, tegelijk op twaalf verschillende doeken geprojecteerd kunnen worden.

Hoe komt dr. Rømmert aan de exemplaren voor zijn vertooningen? Dit deel van zijn taak is al bijzonder gemakkelijk: hij hoeft maar even naar een plas of vijver te loopen en een kommetje water op te scheppen, water, dat er helder uitziet, maar vol is van wriemelend leven.

Een druppel van dat vijverwater zou geprojecteerd kunnen worden, zooals hij reilt en zeilt, maar dan werd de kijker uit al die levensverwikkelingen geen wijs: hij kwam te staan voor een verwarring van plantengroei met een zwermende massa diertjes!

Dr. Rømmert begint er dus mee, het water te distilleeren; dan zet hij er een paar levende planten in — algen bijvoorbeeld — of hij maakt een soort thee van hooi, om er de elementen in te brengen, die voor het leven noodig zijn. Ieder organismetje heeft een apart dieet, en er moet zoowel op de kwaliteit als de kwantiteit gelet worden. Ook die allerkleinste diertjes worden lui, als ze overvoed worden, maar lijden ze honger, dan vertoonen ze zich niet levendig genoeg. Ook de temperatuur moet in orde zijn. Is die te hoog of te laag, dan krijgen de toeschouwers slechts lijken te zien. Heeft de geleerde eindelijk de natuurlijke omgeving precies geschikt gemaakt voor de dieren, dan brengt hij de exemplaren, die hij vertoonen wil, op het glaasje, één voor één, en dan gaat het gordijn op: het boeiendste drama ter wereld wordt afgespeeld — de primitieve strijd om het bestaan.

Dit gewicht kunt U eischen!

Een behoorlijke knot breikatoen moet 100 Gram wegen

EVERLASTING is niet duur! U betaalt per knot den laagsten prijs die voor de allerbeste kwaliteit breikatoen gevraagd kan worden. Jammer genoeg is er ook katoen te krijgen die goedkooper lijkt. De weegschaal kan U dan wel vertellen, dat de schijn bedriegt... 100 Gram kunt U eischen! Iedere knot EVERLASTING weegt het volle ons: dat komt neer op een knotlengte van 359 Meter en daarbij de mooiste kwaliteit die U zich denken kunt!

Als U het gaat uitrekenen, komt U met EVERLASTING altijd voordeliger uit.

Voor 5 Everlasting-omslagen gratis nr. 35, het September nr. van „Praten en Breien”. Voor 50 omslagen één der mooie handwerkboeken „1001 Pracht”, „Te Kust en te Keur”, „Handwerkvreugd”, waarde f 1.50, gratis.

Wol = 50 gram, Motvrij, Krimprij, Kleurecht.
Katoen = 100 gram, Krimprij, Kleurecht. Trolasol geverfd.
Knotlengte 359 M.

EVERLASTING breikatoen

VAN ENGELN & EVERS
HEEZE (N.-BR.)

Christophe's citadel, een onneembare, maar nuttelooze sterkte, welker bouw duizenden menschenlevens heeft gekost.

(Foto Pan American Airways.)

DE ZWARTE NAPOLEON VAN HAITI

Héél vroeger woonden er Indianen, twee miljoen; maar Columbus ontdekte het eiland in 1492 op 6 December, en dat werd voor de inboorlingen een noodlottige Sinterklaas; want onder de heerschappij der blanken werd de heele Roodhuidenbevolking uitgeroeid, en vervangen door slaven, Afrikaansche negers. Later werden de Spanjaarden in het westelijk gedeelte van het eiland door de Franschen verdrongen, maar in den tijd van Napoleon (den blanke Napoleon!) vochten de negers van Haiti, de afstammelingen der slaven uit 1700, zich vrij.

Nog steeds is dat westelijke gedeelte van het eiland Haiti (dat bewesten van Cuba ligt) de negerrepubliek Haiti.

Den stoot tot de vrijmaking van Haiti gaf, zonder het te willen, de Fransche Revolutie van 1789. Zij gaf den mulatten het Fransche burgerrecht. Daardoor kwamen de poppen aan het dansen. De kolonisten traden met ruw geweld tegen de kleurlingen op, en drongen bij de regeering te Parijs zóózeer op intrekking van het decreet aan, dat deze toegaf. Gevolg van het een met het ander was, dat mulatten en negerslaven te zamen een opstand begonnen. Er volgden jaren van barbaarsche wreedheid aan weerszijden. Menschenlevens zijn nooit veel geteld op Haiti! De Fransche regeering probeerde orde te stichten, o.a. door de slavernij af te schaffen, maar slaagde niet. De Engelschen maakten de verwarring nog wat erger, door een poging, in troebel water te visschen: zij zetten een krijgsmacht aan land, die zich enkele jaren wist te handhaven.

Een neger maakte aan de verwarring een einde!

De zwarte generaal Toussaint de l'Ouverture onderdrukte alle onlusten en verjoeg de Engelschen. Hij stichtte een regeering en stelde voor, zélf voor zijn leven gouverneur van den staat te worden. Dit wekte het wantrouwen van Napoleon: Haiti werd weer, of bleef, een Fransche kolonie, besliste hij, en de slavernij werd weer ingevoerd! Toussaint kwam in verzet, en de Fransche generaal Leclerc arriveerde

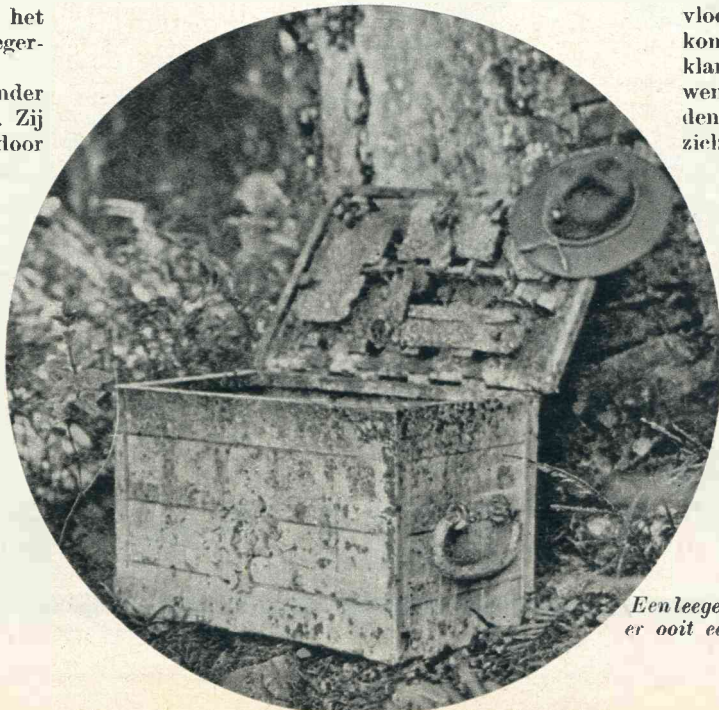
met 20.000 man, om den negers mores te leeren.

Leclerc ondervond een verwoeden tegenstand. Eindelijk, de worsteling moe, begon hij onderhandelingen, en de neger gelóófde den blanke: Toussaint legde de wapens neer. . . . maar werd gevangen genomen en naar Frankrijk overgebracht, waar hij in 1803 in de gevangenis stierf.

De zwarten, woedend om dit verraad, hervatten den strijd onder leiding van Jean Jacques Dessalines, en gingen tekeer met een wreedheid, die zelfs op Haiti ongehoord was. Er naderde weer een Britsche vloot, en de Franschen waren blij, dat zij weg konden komen. Hierop volgde de onafhankelijkheidsverklaring (1804). Dessalines was meester van den nieuwen staat, en begon zijn regeering met het vermoorden van alle nog achtergebleven blanken. Hij liet zich met veel praal tot keizer kronen, maar werd in 1806 door zijn barbaarsch verdruchte onderdanen vermoord.

Een paar generaals streden nu om de macht; een hunner, Jean Christophe, kreeg vasten voet in het noorden, een tweede, Alexandre Sabes Pétion, had in het zuiden zijn aanhang. De reeks moorden en oorlogen werd gevolgd door een burgeroorlog, waarin Christophe de overhand behield. In 1810 werden de vijandelijkheden gestaakt, en Christophe wierp zich op tot koning van Haiti onder den naam Henri I.

Dezen man (geb. 1767) heeft men wel eens den Zwarten Napoleon genoemd. Hij kwam uit burgerkrijg als heerscher te voorschijn, en boodte zijn Europeesch voorbeeld — misschien

Een leege schatkist, gevonden in de ruïne van de citadel. Heeft er ooit een schat in gescholen, dan is dat al lang geleden!

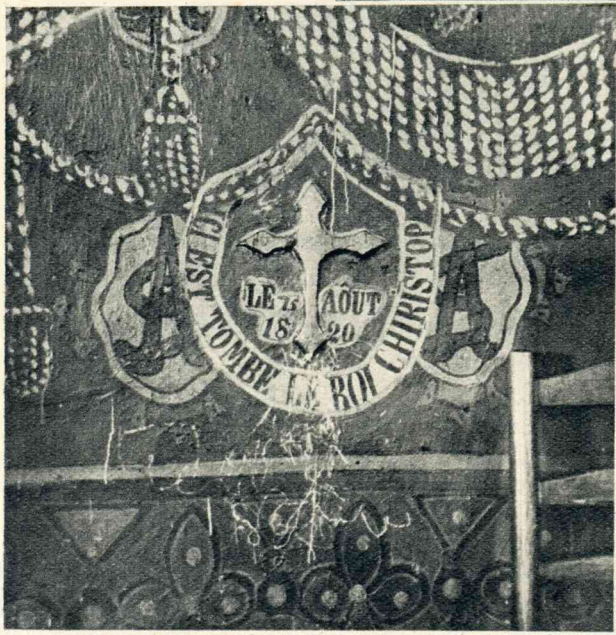
zonder het te weten — in vele dingen na. Hij verhef bijvoorbeeld zijn gunstelingen in den adelstand, met fantastische titels als: graaf van het Kopje, hertog van Marmelade en hertog van Limonade. Hij hield hof in een paleis, dat Sans Souci heette, en dat weelderig was versierd met Europeesche meubels en schilderijen: de vloeren waren er van marmer en mahoniehout.

Maar 't meest befaamde werk van dezen vorst was zijn citadel, La Ferrière geheeten. Bij de exclusieve foto's, die wij op deze pagina's publiceeren, is dit artikelje een toelichting.

De reeds genoemde Dessalines heeft Christophe tot het bouwen van die ongelooflijk sterke en ongelooflijk nuttelooze vesting aangespoord. Hij gaf nl. zijn onderbevelhebbers opdracht, sterkten te bouwen, waar wapens en munitie geborgen konden worden, en waar een krachtige verdediging mogelijk was tegen eventuele heroveringsplannen der Franschen. Christophe begon met zeer grooten ijver aan zijn citadel te werken. Hij wou die zóó sterk maken, dat niet alleen de Franschen, maar ook Dessalines zelf er machteloos tegenover zou staan.

Hij koos in het bergachtige noorden de hoogste piek, Bis-chopsnijter geheeten (830 m.), een steile rots, die alle omliggende toppen domineerde en alle mogelijke toegangswegen, terwijl er een bron onder ontsprong, die in tijd van beleg voor het noodige drinkwater zorgen zou.

Inscriptie op den muur naast het altaar in een kerk te Limonade, waar Christophe in Augustus 1820 door een beroerte getroffen werd.

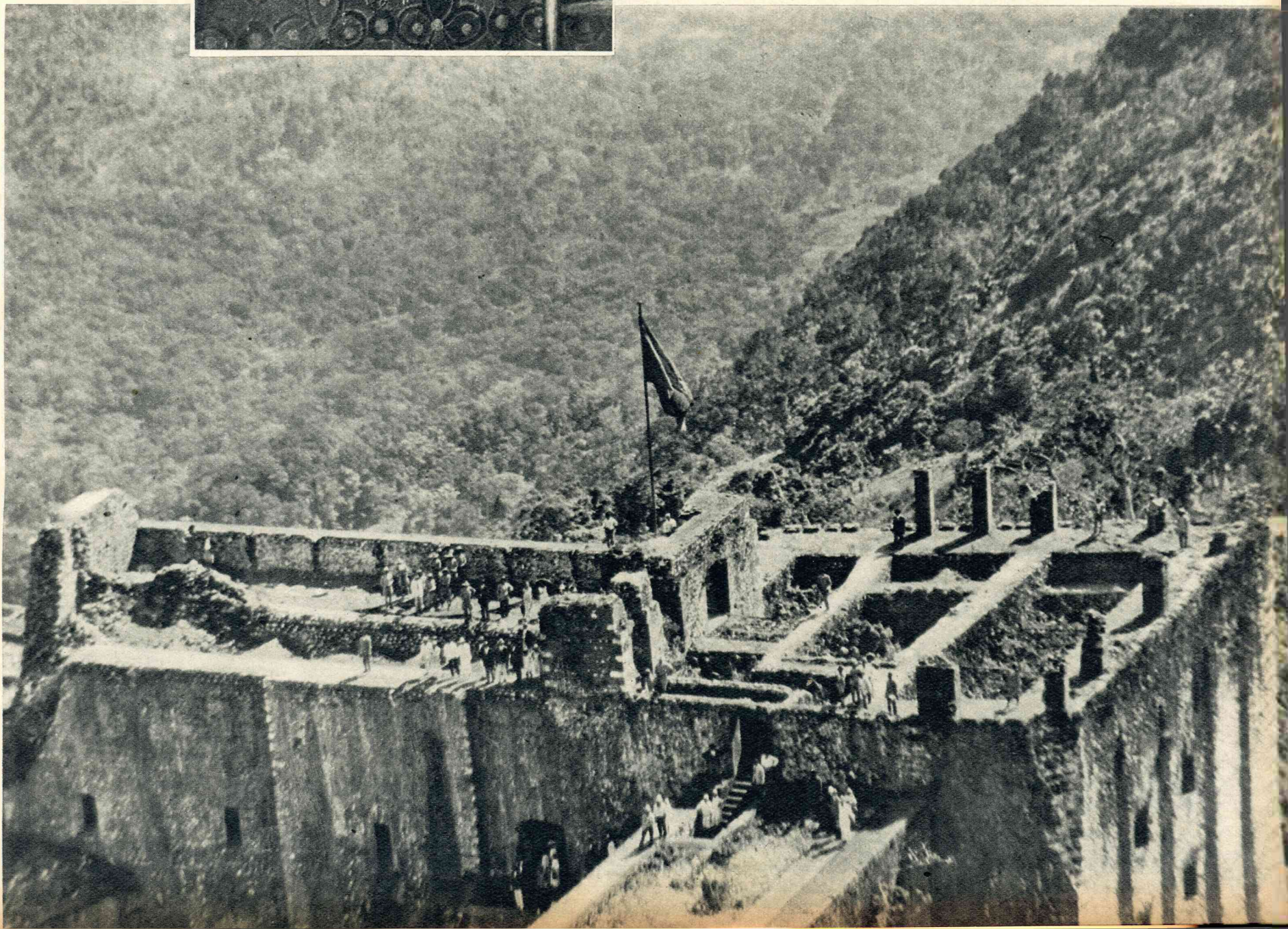
De ledige grafstompe van den negerkoning, wiens grafspreuk was: „Ik herrij's uit mijn asch", en wiens lichaam door kalk werd verteerd.

Het was natuurlijk een heidensch werk, bouwmaterialen en kanonnen tegen de steile wanden op te krijgen, maar Christophe vond een zeer praktische methode — technische hulpmiddelen had hij weinig, maar menschen waren er genoeg op Haïti! Dus stelde hij ploegen arbeiders aan het werk, en iederen dag wees hij aan, hoever zoo'n ploeg een kanon naar boven moest werken. Schoot de ploeg een centimeter tekort, dan werd iedere tiende man doodgeschoten.

Naar schatting heeft de bouw van het kasteel tien- à twintigduizend menschenlevens gekost. Maar dat was niets vreemds op Haïti.

De architect was een mulat, Felix Ferrière. Die man verstond zijn vak. Hij heeft een zeer merkwaardig bouwwerk geschapen. Het bedekt den heelen

Op deze luchtfoto (van de Amerikaansche marine) ziet men de teleurgestelden, die schatten zochten in de citadel van koning Christoph.

bergtop en de langste zijde is gericht naar den kant, vanwaar een aanvallend leger met kanonnen en wagens zou moeten komen. Aan dien oostkant is een rij zware kanonnen opgesteld, buit gemaakt op Engelschen en Franschen of gestolen van schepen, die vergingen aan de verraderlijke kust. Ook naar de andere windstreken waren de kanonnen gericht.

Door het gesjouw met de 365 kanonnen en de bouwmaterialen zijn heele banen langs de steile rots spiegelglad gesleten. Dat zijn de wegen, waarlangs Christophe's dwangarbeiders (mannen, vrouwen en kinderen) naar boven ploeterden met lasten, waarvan de zwaarste vijf ton woog, martelend, om de voorgeschreven hoogte voor dien dag te bereiken... wat evenwel maar al te vaak mishukte en dan was de dood het arbeidsloon.

De muren van de citadel zijn ruim 40 m. hoog en 7 à 10 m. dik. Daar bovenop ligt, aan den oostkant, de groote galerij voor 't geschut, 90 m. lang en 10 m. diep. De muren omsluiten de koninklijke vertrekken, stallen, magazijnen enz., en huisvesting voor een garnizoen van 10.000 man met de noodige voorraden. Het gewelf van de raadzaal was zoo ingericht, dat des konings stem rolde als 'n donder. Ferrière had begrip van acoustiek!

Aan één hoek van de geschutgalerij is een steile diepte van 230 m. Daar heeft Christophe, na vol-

Nog steeds liggen er stapels kanonskogels in de geschutbeddingen van dit neger-Alhambra....

tooiing van het werk, den architect naar beneden gegooid, teneinde te voorkomen, dat de man ooit de geheimen van den bouw verried. Op dezelfde plek, verhaalt men, liet Christophe een compagnie soldaten den afgrond in marcheeren, om een Britschen admiraal een staaltje te geven van de gehoorzaamheid zijner mannen.

Weinige maanden heeft Christophe van zijn wonderwerk genoten: hij betrok het in 1820, en in het-

zelfde jaar stierf hij; na dien is de citadel nooit meer gebruikt.

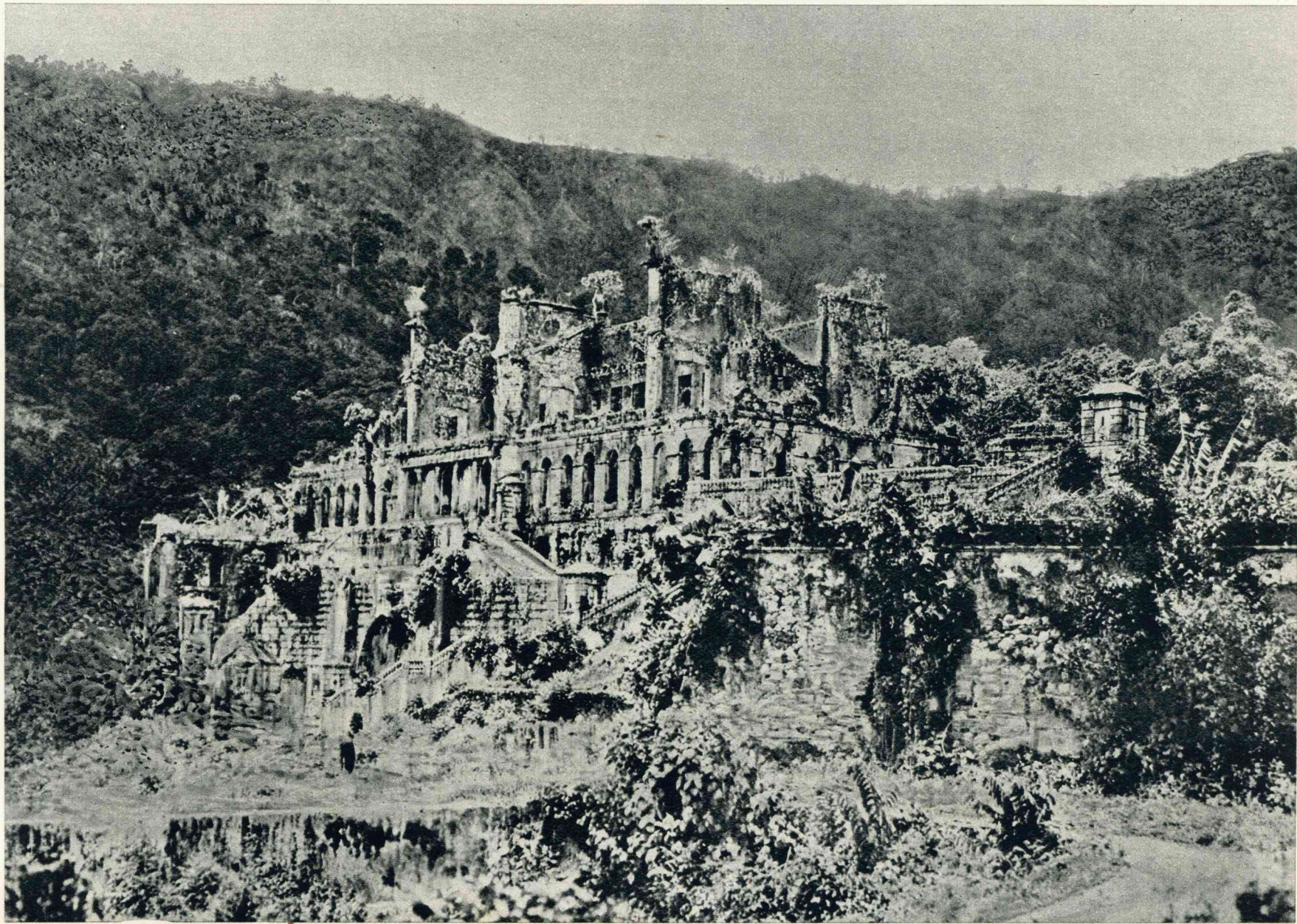
In 'de maand Augustus 1820 kreeg Christophe een beroerte, die hem beneden het middel totaal verlamde. Wanhopig om zijn machteloosheid maakte hij in October een einde aan zijn leven. Hij had op een binnenplaats 'n praalgraf voor zichzelf laten bouwen met het opschrift: „Ik herrijs uit m'n asch." Maar zelfs het vergaan werd hem niet gegund: zijn lijk, met den gouden kogel in het hart, werd aan de ongebluschte kalk prijsgegeven....

Vóór zijn verlamming moet Christophe nogmenigmaal 's nachts met eigen hand aan 't metselen zijn geweest, en misschien ontstond daardoor de legende, dat er een schat in La Ferrière verborgen moest liggen. Daar is naar gezocht — door de personen, die men op onze foto's ziet — maar men vond niets.

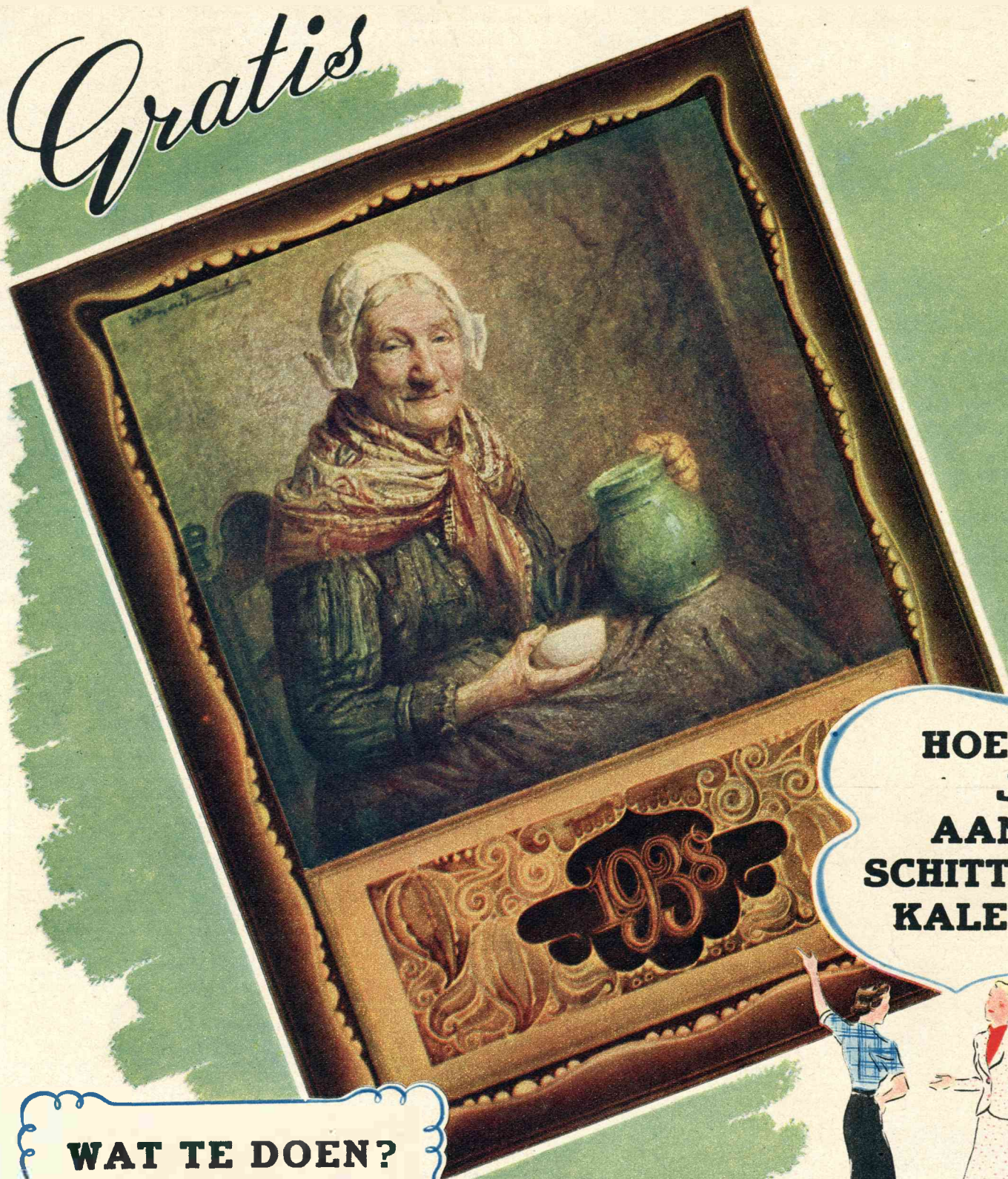
Haiti bleef nog lang na 1820 een land van onrust en moord. Met tussenpoozen van een jaar of enkele jaren volgden de revoluties en de nieuwe regeeringen elkaar op!

Tot 1915 — toen bemoeiden zich de Vereenigde Staten er mee. Gewapenderhand stichtte Oom Sam orde, en hij behield een soort toezienende voogdij over de republiek Haiti, die nu een der leden van den Volkenbond is.

Sans Souci, paleis van koning Henri I te Milôt. Hier hield Christophe zijn pralerig hof, om stuwed door edelen met druze titels.

Gratis

**HOE KOM
JE
AAN DIE
SCHITTERENDE
KALENDER?**

WAT TE DOEN?

Zoolang de voorraad strekt wordt de Blooker Kunstkalender gratis en franco toegezonden tegen inzending van 1 etiket van een kilo's bus Blooker's Daalders Cacao of van een daarmede gelijkstaande hoeveelheid etiketten van pondsbussen, half pondsbussen of onsbussen. Ook de bovenlipjes van de Cacaocartons (waarop het fabrieksmerk voorkomt) kunnen gebruikt worden, om aan te toonen, dat men 1 Kilo Blooker's Cacao gekocht heeft. De inzending wordt in elk geval op 27 December 1937 gesloten. Het verdient dus aanbeveling de etiketten enz. zoo spoedig mogelijk in te zenden aan Blooker's Cacaofabrieken te Amsterdam.

Wel, heel eenvoudig! Blooker stuurt er gratis een als je 1 Kilo heerlijke Blooker's Cacao koopt. 't Is een prachtkalender hoor! 6 bladen met reproducties in natuurlijke kleuren van moderne Hollandsche schilders en er staat heelemaal geen reclame op. De Blooker Kunstkalender heeft een hoge winkelwaarde.

HALF ELF

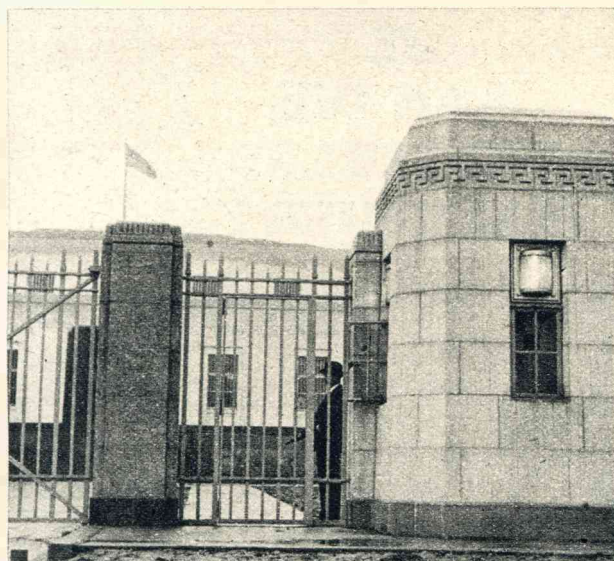

BLOOKERTJD

Fort Knox, in Kentucky, is een naam geworden met een romantischen klank. Immers, het is de plaats waar al het goud der Vereenigde Staten veilig bewaard wordt in ondergrondse gangen, die technisch zoodanig bereilgd zijn, dat de goudschat noch door aardbevingen, noch door overstroomingen, noch door vijandelijke invallen, noch door inbraak zelfs maar een oogenblik in gevaar komt. Fort Knox is een sprookje van modern vernuft, het is tevens de rijkste „goudmijn” ter wereld. Men schat den goudvoorraad op vier biljoen dollars!!! Een kapitaaltje, dat wel eenige bereilging behoeft! Hierboven: gewapende wachtposten voor een der toegangspoorten van het fort.

Een bijzonderheid van Fort Knox is wel, dat aan 't hoofd ervan een.... vrouw staat, mrs. Nellie Taylor Ross! Bovenstaande foto werd genomen bij de aankomst der eerste goudtransporten... na dien dag werden alle fotografen en reporters uit 't gebied van Fort Knox geweerd.

Hoewel de „goudveste” met alle mogelijke technische beveiligingsapparaten, zooals electrische stroom, foto-electrische cellen, etc., is toegerust, worden 't fort en ook de toegangswegen dag en nacht door gewapende manschappen bewaakt. De wachters houden hun machinegeweren steeds schietensgereed.

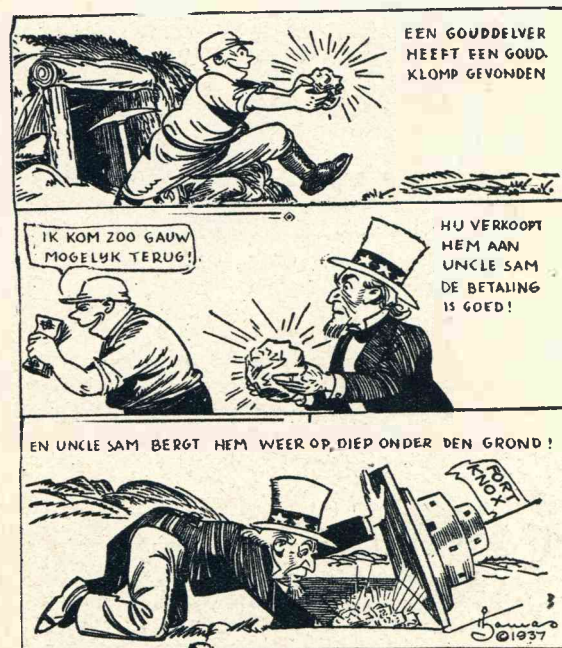
FORT KNOX

De rijkste „goudmijn” ter wereld

EEN ONNEEMBARE VESTE

Dat de Amerikanen, bij hun gerechtvaardigden trots over de technische wonderen der goudveste, het zonderlinge van de situatie inzagen, toont nevenstaande caricatuur uit een der Amerikaansche bladen. Het goud, dat met zooveel moeite, zooveel ontberingen vaak uit den schoot der aarde te voorschijn werd gehaald, wordt, in plaats van in omloop te geraken, door Uncle Sam opgekocht en... zoo snel mogelijk in Fort Knox opnieuw diep onder den grond verstoppt!!

Op dagen van belangrijke goudtransporten, die met speciale treinen uit New York of Philadelphia worden aangevoerd, wordt 't vervoer van den trein naar 't fort door zware pantserwagens beschermd, terwijl de gansche omgeving extra-scherp bewaakt wordt. Onder: twee pantserwagens verlaten het fort.

Een der soldaten, die in 't fort zijn ondergebracht, in den gevechtstoren van een pantserwagen. De machinegeweren zijn roer onmiddellijk gebruik gereed.

FORTUINLIJKE PERIODE

DOOR ANDRÉ BIRABEAU

Eigenaardig jongmensch, die Bernard Catenat. Vreemde invallen. Dat zou men niet zeggen, als men hem aankeek: zijn voorkomen en zijn gezicht maken een indruk van strengheid. Ja zelfs: hij is streng, streng ook tegenover zichzelf; daardoor is het juist zoo verwonderlijk.

Ik liep eens bij hem aan. Hij heeft prettige kamers in een deftige buitenwijk van Parijs, want hij heeft een flink inkomen, van eigen vermogen. Hij vertelde me zonder de minste geestdrift, dat hij ging trouwen met een meisje van buiten, een vriendin van zijn achternicht Lisbeth. 't Kostte me moeite, behoorlijk naar hem te luisteren, want ik moest maar steeds rondkijken, een beetje ongemakkelijk.

„Wat heb je?” vroeg hij.

„Ik weet 't niet. 't Lijkt me hier veranderd...”

„O, ja,” zei hij, met een wrang lachje. „De kroon is weg — en de kaarttafel en de divan.”

„Ben je aan 't vernieuwen?”

Hij aarzelde. „Nee...” zei hij eindelijk. „'t Is iets veel belangrijkers. Je zult er met geen mensch over spreken, dat weet ik. 't Zit zoo: een tijdje geleden zag ik opeens in, dat ik een echte gokker was geworden. Bridge en poker in particuliere huizen, roulette en chemin de fer in de casino's... dat was zoo'n soort gewoonte bij me geworden. Maar ik merkte plotseling, aan 't beven van mijn handen en 't bonzen van mijn hart, dat 't iets anders voor me geworden was dan enkel ontspanning.

Ik moest dus de remmen aanzetten, vond ik. Maar welke remmen? Ik ben geen Croesus, maar ik heb toch een heel aardig sommetje op de bank. Als ik vandaag een paar duizend francs verlies, kan ik morgen gerust wéér aan de speeltafel gaan zitten.

En zoo ben ik tot dit besluit gekomen: ik zal voortaan het geld, dat ik van de bank haal om mijn speelschulden te betalen, niet aan mezelf cadeau geven, maar aan mezelf léenen. Lach alsjeblieft niet: 't is heelemaal niet 't zelfde. Ik verstrek die leeningen namelijk alleen tegen onderpand. Je begrijpt 't niet, zie ik. 't Is toch heusch eenvoudig: als ik honderd francs verlies, geef ik, de speler, aan mezelf, den geldschiet, een voorwerp van waarde, als waarborg voor die honderd francs. En natuurlijk ontzeg ik mezelf nauwgezet het gebruik van dat voorwerp, zoolang tot ik, als speler, gewonnen heb, en de honderd francs terug kan geven aan mezelf als geldschiet. Ik ben begonnen met manchetknoopen, maar heel gauw kon ik 't met zulke kleinigheden niet meer redden. Je hebt alleen maar deze kamer gezien: de groote lamp mankeert, en een tafel en een divan. Wou je mijn privé-pandjeshuis eens zien?”

Hij ging me voor en deed een deur open achter in de gang. De kamer daarachter stond vol voorwerpen van iederen aard.

„Alles staat geboekt,” zei Bernard, en hij liet me een notitieboekje zien. „Vóór ieder artikel zet ik het bedrag, dat ik er mezelf op geleend heb. Om niet met mezelf te hoeven pingelen, heb ik dezen regel aangenomen: ik geef me zelf een voorschot van tien procent van het bedrag, dat het artikel me bij aanschaffing gekost heeft. Ik twijfel sterk, of de gemeentelijke bank van leening me méér zou bieden.

„Begrijp je?” zei hij. „Wat dubbelen

eigenlijk kost, ga ik pas beseffen, als ik naar al die dure dingen kijk, waar ik aan gehecht ben en die ik noodig heb — en die ik af heb gegeven voor een tiende van de waarde. Ik hoop er vroeg of laat echt den schrik door te krijgen.”

Wij keerden terug naar de zitkamer. „We zullen een glaasje port nemen,” stelde hij voor. „Als je wéér komt, heb ik misschien geen twee glazen meer.”

Het duurde een paar weken, voor ik hem weer sprak. „Nog nieuws?” vroeg ik.

„Ja, twee dingen,” zei hij levendig. „Ik had je toch verteld, dat ik misschien ging trouwen met een vriendin van mijn nicht Lisbeth? 't Was een verstandshuwelijk — de heele zaak was door tussenpersonen geregeld. Enfin, de familie kwam ten slotte naar Parijs. Ze vroegen nicht Lisbeth, of die een avondje wou geven, dan konden ze me daar ontmoeten.

Maar Lisbeth had daar niet veel zin in. „Laten we toch niet zoo officieel doen,” zei ze. „We gaan gewoon naar mijn neef toe, ik stel u voor, en 't is gebeurd.”

Ze kwamen met vieren naar mijn kamers, vader, moeder, dochter en Lisbeth. Mijn zitkamer was zoo kaal als een schuur — er stonden alleen drie stoelen en de piano. De piano had er niet eens mogen staan — daar had ik duizend francs op geleend; ze hoorde in mijn pandjeshuis. Maar daar kon ik 't zware ding niet heen krijgen.

Je kunt je wel voorstellen, hoe de vader keek, en de moeder, en de dochter en Lisbeth ook! De deur van de eetkamer stond open. Ze gingen er in. Er stond niets in. Ze deden de deur van mijn slaapkamer open. Daar stond niets meer dan 't bed.”

„Groote hemel!” riep de moeder. „En ze zeiden nogal, dat hij rijk was! Hij heeft zich maar zoo voorgedaan, om met onze dochter te kunnen trouwen!”

Ze vertrokken per expres. Den volgenden dag kreeg ik een briefje van Lisbeth, of ik kwam dineeren. We waren met z'n beiden alleen — ze is een jong weeuwte, zooals je weet. Ze bediende me royaal en drong me 't eten zelfs op.

„Toe, jongen, néém nog wat,” zei ze herhaaldelijk, buitengewoon hartelijk en met een medelijdend lachje.

Op den duur begreep ik het. Zij dacht, dat ik omkwam van honger op mijn leege kamers. Aan 't dessert kon ze zich niet meer inhouden — ze viel huilend in mijn armen.

„Bernard, o Bernard, jongen, waarom heb je me niet verteld, dat je geen geld had? Ik heb nooit beter geweten, of je was te rijk voor mij!”

En ik begreep, dat zij door die tranen haar vermogen en haar liefde, waar ik nooit 't flauwste vermoeden van had gehad, aanbod aan een man, die geen rooden cent op de wereld bezat — dat dacht ze ten minste van me. Ik dorst haar niet aanstonds uit den droom te helpen... Nu staan we op 't punt van trouwen. Alleen eischt ze, dat ik nooit meer speel. Mooi staaltje van dankbaarheid! We zijn door 't spel tot elkaar gebracht... Kom je volgende week eens bij me dineeren? Dan hebben we ten minste weer stoelen, om op te zitten. Ik heb een sterk voor gevoel, dat er een fortuinlijke tijd voor me begint.”

Hoe 'n vrouw, die een vermoeienden werkkring heeft, haar jeugd behoudt

Slapheid en zoo'n verwelkt gevoel, dat zijn dingen, die kunnen voorkomen worden. En zoo gemakkelijk! Kijk eens hoe anderen jong blijven, levendig en opgewekt, altijd pittig en kerngezond zijn, doordat zij tweemaal per jaar gedurende een week of zes een Sanatogen kuur volgen. Driemaal per dag na het eten een paar schepjes Sanatogen in een glaasje water, dat is alles waarmee zij hun jeugd behouden. Volg ook deze methode van twee kuren per jaar, begin maar eens met Sanatogen en U zult zien, dat U spoedig een om Uw jeugd benijde vrouw zult worden.

Sanatogen

Nieuw! „EXTRA ZACHT” HOOGGLANS PEPSODENT!

Niets evenaart de nieuwe formule van Pepsodent Tandpasta, een formule, die haar ontstaan te danken heeft aan proefnemingen, waaraan een half miljoen gulden ten koste is gelegd. De sensationele nieuwe stof, die het bevat, geeft Uw tanden de schitterendste glans, die ooit bereikt werd — en is extra zacht.

Eleanore Whitney, Robert Cummings, Veda Ann Borg in "THREE CHEERS FOR LOVE" a Paramount Picture

DOET DE TANDEN DUBBEL ZOO LANG WIT BLIJVEN - ONSCHADELIJK ABSOLUUT VEILIG - OMDAT HET DUBBEL ZOO ZACHT IS!

„Ik heb het!” Met deze drie woorden kondigde een der wetenschappelijke medewerkers van de Pepsodent Company het einde aan van veertien jaar zoeken naar een absoluut nieuwe tandpasta, een tandpasta, die de tanden op onschadelijke wijze zou hoogglansen. Hij had de nieuwe Pepsodent gevonden. Een tandpasta, extra zacht en tevens hoogglanzend. Een tandpasta, die driemaal zo veel waarde heeft als de gewone soorten, omdat ze de tanden schitterend doet glanzen en een dubbele veiligheid biedt. Wilt gij een werkelijke hoogglans, begin dan vandaag nog de Nieuwe Pepsodent te gebruiken.

HOOGGLANS UW TANDEN - GRATIS

Deze coupon geeft recht op een flinke hoeveelheid Extra zachte Hoogglans Pepsodent Tandpasta. Coupon uitknippen, duidelijk invullen, postzegel van 3 cent voor porto insluiten en zenden aan de Firma B. Meindersma - Westerbakstraat 154 - Den Haag.

Naam:

Adres:

HERFSTTIJD-REGENTIJD

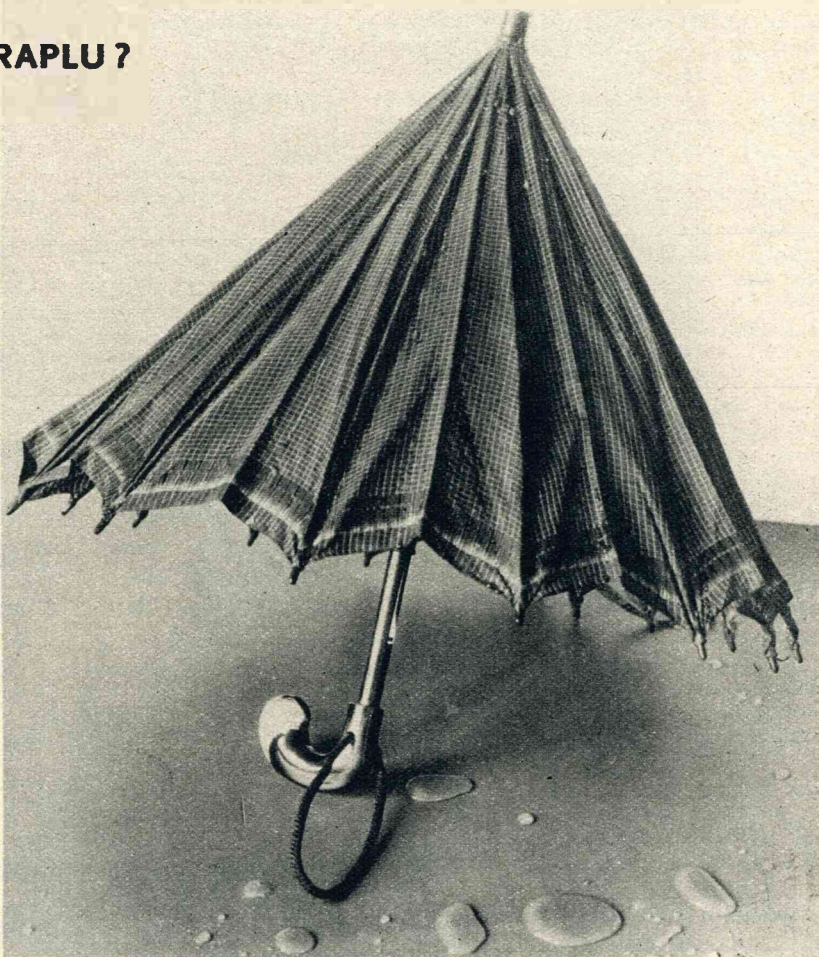
HOE VERZORGEN WE ONZE PARAPLU?

De paraplu, veel gesmaad, veel genegeerd, veel bespot, maar ook... onmisbaar, ondanks alle fleurige, gezellige regenjassen en dito hoedjes, die in den handel worden gebracht!

Zou het aan onze antipathie jegens dit onmisbare onderdeel van onze garderobe liggen, dat we het vaak zoo stiefmoederlijk behandelen? Want heusch, dat is het, wanneer we onze kletsnatte paraplu na gebruik maar doodgemoedereerd in den paraplubak zetten, tusschen de andere exemplaren in. In het gunstigste geval wordt ze keurig netjes uitgespannen weggezet, ergens in de keuken of in een hoekje van de veranda. Maar ook dat is een verkeerde methode. De gulden middenweg blijkt ook hier alweer de beste te zijn: het geheel opgevouwen noch het uitgespannen wegzetten van de natte paraplu is nl. erg bevorderlijk voor den langen levensduur. Dus: de paraplu in het vervolg slechts half uitgespannen wegzetten en eerst grondig laten drogen, voordat ze in den paraplubak mag.

Zóó en niet anders wordt de natte paraplu weggezet.

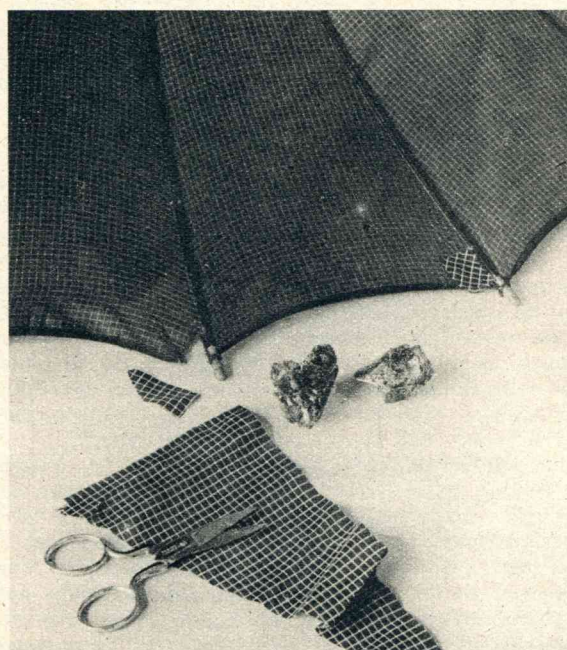
Zitten er vlekken op de paraplu, dan gebruiken we een borsteltje, zeepsop en wat salmiak. Met helder water spoelen we na.

Spiritus is een uitstekend reinigingsmiddel en geeft de zijde tevens een mooien glans.

Dat ook een paraplu een voorwerp is, dat veel stof opvangt, zal wel niemand ontkennen. Maar evengoed als we onze meubelen geregeld van stof en vuil ontdoen, dient ook de paraplu van tijd tot tijd een dergelijke behandeling te ondergaan. Anders zou zich door het vocht gauw een heel korstje vuil op de zijde afzetten. Voor een grondige en toch onschadelijke reiniging maken we gebruik van een weinig spiritus, die de zijde tevens een mooien glans verleent, waardoor ze als nieuw lijkt. Zijn er ondanks deze geregelde behandeling toch vlekken op de paraplu ontstaan, dan borstelen we haar af met wat zeepsop en salmiak. Met helder water wordt de paraplu vervolgens nagespoeld. Alle andere vlekkenmiddelen zijn uit den boze, omdat ze het materiaal aan kunnen tasten.

Het geraamte van niet alle paraplu's is beslist roestvrij te noemen, en daarom moeten we eraan denken, het af en toe eens te oliën. Roest staat erg leelijk en wanneer het op de zijde komt, heeft deze er ook van te lijden. We gebruiken een goede machine-

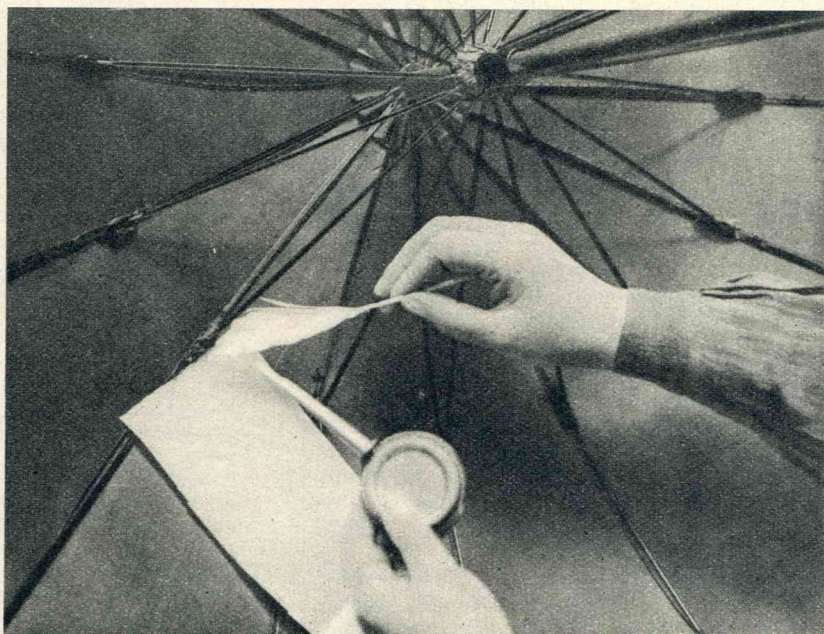

Bij het repareren van de zijde gebruiken we collodium als plakmiddel.

olie en een veer, zoodat we overal goed bij kunnen. Om te voorkomen, dat de olie op de zijde druppelt, leggen we er een lapje of een stukje papier over.

Kleine scheurtjes en gaatjes in onze paraplu herstellen we door het tegenplakken van een stukje van hetzelfde of anders zoo goed mogelijk bijpassende materiaal. Als plakmiddel gebruiken we collodium.

Het oliën van het geraamte mag niet achterwege worden gelaten.

WAT ZULLEN WE ETEN?

- Zondag :** Gebonden kippesoep.
Varkenscoteletten.
Brusselsch lof.
Aardappelen.
Chocoladevla.
- Maandag :** Ragout van kip.
Sla.
Gebakken aardappelen.
Gort met pruimen.
- Dinsdag :** Gestoofde runderlapjes.
Bruine boonen.
Aardappelen.
Uiensaus.
Yoghurt met beschuit.
- Woensdag :** Bruine-boonensoep.
Varkenshaas.
Bleekselderij.
Aardappelen.
Fruit.
- Donderdag :** Koud vleesch.
Chineesche kool.
Aardappelen.
Citroenrijst.
- Vrijdag :** Eiergehakt.
Andijvie.
Aardappelen.
Havermout met abrikozen.
- Zaterdag :** Gehakt.
Rodekool.
Aardappelen.
Broodpap.

UIT ONS MENU

GEBONDEN KIPPESOEP (6 PERSONEN)

2½ liter water, 1 kip, 50 gram rijst, stukje foelie, een paar worteltjes, stukje prei, takjes peterselie, wat zout, 50 gram boter, 60 gram bloem, 2 eierdooiers.

Wasch de kip en kook haar gaar in het water waaraan het zout en de kruiden zijn toegevoegd. Kook de rijst afzonderlijk gaar in water met zout.

Wrijf de rijst, die zoo gaar mogelijk moet zijn, door een zeef. Verwijder de kip uit den bouillon, zeef den bouillon en voeg er de fijn gewreven rijst bij. Breng de boter met de bloem roerende aan de kook. Voeg hierbij een weinig van den bouillon, maak dan van dit mengsel 'n sausje en giet het roerende bij den overigen bouillon. Snijd van 't borstvleesch der kip mooie gelijke stukjes af, leg deze in de soep en voeg de soep, van het vuur, bij de geklopte eierdooiers (voorzichtig voor schiften!).

De rest van de kip gebruikt men den volgende dag voor ragout, terwijl de eiwitten voor een pudding kunnen gebruikt worden.

CITROENRIJST (6 PERSONEN)

250 gram rijst, 275 gram suiker, sap van 3 citroenen, stukje citroenschil, water met zout.

Breng de rijst met ruim water, waaraan wat zout en het stukje citroenschil zijn toegevoegd, aan de kook.

Giet er dan het water af, voeg er weer versch water bij, breng dit weer opnieuw aan de kook, giet het er weer af en herhaal deze bewerking zoo lang tot het water volkomen helder blijft. Kook de rijst dan droog en gaar. Los de suiker met het citroensap in pln. 2½ dl. water op. Breng dit mengsel aan de kook, laat het eenigen tijd inkoken tot het strooperig begint te worden en voeg het bij de gaar gekookte rijstkorrels, die nog heel moeten zijn.

Doe deze massa in een met koud water ongespoelden puddingvorm, laat len pudding koud en stijf worden en presenteer hem met vanillesaus.

RAGOUT VAN KIP (6 PERSONEN)

Resten kip, ½ liter bouillon, stukje Spaansche peper, wat tijm, stukje foelie, 40 gram boter, 40 gram bloem, 1 ei, scheutje room, desverkiezend wat citroensap.

Voeg de kruiden bij den bouillon, laat deze gedurende plm. ½ uur zachtjes in den bouillon trekken. Zeef het vocht en voeg het bij de boter, die met de bloem roerende aan de kook is gebracht. Breng dit mengsel opnieuw aan de kook en laat het onder voortdurende roeren even doorkoken.

Vermeng het sausje van 't vuur voorzichtig met den eierdooier, die met den room is geklopt, roer er ten slotte wat citroensap naar smaak doorheen en verwarm in dit sausje de stukjes gaar gekookte kip.

GESTOOFDE BLEEKSELDERIJ (6 PERSONEN)

4 struiken selderij, 2½ dl. selderrijnat of melk, 25 gram bloem, 30 gram boter, wat zout.

Schil de selderij en snijd ze in stukjes van een vinger lengte. Kook deze in water met zout gedurende plm. 3 kwartier gaar. Laat de selderij op een vergiet uitdruipen en maak intusschen een sausje als van bloemkoolsaus.

In plaats van melk kan men ook het nat, waarin de selderij gekookt heeft gebruikt; de smaak wordt dan iets scherper. Stoof in dit sausje de groente gedurende 10 à 15 minuten.

CORRESPONDENTIE

Mevr. S. te Haarlem. Hierbij doen wij u het recept voor kaasbeschuitjes toekomen:

Kaasbeschuitjes (4 personen): 4 beschuitjes, 45 gram kaas, 20 gram boter, wat witte peper en wat zout.

Roer de boter tot room. Rasp de kaas en voeg deze met de peper en het zout bij de tot room geroerde boter.

Smeer van deze massa een dikke laag op de beschuitjes, zet deze op een bakblik en laat de beschuitjes in een matig warmen oven bruin van kleur worden.

Mej. v. G. te Amersfoort. Volgens de etiquette heeft de bruid de zorg voor haar eigen uitzet, de linnenkast, de inrichting van keuken en slaapkamer. De rest komt dan voor rekening van den bruidegom, ook de kosten van de trouwplechtigheden in kerk en stadhuis. Door omstandigheden wordt van deze regels echter heel vaak afgeweken en wordt alles in onderling overleg geregeld.

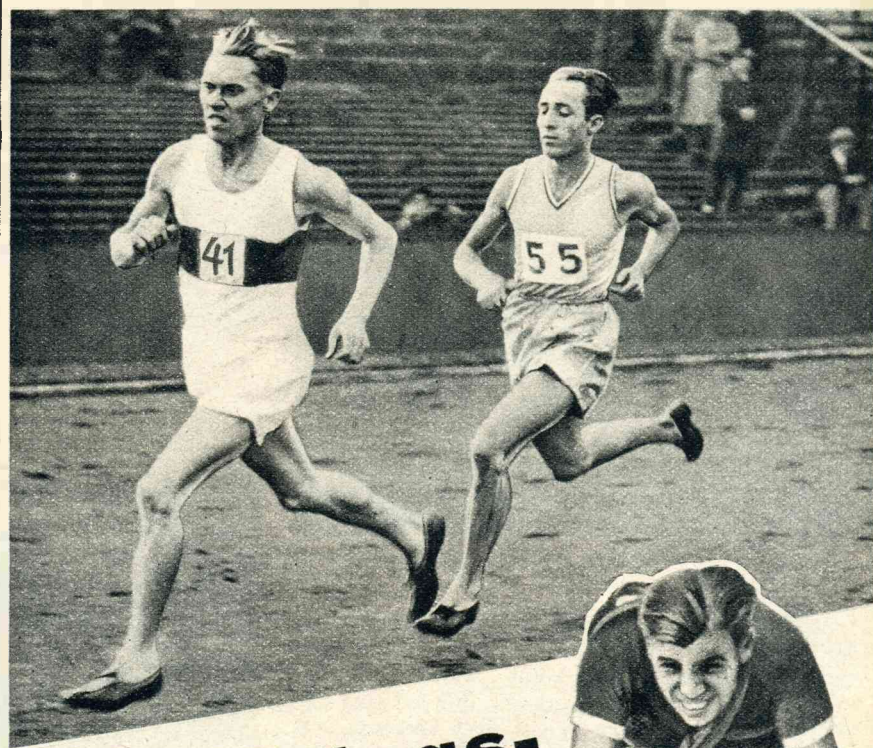
De wit-zijden schoentjes kunt u schoonmaken met een papje van aardappelmeel en tetra.

Mevr. Y. te Zeist. Als grijs haar geel wordt, kan het in vele gevallen met succes nagewassen worden met spoelwater waarin wat blauwsel is opgelost.

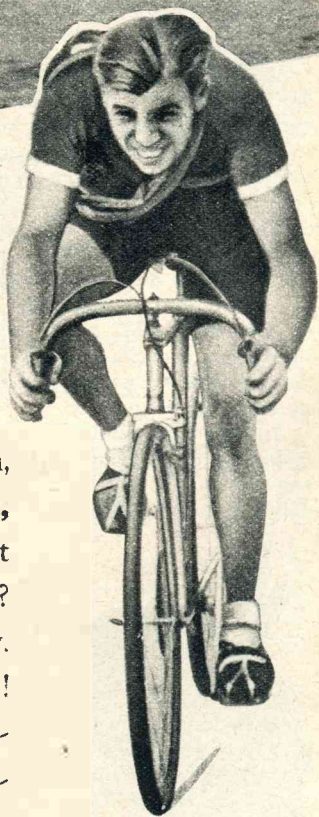
Voor het schuren van aluminium gebruikt men het beste staalwol met speciale daarvoor in den handel gebrachte roode zeep.

Dat uw thee zoo vaak te bitter wordt komt doordat u haar op een lichtje laat trekken, waardoor te veel looizuur vrijkomt. Het beste is, een theemandje en teacosy aan te schaffen. Ook het gebruik van een thee-ei, dat men na zeven minuten trekken uit den pot verwijdt, bewijst uitstekende diensten.

Indien u last heeft dat bij het dragen van hooge hakken deze „onderuitge-loopen" worden, dan is dit een bewijs, dat uw voet niet geschikt is voor het dragen van dergelijk schoeisel; wij raden u aan, eens te zien naar de degelijke en gelijktijdig elegante exemplaren, die momenteel in het sportieve genre aan de markt komen.

Uithoudings- vermogen

Volhouden - uithouden - moed houden, het komt allemaal neer op **houden**, d.w.z. op het behouden van kracht en energie. Hoe komt die kracht er? Door doelmatige voeding. Dus blijf door QUAKER of H.O. havermout! Dat heeft een zeer hoge voedingswaarde, waardoor krachtreserve gekweekt kan worden. Een rijkdom aan koolhydraten, eiwit, vet en vitaminen kunt U zich verschaffen door het geregeld gebruik van QUAKER of H.O. havermout! Het is de zekerste, smakelijkste en goedkoopste manier om uw uithoudingsvermogen te vergroten!

25 ct.
per pondspak

QUAKER en H.O. havermout worden volgens een speciaal procédé geroosterd, waardoor die unieke, nootachtige smaak verkregen wordt. Het wordt uitsluitend verpakt verkocht en is dus vrij van stof en onzuiverheden. Vluggkokend QUAKER of H.O. havermout is klaar in een paar minuten.

GRATISVOORDEKINDEREN:

zoolang de voorraad strekt, een aardigst geïllustreerd dierenboekje, tegen inzending van slechts 2 Quaker of H.O. mannetjes; knip ze uit de pondspakken en zend ze aan **Quaker, afdeling Dierenboekjes**, Postbus 905, Rotterdam.

QUAKER EN H-O
(GED. MERK) HAVERMOUT (GED. MERK)

Dwaze hooge hoedjes bekronen het geheel.

September is de maand der modeshows! Een der eerste van het seizoen is die van Heine-mann en Ostwald in hotel Wittebrug. Een trio van licht, bloemen en muziek, dat het leed der sombere grauwtte buiten al dra doet vergeten. Op het podium een onafgebroken reeks van nieuwe mantels en toiletten, die, gezien de groote verscheidenheid van mannequins, volkomen de bewering wettigen, dat deze mode voor elkeen wát brengt.

Daar we de volgende maal een speciaal artikel aan de bontmode 1937 zullen wijden, laten we de vele bontjassen dezen keer buiten bespreking, om slechts de sportieve en meer gekleede wintermantels onder de loupe te nemen.

Alleraardigst vinden we de jassen, die aan twee zijden te dragen zijn en veelal uit de combinatie ruit—effen stof bestaan. Zijn de meer sportieve modellen over het algemeen vrij wijd met groote zakken, de meer gekleede modellen sluiten rond het figuur en zijn op de meest fantastische wijze met bont versierd. Gaat het gewone model bontkraag zoo langzamerhand tot de uitzonderingen behooren, des te meer vertoonen zich de hoog opstaande boordjes en de met bont omzoomde

MODE- FLITSSEN

Zware damastzijde, zooals onze grootmoeders ze droegen.

Bont wordt op de meest ongedachte plaatsen aangebracht.

revers en kragen, die op de schouders wijd afstaan. Maar nog menigvuldiger zijn de mantels, die heelmaal geen kraag hebben, waarbij het bont langs rokzoom, sluiting of rondom de mouwen is aangebracht.

Blijft het wollen jurkje eenvoudig, des te meer werk wordt er gemaakt van het middagjaponnetje en het avondtoilet. Naast kunstige stiksels zien we ook veel incrustatie en ingestikte biezen, terwijl metaalweefsels en goudleer als garneering even populair zijn als kraaltjes en pailletten.

Op het gebied van avondjaponnen is er een ongekennde variatie, echter met dien verstande, dat alle modellen een rok met veel ruimte vertoonen. Ruimte, die rondom van de taille afhangt, ruimte ook, die zich van achteren kan concentreren.

Zoo grillig als de modellen der gala-kleeding zijn, zoo rijk zijn ook de stoffen. Soepele lamé, zwaar afhangend damast, zijde, ijle metaalkanten en warm fluweel worden in vele lichte tinten gebracht, terwijl zwart in de meeste gevallen gecombineerd wordt met tule of garneering in fel afstekende kleur.

De mode 1937, gecompliceerd van lijn, doch schijnbaar eenvoudig, wordt bekroond door voor het meerendeel zeer hooge en dwaze suikerbroodhoedjes, die er slechts op berekend schijnen te zijn, de ingewikkelde krullenkapsels geheel tot hun recht te doen komen.

De combinatie ruit—effen stof is zeer gewild en vele mantels en capes kunnen aan twee zijden gedragen worden.

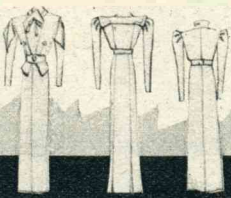
VLOTTE HERFST JURKEN

767a. Japon van tweed, taille met schootje, hals met col, mouw met kleppen, achterbaan van smalle baantjes, welke klokken. Benodigde stof: 3.50 m. à 140 cm. breed.

768a. Japon van dunne stof, groot schouderplastron, lange mouw; rok: voorbaan met plooiën. Benodigde stof: 3 m. à 140 cm. breed.

769a. Eenvoudige japon van vischgraat, klokkende rok, japon gegarneerd met effen zijde. Benodigde stof: 3 m. à 140 cm. breed.

VERKRIJGBAAR IN DE
MATEN 40 - 42 - 44 - 46

Schaamt U zich?

in den omgang met anderen, omdat Uw handen door huishoudelijken vlijt ruw en rood zijn, temeer daar deze zoo onooglijk afsteken bij Uw goed verzorgde kleding? Toch is het zoo kinderlijk eenvoudig om mooie gave handen te bezitten. U behoeft slechts regelmatig Uw handen in te wrijven met een weinig huidvoedende en huid-versterkende Purol en U zult verbaasd zijn hoe ruwe roode handen weer spoedig gaaf, zacht en soepel worden. Naast Purol Geel is er thans ook Purol Wit; beide zijn gelijk in geneeskraft. Purol Wit wrijft onzichtbaar uit en is daarom zeer geschikt voor het gebruik overdag.

PUROL

zuivert - verzacht - geneest

Purol (Wit en Geel) in dozen 30 en 60 ct.
Tube 45 ct. Bij Apothekers en Drogisten.

Voor Uw gezondheid. voor Uw figuur

De zuiver wollen, elastisch gebreide Bleyle-directoires beschermen Uw gezondheid en behouden Uw figuur. U vindt een groote keuze van aparte tinten in alle maten. Zelfs nadikwijls wasschen behouden Bleyle-directoires hun volle elasticiteit.

Bleyle

100%
zuiver wollen
kamgaren

Vraagt het adres van den dichtstbijzijnden leverancier aan L. Zaalberg, Victoriaalaa 1a, Wassenaar

Van alle in deze rubriek afgebeelde genummerde kostuums, die ontleend zijn aan het modelalbum „Winterweelde”, zijn patronen verkrijgbaar tegen den prijs van 50 cts. voor complets, 35 cts. voor mantels en japonnen en 20 cts. voor rokken, blouses, kleine avondjassetjes en kinderkleding. Bij bestelling vooral opgeven het gewenschte maatnummer. Bestellingen kunnen geschieden bij uw agent of bezorger; door girostorting op No. 293671; door toezending van het bedrag per postwissel of in postzegels (s.v.p. niet van 6 ct.) aan het PATRONENKANTOOR „PANORA” — NASSAUPEL 1, HAARLEM waarbij 5 cts. extra voor bestelkosten verschuldigd is. Men kan echter de patronen ook afhalen aan het bureau van dit blad.

MOETEN KINDEREN ALLES ETEN?

Er zijn huishoudens, waar de gemeenschappelijke maaltijden iederen dag weer opnieuw een voortdurende bron van ergernis zijn. De een blijft dit niet, de ander houdt daar niet van, een derde treuzelt onuitstaanbaar en moet telkens aangemaand worden om toch door te eten. Kortom, het is een voortdurend vermanen en aandringen in plaats van een rustig en gezellig samenzijn, zooals dat eigenlijk verwacht mag worden.

Aan wien hier de schuld?

In verreweg de meeste gevallen ligt deze bij de ouders, wanneer kinderen slecht eten of voor allerlei spijzen een tegenzin vertoonen.

Natuurlijk spreken we hier niet van zwakke of ziekelijke kinderen.

Een normaal, gezond kind echter kan en moet alles eten, wat er op tafel komt. Maar dan moeten de ouders ook zelf hierin het voorbeeld geven, en dat gebeurt nu juist maar al te vaak niet.

Vader of moeder laten h.v. duidelijk hun tegenzin in een of andere groente blijken. Is het dan wonder, dat kinderen ook dienzelfden tegenzin aan den dag gaan leggen, dat ze ook echt, wat je noemt, 'n „afwachende” houding gaan aannemen, als het eten op tafel komt?

En wanneer zij vader afkeurend hoo-

ren praten over het eten, dat te flauw of te zout is, spreekt het dan niet vanzelf, dat ook jonge kinderen critisch het eten gaan „keuren” en ook met op- en aanmerkingen voor den dag komen? Kinderen zijn nu eenmaal geneigd om de houding van volwassenen na te apen.

Willen ouders dus verzekerd zijn van een rustige, gezellige sfeer aan tafel, laten zij dan zelf beginnen met alles te eten, „wat de pot schaft”. Laten zij, ook al houden zij van een of andere spijs niet, er toch altijd iets van nemen. Zij hebben dan het recht om ditzelfde ook van hun kinderen te eischen, en dezen gaan dit als iets vanzelfsprekends beschouwen.

Natuurlijk kan het dan ondanks het goede voorbeeld der ouders nog voorkomen, dat een overigens normaal kind voor bepaalde spijzen een soort natuurlijke tegenzin aan den dag legt, en dat deze spijzen het dan ook werkelijk niet goed bekomen, maar gewoonlijk kunnen wij den stielregel „van alles iets eten” wel doorvoeren.

We voeden op deze manier onze kinderen op tot flinke gezonde mensen, en onze gemeenschappelijke maaltijden zullen voortaan door ieder tot de gezelligste oogenblikken van den dag gerekend worden.

Was wol
veilig in **LUX**

De nieuwe wollen jumpers zijn chique en elegant. Zij worden 's zomers net zo goed gedragen als 's winters. Voor het vuil worden behoeft U niet te vrezzen, want U kunt ze gerust wassen, als U maar Lux gebruikt. Door de nieuwe krulvorm is Lux thans nog sneller oplosbaar dan vroeger en beslist het meest volmaakte wasmiddel voor alle fijn goed in de fraaiste en teerste kleuren. Uiterst voordelig is het om Lux te kopen in het grote pak van 25 cent, dat meer dan de dubbele inhoud heeft van het gewone pak van 12½ cent.

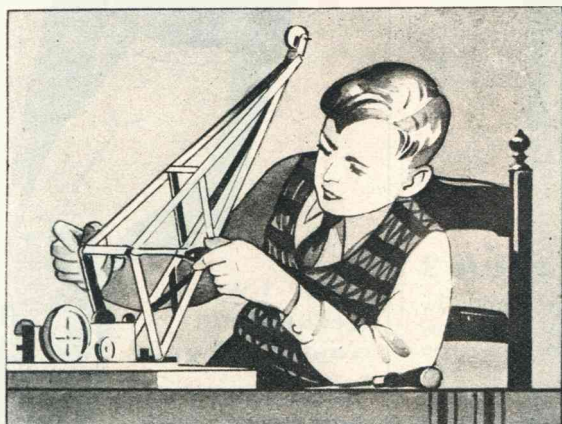

Op elk pak Lux bevindt zich een bon voor fraaie geschenken.

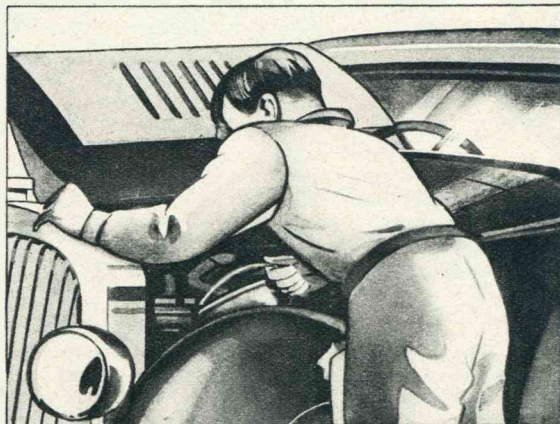
Als extra verrassing kunnen de Lux verbruikers thans in elk pak Lux de nieuwste Parijse modellen aantreffen van jumpers, jacks, babykleding, enz. Al deze modellen zijn speciaal en uitsluitend ontworpen voor de fabrikan-ten van de bekende Koudwater Lux.

GEKRULDE LUX

SMEEDT ZELF UW PROMOTIEKANSEN! IN UW VRIJE TIJD!

Als jongen had hij reeds een voorliefde voor technische dingen. Na de lagere school kwam hij direct bij een baas....

waar hij al dadelijk merkte dat je, om vooruit te komen, grondige vakkennis nodig hebt.

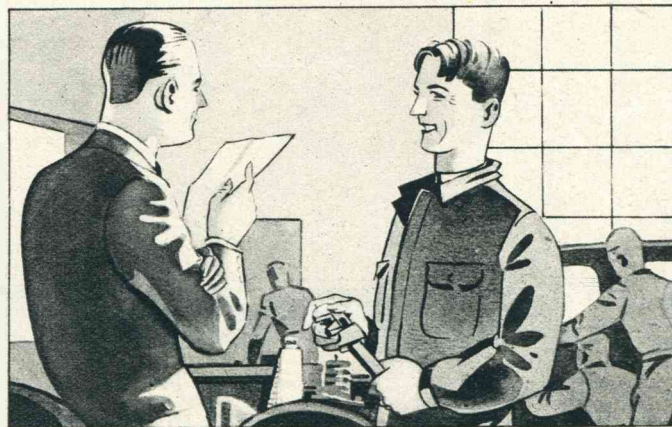
De baas is tevreden, maar kan hem geen promotie in uitzicht stellen. „Studeer eerst theorie”, is z'n raad, „schrijf eens naar de A.S.S.O.!”

Een brief om gratis inlichtingen wordt nog diezelfde dag gepost.

Heerlijke voldoening! Met elke week neemt z'n kennis toe, dank zij de overzichtelijke, praktische lessen.

„Aan dit Asso-diploma zie ik dat je nu goed-onderlegd bent. Nu vertrouw ik je de leiding der reparatie-afdeling toe!”

Als na de lagere school de kans om verder te leren U onthouden bleef, wanhoop dan niet aan Uw toekomst-mogelijkheden. Het is waar, dat in deze tijd slechts goed-onderlegde, goed ontwikkelde mensen vooruit komen, maar de nodige kennis om dat te bereiken, kunt U zich verwerven. In Uw ledige uren! De A.S.S.O. leidt reeds tal van jaren zeer succesvol op voor vele vakken, ambten en beroepen. De schriftelijke lessen zijn gemakkelijk te volgen door ieder, die de lagere school heeft bezocht; voor

gevorderden zijn er speciale lessen. Wat U moet doen is dit: nevenstaande cursusopgave aandachtig doorlezen en ons dan mededelen, wat U wilt worden of leren. Schrijf ons een brief of zend de bon, in gesloten enveloppe. Voor 5 cent porto verschaft U zich kosteloos alle gegevens over een prettige studie, die U in staat stelt, in de wereld vooruit te komen. Schrijf nog vandaag! Laag maandelijks lesgeld. Studieboeken en tekenbehoeften gratis.

★ ★ ★

C-cursussen: reclame-tekenaar, bouwkundig-tekenaar, machine-tekenaar, electrotechnisch-tekenaar, scheepsbouwkundig-tekenaar, meubeltekenaar, chauffeur-monteur, autotechniek, auto-expert (voor verzekeringsinspecteur en taxateur), auto-dieselmonteur, electriciën, electrotechniek, sterkstroommonteur, diploma V.E.V., zwakstroommonteur, diploma V.E.V., lijnwerker-telegrafist, erkend installateur, diploma V.E.H.I., radio-monteur, radiotechniek, lasser, lasstechniek, machinist (voor stoom-, motor- en elektrisch bedrijf, voor de officiële diploma's land- en scheepsmachinist), koeltechniek, vliegtuigmecaniciën, vliegtuigtechniek, verwarmingsmonteur, verwarmingsinstallateur, smid-bankwerker, constructie-bankwerker, erkend gasfitter, erkend waterfitter, loodgieter, aspirant bouwkundig opzichter, bouwkundig opzichter, betonbouw, wegenbouw, filmoperateur, fabrieksbedrijfsleider, enz.

ASSO

INSTITUUT VOOR SCHRIFTELIJK ONDERWIJS

Dir. J. van der Bij, Hoofdonderwijzer

NIEUWEPLEIN 31, BIJ HET STATION, ARNHEM

BON. Ik verzoek, zonder enige verplichting, inlichtingen omtrent de cursus voor

Naam

Straat en nummer

Woonplaats

Leeftijd